

دولت عدالت محور رهنمود های مقام معظم رهبری

فصل اول

روی سخن با دولت

عدالت محوری
رضایت مندی از دولت
خدمتگزاری
برنامه ریزی و مدیریت کشور
نظام آموزشی
سیاست داخلی و خارجی
اقتصادی
فرهنگی

عدالت محوری

اولین انتظار ملت

دولت مردان وظائف سنگینی دارند که باید انجام بدهند. ملت حق دارد اولین چیزی را که از مسئولان انتظار دارد و توقع می رود، ملاحظه عدالت باشد. برای تأمین عدالت که بسیار هم دشوار است، باید همه کار کنند؛ همه تلاش کنند. من اول سال گفتم: مسئله اقتصادی يك مسئله مهم کشور است. مسئله جنگ روانی دشمن يك مسئله مهم دیگر است. مسئله پیشرفت علمی هم مسئله سومی است که برای ملت ما بسیار مهم است. ۱

آرمان گرایی هدفمند

پرچم عدالت اسلامی را برافراشتن، از آن دفاع کردن و در راه آن حرکت کردن، يك آرمانگرایی پوی و بی نتیجه نیست، آنچنان که بعضی سعی می کنند این طور القاء کنند. ۲

استقرار عدالت طلبی در کشور

امروز بیش از گذشته هم حتی گفتمان عدالت‌طلبی و رفع تبعیض و مبارزه‌ی با فساد در کشور مستقر و حاکم است. ۳

عدالت اجتماعی

هدفگیری «عدالت اجتماعی» هدفی است که همه‌ی ما دنبال آن هستیم؛ اصلاً فلسفه‌ی وجود ما این است. یا هدف «رسیدگی به مناطق محروم و مناطق دوردست» این‌ها جزو آرزوهای ماست. ۴

عدالت‌گستری

باید خیلی کار کرد تا این‌که عدالت تحقق پیدا کند؛ عدالت جغرافیایی، عدالت طبقاتی، عدالت در زمینه‌های مسایل اقتصادی، عدالت در زمینه‌های مسایل فرهنگی، عدالت در جایگزین شدن و جای گرفتن در مسئولیت‌ها و مناصب و عدالت در قضاوت‌های ما - نه فقط قضاوتی که قاضی در دادگاه می‌کند، بلکه داوریهایی که ما نسبت به اشخاص و قضایا می‌کنیم - این‌ها همه عدالت است و عدالت در آن‌ها نقش دارد. عدالت‌خواهی و عدالت‌گستری به معنای همه‌ی این‌هاست. البته امروز کشور ما بیش از هر چیز دیگر، تشنه‌ی عدالت اقتصادی است. علت هم این است که واقعاً يك شکافی به صورت میراث معیوبی از گذشته بود و این شکاف باید پُر می‌شد، که نشده است. البته به شکل معقولی باید پُر شود. ما پُر کردن این شکاف را به همان شکلی می‌گوییم که اسلام توصیه می‌کند؛ حرف‌های غیر منطقی و ناممکن و نامعقول را نمی‌خواهیم به میان بیاوریم؛ همان‌طوری که اسلام می‌گوید: فرصت‌ها در مقابل همه باشد و امکانات عمومی مورد استفاده‌ی همه قرار گیرد. بنابراین يك شاخصه اصولگرایی، مسئله‌ی عدالت‌خواهی و عدالت‌گستری است که پهنه‌ی وسیعی دارد. ۵

استقرار عدالت؛ هدف انبیا

قسط چیست؟ قسط یعنی استقرار عدالت اجتماعی در جامعه. چه کسی می‌تواند این کار را انجام دهد؟ تشکیل يك جامعه‌ی همراه با عدالت و قسط، يك کار سیاسی است؛ کار مدیران يك کشور است. این، هدف انبیاست. نه فقط پیغمبر ما، بلکه عیسی و موسی و ابراهیم و همه‌ی پیغمبران الهی برای سیاست و برای تشکیل نظام اسلامی آمدند. اگر ما مسلمانیم، دین و دولت به یکدیگر آمیخته است؛ نه مثل دو چیزی که به هم وصل شده باشند. دین و دولت يك چیز است. ۶

عدالت، فلسفه‌ی وجودی ما

فلسفه‌ی وجودی ما، عدالت است. رشد اقتصادی باید هم‌پای عدالت پیش برود؛ برنامه‌ریزی کنند و راهش را پیدا کنند. حالا عدالت چیست؟ البته ممکن است درمعنا کردن عدالت، افرادی، کسانی یا گروه‌هایی اختلاف نظر داشته باشند؛ اما يك قدر مسلم‌هایی وجود دارد: کم کردن فاصله‌ها، دادن فرصت‌های برابر، تشویق درستکار و مهار متجاوزان به ثروت ملی، عدالت را در بدنه‌ی حاکمیتی رایج کردن - عزل و نصب‌ها، قضاوت‌ها، اظهار نظر‌ها - مناطق دوردست کشور و مناطق فقیر را مثل مرکز کشور زیر نظر آوردن، منابع مالی کشور را به همه رساندن، همه را صاحب و مالک این منابع دانستن، از قدر مسلم‌ها و مورد اتفاق‌های عدالت است که باید انجام بگیرد. بنابراین، عدالت يك اصل است و نیازمند قاطعیت عدالت، با تعارف درست نمی‌شود؛ اولاً قاطعیت می‌خواهد، ثانیاً ارتباط با مردم

می‌خواهد، ثالثاً ساده‌زیستی و مردمی بودن لازم دارد و بالاتر از همه، خودسازی و تهذیب می‌خواهد؛ این هم جزو پیش شرطها و پیش نیازهای اجرای عدالت است. اول، باید خودمان را درست کنیم و يك دستي به سر و صورت خودمان بکشیم، تا بتوانیم عدالت را اجرا کنیم؛ وظیفه‌ی من و شما این‌هاست. واقعاً باید با ویژه‌خواران و فساد مبارزه کنیم. ۷

حرکت به دنبال عدالت

عدالت، که بزرگ‌ترین نیاز انسان‌هاست. باید عدالت به عنوان يك پرچم برافراشته در دست مسؤولان قوای سه‌گانه و مسؤولان کشور باشد و به دنبال عدالت حرکت بکنند. ۸

عدالت در سیاست‌های برنامه‌ی چهارم

عدالت را باید در برنامه‌های گوناگون معنا کنید. آنچه مربوط به عدالت و خدمت به امور اقتصادی و مادی مردم است، در سیاست‌های برنامه‌ی چهارم وجود دارد؛ که از جمله‌ی آنها تقویت پول ملی، مهار تورم و گرانی، کم کردن شکاف و فاصله بین دهک‌های بالا و پایین جامعه و از این قبیل است. این سیاست‌ها باید به برنامه تبدیل شود؛ والا خود عنوان «عدالت» يك هدف آرمانی است. سیاست‌هایی که می‌تواند ما را به عدالت برساند و برنامه‌هایی که می‌تواند این سیاست‌ها را محقق کند، باید مورد توجه قرار بگیرد. البته در برنامه‌ی چهارم در این زمینه مشکلاتی وجود دارد؛ این مشکلات هم باید برطرف شود؛ برنامه واقعاً طبق سیاست‌ها تحقق پیدا کند تا بتوان امیدوار بود که با این برنامه به آن سیاست‌ها خواهیم رسید.

۹

به عدالت محور بودن پایبند باشید

عدالت‌محور بودن این دولت حرف بزرگی است؛ طرح این شعار به عنوان محور حرکت دولت، يك کار جدید است؛ خودش يك تحول است؛ به این پایبند باشید. منتها نباید ارزش عدالت به عنوان يك ارزش درجه‌ی دو کم‌کم در مقابل ارزشهای دیگر به فراموشی سپرده شود؛ در نظام ما این خطر وجود داشته است. ارزش‌های دیگر هم خیلی مهم است؛ مثلاً ارزش پیشرفت و توسعه، ارزش سازندگی، ارزش آزادی و مردم‌سالاری. مطرح کردن ارزش عدالت مطلقاً به معنای نفی این‌ها نیست؛ اما وقتی ما این ارزش‌ها را عمده می‌کنیم و مسأله‌ی عدالت و نفی تبعیض و توجه به نیازهای طبقات محروم در جامعه کم‌رنگ می‌شود، خطر بزرگی است؛ اما با عدالت‌محور بودن يك دولت، این خطر از بین می‌رود یا ضعیف می‌شود. ۱۰

عدالت؛ عقلانیت و معنویت

من می‌خواهم این نکته را هم عرض کنم که اگر بخواهیم عدالت به معنای حقیقی خودش در جامعه تحقق پیدا کند، با دو مفهوم دیگر بشدت در هم تنیده است؛ یکی مفهوم عقلانیت است؛ دیگر معنویت. اگر عدالت از عقلانیت و معنویت جدا شد، دیگر عدالتی که شما دنبالش هستید، نخواهد بود؛ اصلاً عدالت نخواهد بود. عقلانیت به‌خاطر این است که اگر عقل و خرد در تشخیص مصادیق عدالت به‌کار گرفته نشود، انسان به گمراهی و اشتباه دچار می‌شود؛ خیال می‌کند چیزهایی عدالت است، در حالی که نیست؛ و چیزهایی را هم که عدالت است، گاهی نمی‌بیند. بنابراین عقلانیت و محاسبه، یکی از شرایط لازم رسیدن به عدالت است.

تا می‌گوییم محاسبه و عقلانیت، عده‌پی می‌گویند مواظب باشید، دست از پا خطا نکنید، عقل را رعایت کنید؛ مبادا يك حرفِ آن‌چنانی بزنید که در دنیا آن‌طوری بشود؛ مبادا يك کار آن‌چنانی بکنید که دنیا صف‌آرایی کند. این‌ها عقلانیتِ محافظه‌کارانه است؛ من به این اصلاً اعتقاد ندارم. بنابراین اگر بخواهید عدالت را بدرستی اجرا کنید، احتیاج دارید به محاسبه‌ی عقلانی و به‌کار گرفتن خرد و علم در بخش‌های مختلف، تا بفهمید چه چیزی می‌تواند عدالت را برقرار کند و اعتدالی را که ما بنای زمین و زمان را بر اساس آن اعتدالی خدادادی می‌دانیم و مظهرش در زندگی ما عدالت اجتماعی است، تأمین کند. عدالت باید با معنویت همراه باشد؛ یعنی باید شما برای خدا و اجر الهی دنبال عدالت باشید؛ در این صورت می‌توانید با دشمنان عدالت مواجهه و مقابله کنید. البته معنویت هم بدون گرایش به عدالت، يك بُعدی است. بنابراین معنویت و عدالت در هم تنیده است.

این‌که ما بگوییم عدالت را مطرح نکنید، تولید ثروت را مطرح کنید؛ بهانه را هم این بیاوریم که بعد از تولید ثروت سراغ عدالت می‌رویم، این نمی‌شود. عدالت یعنی امکاناتی که در کشور هست، عادلانه و عاقلانه تقسیم کنیم - نه عادلانه‌ی بی‌حساب و کتاب - و سعی کنیم همین امکانات را بیشتر کنیم تا به همه بیشتر برسد؛ نه این‌که به قشر خاص و به دسته‌ی خاصی بیشتر برسد. این وظیفه از وظایف دولت اسلامی بود که شما شعارش را دادید؛ خیلی هم خوب کردید؛ دنبالش هم باشید؛ متعهد به این هم باشید؛ و این اساس کار شماست.

عدالت را واقعاً محور همه‌ی برنامه‌ریزی‌های خودتان قرار دهید و ببینید در بخش‌های مختلف چگونه می‌شود آن را تأمین کرد. در این زمینه، بخصوص سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی نقش خیلی زیادی دارد و بعد هم بخش‌های مالی و اقتصادی دولت و بخش خدماتی و دیگر بخش‌ها. ۱۱

عدالت، حق‌گرایی است

تکیه‌ی بر عدالت، اساسی‌ترین و محوری‌ترین اصل يك حرکت الهی است؛ ادامه‌ی کار همه‌ی انبیا و مصلحان بزرگ تاریخ است. البته عدالت دشمنانی دارد. همه‌ی کسانی که نانشان در بی‌عدالتی است، با عدالت دشمن‌اند. همه‌ی کسانی که با قلدری و زورگویی - چه در صحنه‌ی ملی، چه در صحنه‌ی بین‌المللی - تغذیه می‌شوند، با عدالت مخالفند. عدالت، شعار اصلی و هدف بزرگ انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی بوده و هست. بعضی می‌خواهند با عنوان تندروی، عدالت را متهم و محکوم کنند. عدالت، تندروی نیست؛ حق‌گرایی است؛ توجه به حقوق آحاد مردم است؛ جلوگیری از ویژه‌خواری است؛ جلوگیری از تجاوز و تعدی به حقوق مظلومان است. در يك کشور کسان زیادی پیدا می‌شوند که اگر دستگاه مسؤلی قانونی به مدد آنها نشتابد، در امواج درگیری‌های گوناگون لگدمال می‌شوند. وظیفه‌ی دولت عدالت‌مدار، توجه ویژه به قشر محرومین است. عدالت را نباید تندروی و مخالفت با شیوه‌های علمی دانست. با استفاده از همه‌ی شیوه‌های عالمانه و با تدبیر می‌توان عدالت را در جامعه مستقر کرد. ۱۲

رضایت‌مندی از دولت

سفرهای استانی بسیار کار خوب و برجسته و لازمی بود و من واقعاً تعجب می‌کنم که بعضی‌ها چطور کاری را که این‌جور واضح است که خوب است، انکار می‌کنند و زیر سؤال می‌برند. این برای وزرا، برای رئیس‌جمهور، برای عوامل اجرائی و دولت خیلی زحمت دارد و کار بسیار طاقت‌فرسائی است؛ لکن آنچه که محصول این کار می‌شود، عبارت است از روشن شدن فاصله‌ی بین نگاه از دور به حقایق يك کشور و نگاه از نزدیک؛ این، خیلی فرق می‌کند. بنده سال‌ها کار اجرائی کرده‌ام و آشنا هستم. کار خیلی بزرگی است و این کار خیلی کار باارزشی است. ۱۳

مظهر نظام اسلامی

شما استقبالی را که مسلمان‌ها در کشورهای مسلمان از رئیس‌جمهور کنونی ما و در دوران‌های قبل از رؤسای جمهور ما - که آن‌ها را مظهر نظام اسلامی می‌دانستند - کرده‌اند، ببینید. این دیگر عرب و عجم ندارد؛ اینجا آسیائی و آفریقائی ندارد. وقتی کسی که مظهر ایران اسلامی است و در آن کشورها حاضر می‌شود، دل‌ها، نه به صورت تشریفات، نه ظاهرسازی، به استقبال او می‌روند و برای او شعار می‌دهند؛ اگر دولت‌ها و پلیس‌های آن‌ها و دستگاه‌های امنیتی آن‌ها جلوشان را نگیرند. ۱۴

تأثیر حرکت عظیم ملت ایران

شما ببینید، امروز رئیس‌جمهور اسلامی ایران و مقامات درجه‌ی اول کشور به هر کشور اسلامی بروند و به آن‌ها این فرصت داده شود که به میان مردم بروند، احساسات مردم، احساسات پُرجوش و خروش طرفدارانه است! علت چیست؟ چرا وقتی رؤسای جمهور ما به هر کشوری رفته‌اند و به آن‌ها فرصت داده شده که به میان مردم بروند، مردم چندین برابر رؤسا و شخصیت‌های محبوب خودشان به آن‌ها عشق می‌ورزند و اظهار علاقه می‌کنند؟ چرا؟ این به خاطر آن است که حرکت عظیم ملت ایران کار خودش را، تأثیر خودش را، نفوذ خودش را در سطح افکار عمومی دنیای اسلام نشان داده و به مرحله‌ی بُروز رسانده. شجاعت، ایستادگی، فداکاری و صداقت در قول و عمل، اثر می‌گذارد و آثار طبیعی دارد. ۱۵

سخن‌های پُرطرفدار

امروز دولت جمهوری اسلامی ایران در زمینه‌های سیاسی - چه در سطح منطقه، چه در سطح بین‌المللی - سخن او جزو سخن‌های پُرطرفدار است؛ سخن او يك سخن شنیدنی است. مسئولین کشور ما، هم در مجامع جهانی، هم در مسافرت‌هایی که به کشورهای دیگر می‌کنند، هم در موضعگیری‌هایی که می‌کنند، برجسته و شاخصند. ۱۶

اظهار حمایت ملت‌ها

شما نگاه کنید؛ رئیس‌جمهور ملت ایران به کشورهای آسیا، به کشورهای آفریقا، به کشورهای امریکای جنوبی مسافرت می‌کند، ملت‌ها برای او شعار می‌دهند، به نفع او تظاهرات می‌کنند، اظهار حمایت می‌کنند؛ رئیس‌جمهور امریکا هم به کشورهای امریکای جنوبی - یعنی حیاط خلوت امریکا - مسافرت می‌کند، ملت‌ها پرچم امریکا را به مناسبت آمدن او آتش می‌زنند؛ این معنایش تزلزل پایه‌های لیبرال دموکراسی‌ای است که امروز غرب و جلوتر از همه امریکا، مدعی پرچمداری آن هستند. ۱۷

حمایت خاص، چرا؟

من از دولت حمایت می‌کنم. از همه‌ی دولت‌های بر سر کار و منتخب مردم حمایت کردم، بعد از این هم همین خواهد بود؛ از این دولت هم به طور خاص حمایت می‌کنم. این حمایت، بی‌دلیل و بی‌حساب و کتاب نیست. اولاً جایگاه دولت در نظام جمهوری اسلامی و در نظام سیاسی کشور ما جایگاه بسیار مهمی است، ثانیاً بیش‌ترین مسئولیت‌ها را دولت بر دوش دارد؛ بعد هم این جهت‌گیری‌های دینی و این ارزش‌گرایی انقلابی و اسلامی خیلی ارزش دارد. سخت کوشی، تلاش فراوان، ارتباط با مردم، سفرهای استانی، جهت‌گیری عدالت ورزی مردمی؛ این‌ها خیلی قیمت دارد و من قدر این کارها را می‌دانم. من به خاطر این چیزها از دولت حمایت می‌کنم. البته این حمایت، حمایت بی‌حساب و کتاب نیست؛ توقعاتی هم در مقابلش از دولت دارم. اولین توقع من این است که به مسئولین دولتی می‌گویم خسته نشوند؛ اعتماد به خدا را از دست ندهند؛ به خدا اعتماد کنند و به این مردم اعتماد کنند؛ زی مردمی خودشان را حفظ کنند؛ در دام تجمل‌گرایی‌هایی که افرادی می‌افتند، نیفتند؛ مراقب و مواظب باشند؛ در مخاصمات جناحی وارد نشوند؛ وقتشان را با دعوای سیاسی تلف نکنند؛ با همه‌ی وجود و با همه‌ی توان برای این مردم کار کنند؛ آنچه را که با مردم در میان می‌گذارند، به تحقق برسانند و دنبال کنند. ۱۸

کار برای مردم

در رأس کشور مس‌ؤلان کشور بحمد ا لله از خود مردم و علاقه‌مند به مردم و دارای اخلاص هستند و دارند برای مردم کار می‌کنند و زحمت می‌کشند و خودشان را حقیقتاً خدمتگزار و خدمتکار مردم می‌دانند.

۱۹

ثبات سیاسی

این را بدانید که بحمد ا لله اوضاع کشور عزیز ما در این برهه‌ی از زمان در طول سالیان گذشته، جزو برترین اوضاع و احوالی است که این کشور به خود دیده است. امروز نظام سیاسی کشور از همیشه مستحکم‌تر است. آن کسانی که از اول انقلاب درصد بوده‌اند که ثبات سیاسی کشور را متزلزل کنند از بین ببرند، امروز شاهد هستند که کشور از يك ثبات سیاسی کامل برخوردار است.

امروز بیش از گذشته هم حتی گفتمان عدالت‌طلبی و رفع تبعیض و مبارزه‌ی با فساد در کشور مستقر و حاکم است. ۲۰

کمر بسته‌ی خدمت به مردم

خوشبختانه يك دولت مردمی و پایبند به ارزش‌های دینی هم سر کار است. خود رئیس‌جمهور با شیوه و منش مردمی، با ساده‌زیستی، با دلبستگی کامل به ارزش‌های اسلامی، با شجاعت و اعتمادبه‌نفس، در میدان کار و تلاش است؛ اجزای دولت و خود رئیس‌جمهور، کمر بسته‌ی خدمت به مردم مشغول کار هستند. ابتکار عمل را - هم در مسائل کشور و هم در مسائل بین‌المللی - در دست دارند. امروز در عرصه‌ی بین‌المللی دیگر این‌طور نیست که مسئولان کشور ما مجبور باشند دنبال حرف سیاست‌مداران و سیاست‌سازان بین‌المللی بدون؛ نه، ابتکار عمل در دست مسئولان ماست. اعتمادبه‌نفس و ایمان و اتکاء به خدا در مسئولان کشور، يك چنین اثری دارد و امروز بحمد ا لله این‌طور است. رئیس‌جمهور، اهل کار، اهل ابتکار، اهل خدمت، اهل عمل، وارد میدان و خسته نشو است؛ این، افق‌ها را روشن می‌کند. امروز نظام سیاسی ما این‌طوری است؛ نظام باثبات، مردم مؤمن، جوانان علاقه‌مند، پُرتحرک و پُرشور، و مسئولان دلسوز و علاقه‌مند، شجاع و دارای

ابتکار عمل. ۲۱

امروز مردم امیدوار و خوشحالند

امروز بحمد ا لله فشرهای عمومی مردم - بخصوص مردم مستضعف - امیدوارند. این امیدواری نه به خاطر این است که مشکلات برطرف شده است؛ ممکن است برطرف کردن مشکلات، سالها طول بکشد. گاهی انجام کارهای بزرگ احتیاج دارد به گذشت يك دوره، دو دوره‌ی عمر دولت‌ها تا به نتیجه برسد؛ لیکن در عین حال مردم امیدوار و خوشحالند؛ چرا؟ چون احساس می‌کنند دارد کار می‌شود؛ در جهت رفع تبعیض و کمک به محرومان پیشرفت است؛ همین، دل مردم را خوشحال می‌کند. بنده هم تأکیدم همیشه - در طول این سال‌های گذشته - به دولت‌ها و مسئولان مختلف این بوده که کاری کنید چیزی از خود نشان بدهید که مردم بفهمند و قبول کنند که شما دارید کار می‌کنید و دارید به سمت اهداف حرکت می‌کنید. مردم ما، مردم بزرگواری‌اند. ۲۲

صرف وقت برای مردم

امروز در دنیا هر کسی به وزارت، ریاستی و مدیریتی می‌رسد، جزو اولین اهدافش این است که از طرقی - حالا ولو ظاهراً قانونی - آینده‌ی خودش را تأمین کند؛ فردا که از کار کنار رفت، در فلان کمپانی، در فلان شرکت و در فلان سرمایه‌گذاری مهم سهمی داشته‌باشد. ما در نظام جمهوری اسلامی مایلیم مسئولان ما این‌طور نباشند. خوشبختانه می‌بینید امروز مسئولان کشور، خود رئیس جمهور در رأس آن‌ها، به معنای واقعی کلمه، همه‌ی وقتشان را دارند برای مردم صرف می‌کنند. ۲۳

برنامه‌های دولت حساب شده است

امروز برنامه‌های مسئولان کشور برای ساختن و ینای آینده در بخش‌های مختلف، برنامه‌های حساب‌شده و روشنی است. مسئولان هم، مسئولانی هستند که با تصمیم قاطع و با اعتماد به نفس کامل، در جهت رسیدن به این هدف‌ها دارند حرکت می‌کنند. شاید بتوانم بگویم، امروز همت مسئولان دولتی در پیمودن راه‌های طولانی و دشوار به سمت هدف‌های انقلاب، از دوران‌های گذشته بیشتر است. امروز مسئولان و دولت ما، برای رفع مشکلات و گشودن گره‌ها و پیمودن راه‌ها، امیدشان و اعتماد به نفس و همتشان از گذشته بیشتر است. و من عرض می‌کنم، آنچه را که آن‌ها به آن همت گماشته‌اند، این‌ها همه شدنی است. مسئولان با نیازها و امکانات منطقه آشنا هستند. همت هم بر این دارند. خوشبختانه تازه‌نفس و آماده به کار هم هستند که این کارها را انجام بدهند، و باید انجام بدهند. البته بعضی از کارها طبیعتش زمان می‌طلبد. در بعضی کارها راهی را که انسان می‌خواهد طی کند، گاهی اوقات ده ساعت باید راه برود تا به يك نقطه‌ای برسد؛ نمی‌شود توقع داشت يك ساعته طی شود. بعضی راه‌ها نزدیک‌تر است و بعضی دورتر. مهم این است که مسئولان بخواهند، بفهمند، احساس کنند و همت کنند، و این بحمد ا لله هست. ۲۴

دولت در صدد رفع مشکلات است

آنچه که من می‌توانم عرض بکنم، این است که دولت محترم و رئیس جمهور محترم، با همه‌ی توان، در حد ظرفیت کشور، در صدد رفع مشکلات است.

این دولت، دولت با نشاط، چابک، فعال، دلسوز، دلبسته‌ی به منافع و خواسته‌های مردمی و وسط میدان و صحنه است. هر مقداری که امکانات دولت اقتضاء بکند، یقیناً عمل خواهد کرد. ۲۵

دولت آرزوی دیرینه‌ی ما را برآورده کرد

خدا را شاکریم که هدف امروز با دولتی که سر کار است، به خودی خود برآمده است. خوشبختانه سرکشی دولت و رئیس جمهور و وزرای محترم به مناطق مختلف کشور، آن آرزوی دیرینه‌ی ما را به نحو احسن برآورده کرده است.

بحمداً لله نشاط و تحرك دولت، نشاط خوبی است و امیدواریم که خداوند به این حرکت و به این نشاط، برکت بدهد و مقاصدی که دولت و نظام جمهوری اسلامی در مورد بخش‌های مختلف کشور دارد، تحقق پیدا کند. ۲۶

رویکرد دولت منطبق با مبانی انقلاب است

بحمداً لله رویکرد مسئولان هم يك رویکرد صحیح و منطبق با مبانی انقلاب است. امروز بار دیگر در دنیای اسلام شعارهای بنیانی انقلاب اسلامی - که از زبان مسئولان کشور صادر می‌شود - ملت‌ها، جوان‌ها، دانشگاهی‌ها و قشرهای مختلف مردم را مجذوب خود می‌کند و انسان این را امروز در دنیا مشاهده می‌کند. ۲۷

توجه دولت سرعت بخشیدن به سازندگی همه جانبه است

عزیزان من! آنچه مورد توجه مسئولان کشور است، سرعت بخشیدن به سازندگی همه‌جانبه‌ی کشور است؛ اما در کنار این معنا، محور اصلی شعارهای نظام اسلامی، استقرار عدالت، رسیدگی به مشکلات مردم، تسهیل زمینه‌های رشد و پیشرفت ملت ایران، و ساختن کشور آنچه‌ای که مناسب حاکمیت اسلام و شعارهای اسلامی است، می‌باشد. این، آن چیزی است که مسئولان در پی آن هستند؛ این هدف بزرگی است و تلاش زیادی لازم دارد و بحمداً لله امکان این تلاش هم هست و این تلاش شروع هم شده است؛ و چه در این دولت، و چه در دولت‌های قبلی، خدمات فراوانی هم در این زمینه انجام گرفته؛ یعنی ملت و کشور به راه افتاده است. ۲۸

شعار دولت همان شعارهای امام است

دشمنان امید داشتند نقش امام بزرگوار ما روزه‌روز کمرنگ‌تر بشود و شعارهای او فراموش بشود، نه تنها برآورده نشد، بلکه حالا بعد از گذشت بیست‌وشش، هفت سال، دولتی سر کار می‌آید که شعارهای رئیس جمهورش - که موجب محبوبیت او در بین مردم است - همان شعارهای امام است. این يك امر اتفاقی است؟! این که مردم در هر جایی و در هر نقطه‌ای از کشور، به آن کسی اعتماد می‌کنند که به دین او، انقلابیگری او و پیروی او از امام بیش‌تر عقیده داشته باشند. بیست‌وهفت سال از انقلاب و هفده سال از درگذشت امام گذشته، اما ملت ما این‌طور پُرنشاط و پُرانگیزه شعارهای انقلاب را بر سر دست گرفته و به پیش می‌تازد؛ این يك تصادف است؟! این يك اتفاق است؟! نه، این يك روند است؛ این يك فرایند منطقی و معقول است و ادامه هم خواهد داشت. هم ادامه خواهد داشت، هم بر روی ملت‌های دیگر تأثیر خواهد گذاشت. ۲۹

عقبه‌ی کارشناسی دولت نهم ضعیف نیست!

يك نکته که من در خلال اظهارات شما دوستان دانشجو دیدم، این است که گویا این‌گونه تصور می‌شود که عقبه‌ی کارشناسی دولت نهم، عقبه‌ی ضعیفی است یا اصلاً چنین عقبه‌ای وجود ندارد! من که هر روز حدود شاید شانزده، هفده تا روزنامه را با گرایش‌های مختلف از جریان‌های مختلف کشور مرور می‌کنم و می‌بینم، این، عیناً یکی از همان نقاطی است که جریان‌های مخالف با این دولت مورد تأکیدشان است. ما تصور می‌کردیم که این‌گونه اظهارات و شایعه‌پراکنی‌ها خیلی تأثیر ندارد، اما حالا می‌بینیم نه، بی‌تأثیر هم نبوده است! یعنی شما که دانشجو و جزو قشر زنده و نخبه هستید، واقعاً تصور می‌کنید که دولت، عقبه‌ی کارشناسی ندارد! نمی‌شود چنین قضاوتی بکنید، این‌طور نیست. یا مثلاً در اظهارات شما بود که: تغییراتی که در دولت انجام می‌گیرد، تا آن اعماق بدنه‌ی اجرایی، تغییر ایجاد می‌شود! این‌گونه نیست. خوب، دولت‌های متعدد و پی‌درپی‌ای با من سروکار داشته‌اند و من با آن‌ها کار کرده‌ام؛ نوع کارشان، نوع تحرکشان، نوع اقدام‌هایشان و تعویض‌هایشان را دیده‌ام؛ این ایرادی که تقریباً یکی از سرلوحه‌های مخالفان - حالا مخالفان مذاقی، سیاسی و هر چه هست - با این دولت هست و مطرح می‌کنند، من به هیچ‌وجه تأیید نمی‌کنم؛ این‌طوری نیست. البته تغییر و تبدیل‌هایی در همه‌ی دولت‌ها شده است؛ در بعضی دولت‌ها بیشتر و در بعضی کمتر. و این دولت نهم، جزو آن بیش‌ترها نیست. از این تغییرات وسیع‌تر و عمیق‌تر فراوان داشتیم. این شایعات روزنامه‌ای و این‌ها را خیلی ترتیب اثر ندهید. ۳۰

معنویت، عنصر گمشده

ببینید جوانان عزیز! آنچه که امروز اتفاق افتاده است، این نیست که يك دولتی در کشوری با مواضع خاصی بر سر کار آمده، مثل این‌که هر دولتی یا هر کشوری يك مواضع خاص سیاسی دارد؛ مسئله‌ی ما و مسئله‌ی جمهوری اسلامی این نیست، مسئله‌ی يك پدیده‌ی عظیم و بتدریج توسعه‌یابنده و ریشه‌دواننده‌ی در يك بخش مهمی از دنیاست؛ تشکیل يك نظامی که معنویت، جزو بافت اصلی آن محسوب می‌شود. این يك پدیده‌ی بسیار مهم و مورد نیاز بشریت هم هست، که مورد استقبال قرار گرفته است و بیش‌تر هم خواهد شد. نظامی که بر اساس تفکر و معرفت اسلامی بر سر کار بیاید، نظامی است که مسائل معنوی انسان، جزو عناصر اصلی آن خواهد بود. خصوصیت این نظام، این نیست که به مسائل مادی توجه نخواهد کرد و هدفش را فقط معنویات قرار خواهد داد، نه؛ این يك مغالطه و نشانه‌ی غلط دادن است؛ که در تبلیغات جهانی علیه ما، این نشانه داده می‌شود. به هیچ‌وجه این‌گونه نیست؛ بلکه معنای تشکیل چنین نظامی، این است که عنصر گمشده‌ی از میان بشر، یعنی عنصر «معنویت» - که تحت تأثیر پنجه‌ی قدرتمندِ قدرتمندان عالم است - به زندگی بشریت برمی‌گردد. همچنانی که انسان به نان و هوا و غذا و صنعت و علم و پیشرفت و لذایذ زندگی نیازمند است، به ایمان و تقوا و پاکی و پاکدامنی و طهارت دل و نورانیت دل و مجنوب معارف الهی شدن هم نیازمند است؛ به اخلاق حسنه و مکارم اخلاقی هم نیازمند است. ۳۱

جهت‌ها و هدف‌ها درست است

من آنچه که درباره‌ی وضع کنونی کشور می‌توانم به شما آقایان محترم عرض بکنم، این است که بحمدالله و حسن‌توفیقه، وضع عمومی کشور در همه‌ی بخش‌ها رو به جلو و پیشرفت است. مبدا بعضی از محاسبات موقتی یا بعضی از پدیده‌های کوتاه‌مدت و موقت، ما را از نگاه بلندمدت نسبت به آنچه که وجود دارد، غافل کند و دور بیندازد؛ نه، ما حقیقتاً رو به جلو و به سمت اهداف انقلاب حرکت کرده‌ایم و الان در کشور آنچه که واضح و محسوس است، شتاب گرفتن فعالیت‌های سازنده‌ی کشور است. حقاً و انصافاً مسئولان کنونی در حرکت

به سمت کارهای لازمی که برای کشور متصور هست، با شتاب، با حرکت سریع و بدون تفویض فرصت دارند حرکت می‌کنند؛ جهتگیری‌ها و هدفگیری‌هایشان هم درست است. ۳۳

دولت با فکر کار می‌کند

در مجموعه‌ی کسانی هم که امروز در دولت و قوه‌ی مجریه مشغول فعالیت هستند، انسان مشاهده می‌کند که ذهن‌های باز، فعال و نگاه‌های عالمانه در بین آن‌ها زیاد است. علاوه بر آنچه که انسان در نشانه‌های کاری آن‌ها می‌تواند ببیند، در گزارش‌های رسمی و اطلاعاتی و دیدارهایی که ما با بعضی از وزرای محترم داریم، انسان دارد مشاهده می‌کند و می‌بیند ذهنیت منطقی، متکی به نگاه علمی و دور از مسامحه‌کاری در محاسبه وجود دارد. الان، برنامه‌ها این‌طور است. دارند فکر می‌کنند، کار می‌کنند، بررسی می‌کنند و بی‌وقفه اقدام می‌کنند و حرکت می‌کنند؛ این خیلی مغتنم است. يك مجموعه‌ی جوان، پُرنشاط و تازه‌نفس وارد میدان شده‌اند و دارند خوب کار می‌کنند. من می‌شنوم و می‌بینم تبلیغاتی را که از اطراف - عمدتاً هم از مخالفان خارج از کشور و مخالفان اصل نظام - علیه جهتگیری‌های کنونی وجود دارد، این جلو چشم ماست؛ ما همه‌ی این خبرها را می‌بینیم، می‌شنویم و می‌فهمیم که آماج این تبلیغات، چه کسانی هستند و ذهن چه کسانی را می‌خواهند از واقعیت‌ها منحرف کنند. واقعیت این است که عرض کردیم؛ در همه‌ی زمینه‌ها به معنای حقیقی کلمه دارد کار انجام می‌گیرد؛ آن هم کار خوب. خوب، اثرش هم این بوده است که در مردم - بخصوص در جوانان - حقیقتاً نشاطی به وجود آمده است؛ نشاط کار، امید و نگاه به آینده؛ این را هم انسان از مراجعات مردم و از اطلاعاتی که انسان دارد، می‌فهمد و لمس می‌کند.

خوشبختانه چه در زمینه‌ی مسائل اخلاقی جامعه، چه در زمینه‌ی مسائل فرهنگی و چه در زمینه‌ی مسائل اداری، مسئولان بی‌تفاوت نیستند؛ عیب و بیماری را احساس می‌کنند، در مورد آن فکر هم می‌کنند و به دنبال علاجش هم هستند و به نتایجی هم میرسند. البته ممکن است بعضی از این نتایج درست باشد، بعضی غلط باشد؛ بعضی از راهکارها مؤثر باشد، بعضی مؤثر نباشد؛ این‌ها همیشه در همه‌ی کارها محتمل است. بالاخره انسان تا به آنجا برسد، کار دشواری پیش رو دارد. ۳۴

برکتی برای دولت

نکته این است که این دولت به عنوان يك دولت «اصولگرا» شناخته شده و رفتار و تلاشی هم که تا امروز نشان داده و آنچه در عمل و قولش منعکس شده، همین اصولگرایی را نشان می‌دهد؛ که انشاء الله خود همین برای کشور و شما برکاتی خواهد داشت. ۳۴

رشد جایگاه بین‌المللی در دولت کنونی

از دیگر نقاط مثبت ما، وجهه و جایگاه عزتمند بین‌المللی ماست که شواهد پی در پی آن مشاهده می‌شود. جایگاه بین‌المللی ما خیلی جایگاه محکم، عزتمند و برجسته‌ای شده است. هر کسی که با مسائل بین‌المللی و جریان‌های خبری دنیا آشنا باشد، این را بروشنی می‌یابد. یکی از نشانه‌های هم همین سفرهای موفقی است که رئیس‌جمهور محترم در جاهای مختلف داشته که نشانه‌های موفقیت را انسان در این سفرها مشاهده می‌کند. ۳۵

نعمت‌های عظیم

یکی دیگر از نعمتهای خیلی بزرگ، همین دولتی است که با شعارهای اصولی بر سر کار آمده است، که شعارهای اصولی بدهد و با این شعارها بر سر کار بیاید. این از نعمتهایی است که باید آن را شکر کرد. مجلس هم با شعارهای اصولی سر کار بیاید. اینها نعمتهای بسیار عظیمی است که ما بایستی این نعمت‌ها را شکر کنیم؛ وظیفه‌ی ماست. ۳۶

دولت جدید، دولت کار و خدمت است

خدا را شکر می‌کنیم که این دولتی که اکنون سرکار است، دولت کار است؛ دولت کار، دولت خدمت. ملت هم همین را می‌خواهد؛ مردانی که آستین‌ها را بالا بزنند و کمر خدمت به این مردم را ببندند. من در سال هفتادوپنج که به خوزستان آمدم، در تمام این منطقه‌ی وسیع حرکت کردم؛ خیلی جاها را خودم از نزدیک دیدم، خیلی جاها هم هیأت‌هایی فرستادیم، دیدند؛ اگر آن برنامه‌هایی که در نه سال قبل برای خوزستان طراحی شد، خوب اجرا می‌شد، حالا ما خیلی جلوتر بودیم و امروز به آن وضع مطلوب و مورد نظر خیلی نزدیک‌تر شده بودیم. حالا هم دیر نشده است. باید برای خوزستان و همه‌ی استان‌های کشور، تلاش‌های مجدانه، دلسوزانه و مدیرانه انجام بگیرد. ولی من می‌دانم و کاملاً یقین دارم که این دولت جدید - که دولت کار و خدمت است - به یاری خدا می‌تواند گام‌های بلندی در این راه بردارد و ما را به آنچه برای هم‌میهنان خوزستانی‌مان در نظر داریم، خیلی نزدیک‌تر سازد. از این فرصت استفاده می‌کنم. ۳۷

کار با همه‌ی وجود فقط برای شان ملت

دولت در هر دوره‌ای، دولت مردم است؛ نشان دهنده‌ی خواست مردم و جهت‌گیری مردم است. این دولتی که تقریباً شش ماه است مشغول به کار شده، دولت جدید، شاخصه‌اش عبارت است از: تصمیم قاطع بر خدمت‌خستگی‌ناپذیر به مردم، به میدان آوردن همه‌ی توان خود و پُررنگ کردن هدف‌های بلند انقلاب. این‌ها مشخصه‌های این دولت است. این دولت با تکیه بر شعارهای انقلاب و شعارهای امام بزرگوار، بر آن است که همه‌ی توان خود را به میدان بیاورد؛ با همه‌ی وجود کار کند؛ گره‌های زندگی مردم را باز کند؛ زیرساخت‌های کشور را هرچه زودتر و هرچه بهتر و جامع‌تر به وضعیت مطلوب برای پیشرفت‌های آینده بسازد و در عرصه‌ی بین‌المللی بر استقلال ملی و عزت ملت ایران تکیه کند. در عرصه‌ی بین‌المللی، بازیگران سیاسی، یکی از ابزار عمده‌شان، مکر است و یکی تهدید. اگر دولتی در مقابل مکاری و تهدید آن‌ها خود را نیازد و به ملت خود تکیه کند، موفقیت‌های بسیاری خواهد داشت. می‌بینیم و حس می‌کنیم که این دولت بنا دارد عزت و استقلال ملی را آنچنان که در شأن ملت ایران است، حفظ کند. ۳۸

گامی بلند در خدمت

آنچه که به طور خلاصه از شعارهای دولت و رئیس‌جمهور جدید و فعالیت‌هایشان می‌توان گفت، این است که، تصمیم دارند يك گام بلند در خدمت، در علم و در تأمین نیازهای کشور به پیش بردارند. عزیزان من! کشور ما امکانات يك کشور پیشرفته را دارد؛ ما از لحاظ نیروی انسانی و استعدادهای طبیعی و بشری می‌توانیم یکی از پیشرفته‌ترین کشورهای عالم بشویم. اگر بخواهیم این پیشرفت، همراه با عدالت نصیب کشور و ملت ما شود، باید با بهره‌مندی از همه‌ی تلاش‌هایی که دولت‌های گذشته کرده‌اند و فرآورده‌هایی که بر اثر تلاش‌های مسئولان گذشته برای ملت پدید آمده است، بر خلاقیت و تولید همت بگماریم؛ خلاقیت و تولید، ما این‌ها را لازم داریم. ۳۹

رفراندوم محبوبیت در دنیای اسلام

به ما می‌گویند شما در جامعه‌ی جهانی منزوی هستید؛ ما به آن‌ها می‌گوییم، منزوی شما نیستید، نه ما. امروز دنیا از روش‌های امریکا متنفر است؛ امروز دنیای اسلام از اندونزی تا مغرب، هر جا شما بروید و از مردم سؤال کنید، نفرت از سردمداران کاخ سفید، در اعماق دلهای مردم وجود دارد. اگر می‌خواهند بدانند چه کسی منزوی است، بنده پیشنهاد می‌کنم يك رفراندومی در دنیای اسلام برای سنجیدن میزان محبوبیت رئیس‌جمهوری ما و رئیس‌جمهور امریکا برگزار کنند. اگر سردمداران رژیم امریکا از نتایج خفت‌بار چنین رفراندوم، نظرسنجی و نظرخواهی‌ای نمی‌ترسند، این گوی و این میدان، بیایند راه بیندازند. ۴۰

مردم حقیقتاً امیدوار شدند

امروز خوشبختانه مردم با يك امید، با يك خوش‌بینی، با يك احساس وابستگی به مرکزیت کشور و دولت، خودشان را در معرض گذاشته‌اند که شما کار کنید (شما یعنی دولت، وقتی ما دولت را از لحاظ مسئولیتی تجزیه کنیم و ریز شویم، در همان مراتب اول، می‌رسد به استانداران) مردم آماده هستند و زمینه بسیار خوب است. وضعیت کنونی دولت و وضع خاص رئیس‌جمهور و نوع برخوردی که الان در گفتار و کردار با مردم صورت می‌گیرد، خیلی زمینه‌ی خوبی را به وجود آورده و مردم حقیقتاً امیدوار شده‌اند. اگر شما به هر بخشی از بخش‌های مراجعات مردمی سرکشی کنید - که بنده اطلاع دارم - می‌بینید که در این برهه، شکایات مردم کم شده؛ نه از باب این‌که مشکلات از بین رفته؛ نه، مشکلات اگر هم کم شده باشد، آن قدر کم نشده که شکایات مردم از بین برود، بلکه به خاطر این است که مردم امیدوار شده‌اند. امید، نقش ایفا می‌کند؛ مردم احساس می‌کنند کارها پیشرفت می‌کند. ۴۱

گفتمان خدمت‌رسانی

شعار خدمت‌رسانی که چند سال است در کشور مطرح شده، الان به يك گفتمان تبدیل شده و دولت کنونی هم بر اساس این گفتمان وسط میدان آمده و زمام کار را به دست گرفته است. ۴۲

دولت مظهر اراده و خواست ملت است

امروز این ملت، وسط میدان آمده است؛ امروز مسؤولان ملت، مظهر اراده‌ی مردم و مظهر خواست این ملتند و باید مظهر اقتدار این ملت هم باشند. اگر مسؤولانی بر سر کار باشند که نتوانند اقتدار ملی و عزت این ملت را نشان بدهند، نماینده‌ی این ملت نیستند. اقدام رئیس‌جمهور محترم در صدور بیانیه و دستور به سازمان انرژی اتمی، درست همان چیزی بود که متناسب با عزت و اقتدار این ملت بود. خوشبختانه آنچه که مسؤولان در طول این مدت و امروز تصمیم گرفته‌اند، متکی به کار کارشناسی و متکی به عقبه‌ی دوران‌دیش و تجربه و وارد در مسائل سیاسی بین‌المللی و مسائل فنی است؛ می‌فهمند چه کار می‌کنند و درست عمل کرده‌اند. ۴۳

رایحه‌ی خدمت‌گزاری استشمام می‌شود

البته در طول زمان، برای پاك کردن جای پای امام و خط امام خیلی تلاش کردند، ولی امروز بعد از بیست‌وهفت سال که از آغاز آن نهضت عظیم و پیروزی انقلاب و تشکیل جمهوری اسلامی گذشته است، شما می‌بینید که رایحه‌ی خدمت‌گزاری به مردم با تکیه‌ی بر شعارهای انقلاب، در سرتاسر کشور، استشمام می‌شود و بار دیگر شعار خدمت‌گزاری، شعار پاسخگویی، شعار ساده‌زیستی، شعار

عدالت‌طلبی، از شعارهای رایج است؛ این، برکت انقلاب است. اگرچه هنوز کسانی هستند که مردم را دعوت به تسلیم و ذلت در مقابل دشمنان ناپاک می‌کنند؛ اما مردم راه خودشان را پیدا کرده‌اند. ۴۴

امروز همت و حرکت مسؤلان ستودنی است

ملت ما، علی‌رغم همه‌ی بدخواهی‌ها و ملعنت‌هایی که دشمنان در تبلیغات‌شان کرده‌اند، به مبانی انقلاب پایبندتر و علاقه‌مندتر شد، که نمونه‌اش را در همین انتخابات ریاست جمهوری دیدید؛ ملت به شعارها رأی داد؛ شعار عدالت‌طلبی، شعار خط امام، شعار پایبندی به ارزش‌های اسلامی؛ ملت دور این محورها جمع شدند. بحمداً لله مسؤلان هم توانستند خودشان را در عرصه‌ی حرکت، به مردم نشان دهند. امروز بحمداً لله همت و حرکت مسؤلان ما - مسؤلان دولتی، نمایندگان مجلس - برای پیشرفت به سمت مبانی و ارزش‌های انقلاب ستودنی است؛ آن‌ها کار می‌کنند و حرف‌هایی را که گفته شده، به مرحله‌ی عمل نزدیک می‌کنند. برای يك ملت، چه از این بالاتر؛ و چه از این زیباتر و شیرین‌تر؟ بدخواهان جمهوری اسلامی هم همین مسائل را می‌بینند. ۴۵

ابهت و اقتدار در صحنه‌ی بین الملل

امروز به حول و قوه‌ی الهی، ملت و دولت ایران در صحنه‌ی بین‌الملل هم از ابهت و اقتدار، بیش از گذشته، برخوردار است. حرف‌های منطقی‌پی این‌جا مطرح می‌شود. همین پیشنهاد منطقی مشارکت کشورهای اروپایی و غیراروپایی در برنامه‌های سوخت هسته‌یی ایران، يك پیشنهاد منطقی است؛ بیایند شريك بشوند؛ این، حق ملت است و کسی قادر نیست از این حق صرف‌نظر و اغماض کند؛ مردم این را می‌خواهند و مال آن‌هاست؛ کسی این‌ها را عاریه نداده است، تا بتواند از این مردم بگیرد؛ بحمداً لله این‌ها از استعداد جوان‌های ما جوشیده است. البته این جوشش، فقط در مسأله‌ی هسته‌یی نیست، بلکه در بسیاری از زمینه‌ها همین جوشش و همین پیشرفت، نوآوری و ابتکار وجود دارد. آن‌ها بیایند شريك بشوند؛ هیچ اشکالی ندارد. این، يك پیشنهاد بود که رئیس‌جمهور محترم مطرح کرد. يك پیشنهاد دیگر هم این بود که در باب حقوق بشر اگر نگرانی وجود دارد - که ما هم نگران حقوق بشر در کشورهای اروپایی هستیم - از دو طرف نمایندگانی گسیل بشوند و مراقبت کنند؛ نگاه کنند؛ آن‌ها بیایند این‌جا، ما هم نمایندگانی بفرستیم آن‌جا، که ببینند وضع حقوق بشر در زندان‌ها، محاکم و در رفتارهای دولتی و اجتماعی و مدنی آن‌ها چگونه است و چقدر حقوق بشر رعایت می‌شود. این‌ها دو پیشنهاد منطقی است، که خیلی خوب است و خیلی بجاست که اروپایی‌ها این پیشنهادها را بپذیرند. ۴۶

دولت جداً آماده است

دولت ما بحمداً لله يك دولت تازه نفس و آماده به کار است. آنچه که من از نزدیک احساس می‌کنم این است که می‌بینم به‌طور جدی این برادران آماده هستند تا وظایفی را که قانون برعهده‌ی آن‌ها گذاشته است، انجام بدهند و همان شعارهایی را که مطرح شده است، تحقق ببخشند؛ من این را احساس می‌کنم که عازم بر کار کردن و عمل کردن هستند. ۴۷

کارها همه جانبه و توأم با حکمت انجام می شود

کاری که در کشور چه در چالش بین‌المللی مربوط به کار هسته‌یی، چه در خود کار هسته‌یی دارد انجام می‌گیرد، کاری است که با حکمت و مشورت دارد انجام می‌گیرد؛ این را ملت ایران بدانند. گاهی اظهار نگرانی می‌شود که نهاد کار غیرمدرانه‌یی انجام بگیرد؛ نهاد تصمیمات فردی گرفته بشود؛ نه، قضیه این‌جور نیست. خوشبختانه مسئولان کشور در این مسأله هم‌رأی و هم‌فکرند؛ کار با مشورت، با تدبیر - از اول و در این دو سال و اندکی هم همین‌جور بوده است - و با فکر جمعی انجام گرفته است و پیشرفت کرده‌ایم. بعد از این هم همین‌جور خواهد بود. افرادی مردم را نترسانند که ممکن است کار بی‌مشورت باشد، عجولانه باشد؛ نه، نخیر؛ کار دارد درست با حکمت و همه‌جانبه، با توجه به جوانب گوناگون، پیش می‌رود. ۴۸

حرف دل ملت ایران

ب‌حمداً لله در منبر سازمان ملل و در مقابل چشم سران کشورهای جهان، رئیس‌جمهور محترم ما حرف دل ملت ایران را بیان کرد. استحکام و متانت و قوت بیان و قوت مواضع در آن‌تربون جهانی، به نیابت از ملت ایران، در مقابل چشم همه‌ی دنیا به‌دست آمد. این، معنایش چیست؟ این، معنایش این است که ملت ایران تسلیم تهدید و زور و فشار نخواهد شد؛ این، معنایش این است که ملت ایران با فشارهای بیست‌وهفت ساله‌ی از اول انقلاب تا کنون، نه فقط ضعیف نشده، نه فقط اراده‌ی او متزلزل نشده، بلکه امروز قوی‌تر از گذشته شده است و با اراده‌ی راسخ برای پیشبرد اهداف و آرمان‌های متعالی خود - که مصالح ملی در آن‌هاست - همچنان مستحکم ایستاده است. انکا به خدای متعال و اعتقاد به نگاه رئوفانه و پدران‌ی حضرت بقیة الله (ارواح‌نافده) به ملت، این تأثیر بزرگ را در زندگی ما و در رفتار ما دارد که ما را با قوت قلب در مقابل امواج گوناگون وادار به استقامت می‌کند. نمی‌توانند ملت ایران را شکست بدهند. به توفیق الهی، مسئولان کشور، دولتمردان مؤمن و صبور، با پیگیری و تلاش باید بتوانند یکی پس از دیگری مشکلات این ملت را حل کنند؛ باید بتوانند سطح علمی و عملی این کشور را آن‌چنان بالا ببرند که به‌کلی طمع دشمنان از این ملت و از این کشور قطع بشود. ۴۹

دولتی از جنس مردم

آنچه که من می‌خواهم در این جلسه‌ی خصوصی و صمیمی به شما دوستان عزیز عرض بکنم، این است که فرصت این روز و روزگاری که شما بر سر کار هستید، بسیار فرصت استثنایی و مغتنمی است؛ حقیقتاً از دوره‌هایی است که ما نظیر آن را در گذشته‌ی دوران انقلاب تا امروز کم داشته‌ایم. اولاً، شعارهای دولت و مسئولان و اهداف تعیین‌شده‌ی آنان کاملاً با مبانی انقلاب و با مبانی اعلام‌شده‌ی امام عزیز ما منطبق است. ثانیاً، این گفتمان در بین مردم به‌طور محسوس‌ی زنده است و وجود دارد؛ که وجود این گفتمان میان مردم هم، عامل عمده و اصلی گرایش آن‌ها به این دولت و این رئیس‌جمهور محترم بود. مردم، تشنه‌ی عدالت، تشنه‌ی مبارزه با فساد و تشنه‌ی تمسک به اصول انقلاب بودند، که وقتی دیدند يك نفر صادقانه این شعارها را سر دست گرفته و مطرح می‌کند، حول محور او جمع شدند؛ خود این نعمت بزرگی است که این تفکر به صورت يك گفتمان مسلط در جامعه درآمد و همچنان ادامه دارد و بعد از روی کار آمدن این دولت، ب‌حمداً لله تقویت هم شده است. طبیعت کار هم این است، هر چه شما بهتر، بیشتر، صمیمی‌تر و پایبندتر به اصول حرکت کنید و پیش بروید، عمق این ایمان در دل‌های مردم ما بیشتر خواهد شد و تغییر آن به وسیله‌ی دست‌های بیگانه، برای آن‌ها دشوارتر خواهد شد. بنابراین فرصت، واقعاً فرصت مهمی است. مردم به دولت اعتماد دارند؛ دولت، خود را جزو مردم و از جنس مردم می‌داند و می‌شمارد؛ از لحاظ انعکاس بین‌المللی، کشور از يك عزت کم‌سابقه یا بی‌سابقه‌ای

برخوردار است؛ ابهت نظام اسلامی، عظمت ملت ایران، رسایی و شفافیت اغراض و اهداف جمهوری اسلامی در دنیای اسلام، بیش از همیشه است؛ و حتی در دنیای غیر مسلمان، امروز عزت و ابهت ملت ما بسیار برجسته است و این را همه تصدیق می‌کنند و از نشانه‌ها و عکس‌العمل‌های خارجی‌اش هم این را می‌فهمیم. به هر حال، فرصت بسیار مهمی است. ۵۰

خدمت بزرگ رییس جمهور

یکی از شعارهای این دولت، عدالت است. عدالت یقیناً محور انقلاب بود؛ در این شکی نیست. هیچ دولتی هم از اول نیامده صریحاً بگوید من نمی‌خواهم طبق عدالت رفتار کنم؛ لیکن من باید از آقای احمدی‌نژاد تشکر کنم که ایشان کار جدیدی کردند؛ عدالت محوری را به عنوان یک شعار گذاشتند وسط؛ این کار خیلی بزرگی بود. وقتی که ایشان تبلیغات انتخاباتی می‌کردند، به افراد خانواده‌ی خودم می‌گفتم اگر آقای احمدی‌نژاد رأی هم نیاورد، این خدمت بزرگ را به انقلاب کرد که شعار عدالت محوری را مطرح کرد؛ نگذاشت به فراموشی سپردن این شعار، بشود یک سنت. این شعار مطرح شد و ذهن‌ها را به خودش متوجه کرد. خوشبختانه مردم هم فهمیدند، خواستند، دوست داشتند و رأی دادند. این کار، کار مهمی است. ۵۱

حمایت از دولت

بنده به عنوان خدمتگزار، از رئیس جمهور و از کلیت دولت مثل همیشه حمایت خواهم کرد. دأب بنده و قبل از من دأب امام عزیز و بزرگوار ما این بوده و هست و ان شاء الله خواهد بود. ما از رئیس جمهور - که منتخب مردم است - حمایت می‌کنیم؛ از کلیت دولت حمایت می‌کنیم؛ از حقوق و مطالبات مردم هم حمایت می‌کنیم. ۵۲

خدمتگزاری

فرصت خدمتگزاری را غنیمت بشمارید

یک فرصت ذی‌قیمتی در اختیار شما قرار گرفته است. به این فرصت برای تقرب به خدا، برای عبادت، برای تکامل نفس، برای انجام وظیفه‌ای که ما را پیش خدای متعال روسفید خواهد کرد و ذخیره‌ای محسوب خواهد شد، نگاه کنید؛ برای آن روزی که انسان با حسرت به زندگی دنیائی خود نگاه می‌کند و دنبال ذخیره‌ای برای آن روز می‌گردد؛ روز قیامت. از دو نظر باید این فرصت را حقیقتاً مغتنم بشمرید: یکی از این نظر که امکان خدمت به شما داده شد؛ همه‌ی ما در این جهت شریکیم. ما می‌توانستیم طلبه‌ای باشیم در گوشه‌ی یک حوزه‌ی علمیه‌ای و مشغول کار محدودی باشیم؛ می‌توانستیم معلمی و آموزگاری باشیم؛ می‌توانستیم شاغلی باشیم در یک بخش فرهنگی و غیره با یک ظرفیت و دائره‌ی محدود؛ اما حالا ما - یعنی من و شما - در یک مجموعه‌ای که سرنوشت کشور در دست این مجموعه است، واقع شده‌ایم. این، خیلی فرق می‌کند با این‌که انسان یک کار مفیدی را در یک گوشه‌ای برای خودش انجام بدهد. سرنوشت یک کشور، سرنوشت یک ملت، بلکه می‌شود گفت به جهت اهمیتی که این کشور و این ملت دارد، سرنوشت دنیای اسلام، امروز در دستان این مجموعه‌ای است که اینجا نشسته‌اند؛ یا مجموعه‌ی کارگزاران نظام اسلامی. این را همه‌مان هرچا هستیم، قدر بدانیم. این فرصت، همیشه در دست ما که

نمی‌ماند؛ امروز اینجا مشغولیم، فردا یا در این شغل نیستیم یا اصلاً در این دنیا نیستیم. این فرصت مغتنمی است؛ کار بزرگی دارد به وسیله‌ی یکایک اجزای اجرائی نظام جمهوری اسلامی انجام می‌گیرد. بنابراین، از این نظر این فرصت را مغتنم بشمرید. جهت دوم این است که امروز خوشبختانه يك وضع استثنائی در طول چندین سال گذشته وجود دارد. از این جهت استثنائی است که شعارهای اساسی انقلاب به عنوان محور برنامه‌ریزی‌ها و حرکت‌ها و سیاست‌ها اعلام می‌شود. این هم يك جهت دومی که فرصت خدمت امروز را مهم می‌کند و فرصت مغتنمی قرار می‌دهد. ۵۳

فرصت خدمت؛ وسیله‌ی تقرب به خدا

امروز به همت ملت ایران، با انتخاب ملت ایران، دولتی سر کار آمده است که شعارهای اصلی انقلاب، شعارهای اساسی و اصولی اوست. گفتمان مفاهیم انقلاب اسلامی، امروز گفتمان رائج و غالب است؛ این خیلی اهمیت دارد. من البته این را پیش‌بینی می‌کردم. بحمد الله ملت ایران همت کردند و آنچه که می‌خواستیم، شد. این هم يك فرصت است. پس مسئولیت کنونی شما در يك چنین موقعیتی است که شعارهای انقلاب، اصول اساسی برنامه‌ریزی در این دولت اعلام می‌شود؛ این هم خیلی مهم است. پس مسئولیت‌ها را مغتنم بشمرید.

من عرض می‌کنم به آقایان وزرا و مسئولان که توجه داشته باشید که خدمت، با این ارزشی که عرض شد به طور اجمال، خیلی بالاتر از آن است که انسان آن را وسیله‌ای قرار بدهد برای این‌که فلان مقصود مادی یا فلان هدف شخصی خود را برآورده کند. این چند سال که ما در این مسئولیت‌ها هستیم، لحظه لحظه‌ی آن را برای تقرب به خدا استفاده کنیم. ۵۴

رعایت تقوای الهی در خدمتگزاری

خیلی مراقب باشید. این چندسالی که مشغول خدمتید - حالا هر چه هست؛ ده سال است، پانزده سال است، چهار سال است، پنج سال است - خیلی از خودتان مراقبت کنید. تقوا یعنی همین؛ یعنی همین مراقبت. ۵۵

حفظ نعمت مشکل‌تر از کسب آن است

شما چهار سال، یعنی حدود ۱۴۵۰ روز وقت دارید. هر روزی که می‌گذرد، یکی از این عددها برداشته می‌شود و مجموعه به صفر نزدیک می‌شود. هر يك روزتان غنیمت است. این ۱۴۵۰ روز، چشم‌انداز و گستره‌ی وسیعی است. برای این مدت نسبتاً طولانی خیلی کارها می‌شود کرد. بنابراین، این چهار سال وقت کمی نیست؛ يك گستره‌ی طولانی است. از الان که شما شروع کنید و به آفاق بلندی که جلوی چشم دارید، نگاه کنید، همه کار می‌توانید انجام دهید. روزی خواهد رسید که شما وقتی به جلوی رویتان نگاه می‌کنید، می‌بینید دیگر فرصتی باقی نمانده؛ مثلاً سه ماه یا شش ماه مانده. در آن سه ماه و شش ماه، دیگر نمی‌شود کار جدی انجام داد؛ مگر استمرار و به نتیجه رساندن این کارها. از الان به فکر باشید و يك روز را هم غنیمت بشمارید؛ یعنی يك روز هم نباید هدر برود. این‌طور نباشد که بگوییم چهار سال وقت هست؛ ان‌شاء الله سر فرصت به کار می‌رسیم؛ نه، از همین روز اول و ساعت اول باید کار را به‌طور جدی شروع کنید. چون می‌دانم نیت‌هایتان خوب و خدایی است و برای خدمت وارد این مقوله شده‌اید، مطمئنم که اگر ان‌شاء الله همین نیت را برای خودتان حفظ کنید، خدای متعال کمک خواهد کرد. البته بدانید حفظ نعمت بمراتب مشکل‌تر از کسب نعمت است. ۶۲

خدمت حد و مرز ندارد

من بارها تصریح کرده‌ام که مسئولان ما خدمت گزاران مردم و به تعبیر واضح و روشن، نوکران مردمند. مردم اقتدار عظیم ملی را به دست مسئولانشان سپرده‌اند تا آنان بتوانند هم از عزت و شرف و استقلال آنها، و هم از جایگاه علمی و فرهنگی و سیاسی آنها در سطح بین‌المللی دفاع کنند، و هم بتوانند امکانات کشور را به نفع آنها به کار بگیرند.

مسئولان هر چه برای این ملت بکنند، حقیقتاً کم است. ۵۶

خدمتگزاری مردم؛ افتخاری بزرگ

ملت ما ملت بزرگ، شجاع، مؤمن و باصفا و بااخلاصی است. قدر این ملت را بدانید؛ قدر خدمت به این ملت را بدانید؛ قدر خدمت گزار این ملت بودن را بدانید که افتخار بزرگی است. مسئولیت‌ها را قبول کنید برای خدمت‌گزاری به این ملت، برای نوکری این ملت؛ و این افتخار است. این ملت بزرگ، این ملت مؤمن و این ملتی که توانست با مجاهدت خود، با صبر خود، با آگاهی و هوشیاری خود و با روحیه بالای خود، به دنیای اسلام روحیه بدهد. خود شما هم جزو همین ملتید. در فضائل این ملت شما هم شریکید. اما امروز مسئولید. امروز بارهایی بر دوش گرفته‌اید که باید از عهده‌ی آنها بر آید. ۵۷

ترجیح دادن مصالح عمومی بر مصالح شخصی

اخلاص، جد و جهد، خستگی‌ناپذیری، بی‌طمعی و ترجیح دادن مصالح عمومی بر مصالح شخصی را در عمل، راهنمای خودتان قرار دهید. این عمل شماست؛ این عبادت شماست؛ این بزرگ‌ترین عبادت‌هاست. البته اگر بخواهید این روحیه در شما باقی بماند، باید دل‌های خودتان را با خدای متعال متصل کنید. تلاوت قرآن، توجه به معارف و معانی قرآن، احساس وظیفه‌ی شکر در مقابل پروردگار، خضوع در مقابل خدای متعال، خشوع قلب، خشوع در مقابل ملت و تواضع، معیارها و ملاکهای کارهای من و شماست. باید این‌ها را رعایت کنیم. این، یعنی تو میدان بودن ما، یعنی کار کردن برای خدا، هوای نفس را در آن دخالت ندادن و خسته نشدن. که البته اگر برای خدا باشد، انسان احساس خستگی هم نمی‌کند. ۵۸

حتی يك روز را هدر ندهید

آنچه که من به این مناسبت می‌خواهم عرض بکنم، این است که من و شما - همه‌مان، یکایکمان - توجه داشته باشیم که این فرصت را نباید از دست بدهیم. در گزارش دولت - که به مناسبت این روزها به من داده شده - خوانده‌ام که دولت حتی يك روز را هم بیهوده از دست نداده؛ همین‌طور درست است. من می‌خواهم تکیه کنم که حتی يك روز را هم نگذارید هدر برود. از تمام روزهای این سه سالی که علی‌العجاله از عمر این دولت باقی است، حداکثر استفاده را بکنید؛ این فرصت، بسیار فرصت مهمی است. اگر خدای نکرده طوری بشود که نتوانیم آن چه را که مردم درباره‌ی مجموعه‌مان تصور می‌کنند، آن را تحقق ببخشیم، خسارت بزرگ خواهد بود و به این جریان و جهت‌گیری حتماً ضربه وارد خواهد آمد. آن وقت امیرالمؤمنین فرمود: «و لقل ما شیء ادبر ثم اقبل»؛ موجی که برگشت و رفت، دیگر خیلی آسان این طرف نمی‌آید و برنمی‌گردد. خون دل‌ها باید خورد و زحمات‌ها باید کشید تا این‌که باز برای اقبال و توجهی که امروز وجود دارد، زمینه فراهم شود. این را نباید از دست داد. ۵۹

در خدمت رسانی نیت خود را خدایی کنید

انس با خدا یادتان نرود. ما بارها می‌گوییم که خدمات مسئولان نظام از هر عبادتی بالاتر است؛ این حرف درستی است و مبالغه هم در آن نیست. اما بدانید، این خدمات، آن وقتی خدمت خواهد شد و آن وقتی با خلوص و درخشش و شفافیت خود باقی خواهد ماند که شما دل‌تان با خدا مأنوس باشید. اگر دل از خدا غافل شد، اگر دل رابطه‌ی خودش را با ذکر و توجه و خشوع از دست داد، همین خدمتی که ما می‌گوییم بالاترین عبادت است، همین خدمت، مشوب خواهد شد؛ اصلاً به کلی مشوب می‌شود و در آن اغراض و هواها می‌آید. جهاد در میدان جنگ و میدان نظامی که این‌قدر عظمت دارد، اگر با اهداف خدایی نباشد و بدون ارتباط با خدا باشد، به یک چیز کم‌ارزش یا بی‌ارزش و گاهی هم ضد ارزش، تبدیل می‌شود! لذا من بر این امر تأکید و اصرار دارم. ۶۰

حمایت الهی را مغتنم بشمارید

به هر حال، خداوند متعال کم‌کار شماست. آنچه را که ما داریم مشاهده و حس می‌کنیم، همین است و این را کاملاً نشان می‌دهد. یک به یک، این قدم‌ها با حمایت و کمک الهی انجام می‌گیرد و پیش می‌رود. اوضاع بین‌المللی، اوضاع منطقه و ضعف روزافزون دشمن معاند نظام جمهوری اسلامی - یعنی امریکا و صهیونیسم - این‌ها همه، چیزهایی است که جزو امدادهای الهی است؛ این‌ها را مغتنم بشماریم و از این فرصت، هر چه ممکن است بیشتر استفاده کنیم. ما هم که برای همه‌ی شماها دعا می‌کنیم؛ جزو دعا‌های همیشگی ما، دعای به آقای رئیس‌جمهور و شما و به مسئولان کشور است که بتوانید این بار سنگینی را که شانه‌تان را زیرش داده‌اید، ان شاء الله به بهترین وجهی به منزل برسانید و کشور و انقلاب را یک قدم پیش ببرید. ۶۱

در راه خدمتگزاری هماهنگ عمل کنید

هماهنگی قوا با یکدیگر، یکی از بزرگ‌ترین نقاط مثبت ماست. امروز مجلس، دولت، قوه‌ی قضائیه، به هم حسن ظن دارند؛ این کجا و این‌که مجلس به دولت بدبین، دولت به مجلس بی‌اعتنا، قوه‌ی قضائیه از هر دو گله‌مند، کجا؛ این خیلی وضعیت بدی است. امروز بحمد الله این‌طور نیست؛ هماهنگی هست، همدلی هست و دستگاه‌های مختلف و جریان‌های گوناگون با هم همکاری می‌کنند؛ اتفاق و اتحاد و هماهنگی هست. ۶۳

قدر دانی ملت

پیام من خطاب به مسئولین عزیز خودمان است؛ مسئولین کشور، قدر این ملت را بدانند؛ این پیوند میان ملت و مسئولین یک چیز ارزشمندی است. با همه‌ی وجود برای این مردم و همه‌ی مناطق کشور کار کنند. ۶۴

برنامه ریزی و مدیریت کشور

شجاعت؛ لازمه‌ی تصمیمات بزرگ

ما احتیاج داریم به اقدامات شجاعانه. یکی از چیزهایی که من در مورد این دولت خدا را شکر می‌گویم، همین است که شجاعت اقدام وجود دارد. باتردید، با تزلزل، باترس و لرز نمی‌شود کارهای بزرگ را انجام داد؛ لازم است با شجاعت وارد شد. البته شجاعت به معنای بیگدار به آب زدن نیست. بررسی‌ها باید انجام بگیرد، فکر صحیح باید بشود، وقتی به نتیجه رسیدیم، بدون تردید و تزلزل بایستی اقدام کنید. امروز کشور و ملت ما حقیقتاً نیازمند يك تلاش پیگیر، مدیرانه، همه‌جانبه و برنامه‌ریزی شده برای پیشرفت هستند. ۶۵

اطلاع‌رسانی کنید

ایرادی که من به این دولت وارد می‌کنم، این است که توضیح دادنشان به مردم کم است. این روابط عمومی‌های شما در بخش‌های مختلف باید فعال عمل کنند. روابط عمومی شماست که از رسانه‌ی ملی یا از مطبوعات می‌تواند استفاده‌ی بهینه بکند؛ این یکی از نقص‌هاست که باید حتماً این نقیصه را جبران کنید. آن کسانی که دلسوزانه انتقاد می‌کنند، با این تبیین، با این توضیح دلشان آرام می‌گیرد. ۶۶

برنامه‌ها را هنرمندانه منعکس کنید

يك نکته‌ی دیگر هم کارهای خوبی است که در زمینه‌ی اقتصاد انجام گرفته - مثل این سهام عدالت، ادامه‌ی طرح‌های نیمه تمام، نوع عدالت در ارائه‌ی تسهیلات بانکی، صندوق مهر رضا و امثال این‌ها - محتوا و فواید این کارها را با شکل صحیح برای مردم بیان کنید تا معلوم شود این کارها انجام گرفته است. البته ما بارها گفته‌ایم آمدن و نشستن و پشت میکروفون یا جلوی دوربین حرف زدن، این کافی نیست؛ يك مقداری برنامه‌سازی و ارائه‌ی مطلب، به شکل هنرمندانه لازم است. ۶۷

مصوبات را مو به مو اجرا کنید

بعضی از شهرهایی که مسئولان کشور - رئیس‌جمهور و وزرا - به آن جا رفتند، هرگز در طول این مدت‌ها شاید يك مدیرکل را هم ندیده بودند که برود و از آن‌ها احوالی بپرسد؛ سئوالی بکند؛ اما ناگهان می‌بینند رئیس‌جمهور جلوی آن‌هاست! این، خیلی کار مهمی است. مبدا این کار مهم را خراب کنید. آنچه انجام گرفت، شروع يك حرکت مبارك بود؛ اما باید این حرکت تا نهایت خط برود، تا آن برکات به طور کامل حاصل بشود. از اینجا به بعد دست مسئولان اجرائی است. اولاً مصوبات این سفرها موبه‌مو اجرا بشود؛ هیچ کوتاهی نشود؛ اما اگر در جایی قابل اجرا نیست - ممکن است گاهی بررسی‌ای برای اقدام به فلان کار در فلان استان یا فلان شهرستان انجام گرفته است، ولی محاسبه‌ی کارشناسی‌اش کامل نبوده و بنا نیست انجام بشود - این را صریح به مردم بگوئید. بگوئید ما تصمیم گرفته بودیم این کار را انجام بدهیم، اما حالا می‌بینیم به این دلایل نمی‌شود آن را انجام داد. نگذارید کارها بماند؛ نگذارید امید مردم نسبت به صداقت و پشتکار و توانائی دولت متزلزل بشود. ۶۸

ثبات در برنامه‌ریزی؛ شرط موفقیت

در همه‌ی برنامه‌ریزی‌ها، سند چشم‌انداز در نظر باشد و این را در همه‌ی سطوح ملاحظه کنند. ثبات در برنامه‌ریزی، شرط موفقیت است. اگر ثبات در برنامه‌ریزی و استمرار در جهت درست نباشد - که البته این حرکت در طول راه تصحیح هم خواهد شد، لکن جهت‌گیری یکی است و استمرار دارد - سازندگی و پیشرفت کشور به نتیجه نخواهد رسید. بیست سال را در نظر بگیرید. ۶۹

مدیریت درست؛ یعنی پیشرفت و رشد

جوان‌های ما حقاً و انصافاً در می‌دانند و دارای انگیزه‌اند و آماده‌ی کارند؛ تشنه‌ی کارند. ما باید نیروهای آماده و بااستعداد را بشناسیم، این‌ها را پیدا کنیم و کار مناسبشان را به آن‌ها بدهیم. اگر ما درست مدیریت کنیم، کشور خیلی ظرفیت و استعداد پیشرفت دارد. هر جایی که خوب کار شد، دقیق کار شد، با رعایت اولویت کار شد، با شجاعت کار شد، انسان می‌بیند کار همین‌جور پیشرفت و رشد پیدا کرد. ۷۰

سفارش همیشگی

مبادا طوری باشد که حرکت ما در اول دوره، با حرکتان در آخر دوره تفاوت کند. من به دولت‌ها هم همیشه این سفارش را می‌کنم. ۷۱

امنیت مردم اهمیت دارد

در نظام جمهوری اسلامی همچنانیکه اقتصاد مردم اهمیت دارد، امنیت مردم هم اهمیت دارد؛ همچنانیکه امنیت جسم آنان دارای اهمیت است، امنیت اخلاق آنان هم دارای اهمیت است؛ همچنانیکه حفظ تشکیلات کشوری مهم است، حفظ نظام خانواده هم مهم است. جمهوری اسلامی در مقابل همه‌ی این نیازهای مردم، خود را موظف میدانند و مردم به معنای حقیقی کلمه، صاحب رأی و صاحب اختیارند. ۷۲

خودتان رامحاسبه کنید

همان‌طور که يك فرد باید خودش را محاسبه کند، يك جمع هم - مثل مجلس شما، مثل دولت‌ها، مثل مجموعه‌ها و افراد مسؤول در کشور - باید خودشان را محاسبه کنند؛ ما خودمان را باید محاسبه کنیم.

۷۳

نقشه‌های دشمن

دشمن طبق نقشه‌های خود، سه هدف را دنبال می‌کند. اول: عقب نگه داشتن کشور از لحاظ اقتصادی؛ برای این‌که دولت را - که دولتی مکتبی و وفادار و هوادار ارزش‌های اسلامی است - ناکارآمد و نالایق و بی‌کفایت جلوه بدهند؛ لذا وضع اقتصادی برای این منظور، طبق نقشه‌های دشمن باید عقب بماند. دوم: عقب نگه داشتن علمی؛ برای این‌که آینده‌ی کشور، جز با نردبان علم، ترقی و پیشرفت نخواهد کرد. ملت ایران چاره‌ای جز این ندارد که از لحاظ علمی بنیه‌اش را تقویت کند و در علم پیش برود؛ استعدادش را هم خدا داده است. سوم: بر هم زدن اتحاد و انسجامی که بین ملت ایران - یا بین ملت ایران و ملت‌های مسلمان - وجود دارد؛ که آن وقت شعار «اتحاد ملی و انسجام اسلامی» را مطرح کردیم. شما از لحاظ کمک به کارآمدی دولت، در همه‌ی این سه قسمت می‌توانید فعال باشید. لازم نیست من در این جا فرمولش را بگویم. بروید فرمولش را پیدا کنید. ببینید چه‌طور می‌شود از دولت و کشور و از این خیل عظیم جوان مؤمن و حاضر در میدان و دارای استعداد، در پیشرفت‌های گوناگون کشور استفاده کنید؛ چه در پیشرفت‌ها و تحرکات علمی، چه در کارهای جهادی و چه در کارهای اقتصادی. ۷۴

هدف بزرگ ملت ایران

هدف بزرگ عبارت است از سربلندی ایران اسلامی، الگوشدن در میان ملت‌های مسلمان، هم از لحاظ مادی و هم از لحاظ معنوی. معنای این حرف این است که ملت ما، هم از لحاظ مادی و هم از جنبه‌های معنوی ارتقاء پیدا کند؛ استقلال ملی داشته باشد؛ عزت ملی داشته باشد؛ توان و ظرفیت ملی داشته باشد؛ بتواند از همه‌ی ظرفیت‌های خود استفاده کند؛ از رفاه عمومی برخوردار باشد و عدالت عمومی و اجتماعی بر زندگی او حاکم باشد. این هدف ملت ایران است. ۷۵

انرژی هسته‌ای

امروز اگر مسئولین کشور در به دست آوردن انرژی هسته‌ای کوتاهی کنند، نسل‌های بعد آن‌ها را مؤاخذه خواهند کرد. ۷۶

سرعت عمل بدون شتابزدگی

در بخش‌های مختلف دولت بایست مدیران و مسئولان به اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی اهتمام بورزند و هم باید جدیت داشته باشند و هم سرعت عمل. البته «سرعت عمل» که می‌گوییم، مرادمان شتابزدگی نیست؛ سرعت عمل بدون شتابزدگی. يك مقطعی را مشخص کنند و کارها را پیش ببرند و نتایج کارها را به مسئولان بالاتر گزارش بدهند.

به نظر ما اگر چنانچه انشاء الله مسئولان ما همت کنند و رؤسای محترم سه قوه هم در جریان این نظرات کاملاً قرار گیرند، انشاء الله در ظرف دو سه سال می‌توان نشانه‌های حرکت صحیح و تغییر محسوس را در کشور به چشم دید و انشاء الله به آینده امیدوارتر شد. ۷۷

توقف جایز نیست

مسئولان از پیشرفت نترسند، از حرکت به سمت قله‌های بزرگ نترسند؛ واهمه نکنند. از دشمن هم واهمه نکنند. نمی‌گوییم احتیاط نکنند، چرا، احتیاط در همه حال لازم است، اما احتیاط کردن غیر از ترسیدن است. لیکن عزم جلو رفتن را هرگز از دل خودشان و دل این ملت خارج نکنند. توقف جایز نیست؛ چه در دانشگاه، چه در محیط‌های علمی دیگر، چه در محیط‌های صنعتی، چه در کارخانه، چه در محیط تجارت و دادوستد، چه در محیط‌های علمی دینی. در همه‌ی محیط‌ها توقف جایز نیست. باید جلو رفت.

در هر بخشی از بخش‌ها که مسئولان همت بگمارند و نیروهایی را به کار بگذارند، نیروها توانایی پیشرفت دارند. به مسئولان توصیه می‌کنم قدر این استعدادها و قدر این شوق و همت را بدانند. ۷۸

دین، امانت و صداقت

اساس در همه‌ی مسئولیت‌ها تدبیر، امانت و صداقت است. اگر آدم‌های کارآمد امانت و صداقت نداشته باشند، کارآمدی آن‌ها به نفع مردم تمام نخواهد شد. علاوه بر کارآمدی، انسان‌ها باید متدین، امین، صادق، رو راست و دلبسته‌ی به اهداف و آرمان‌های دینی مردم باشند. این‌طور افراد را پیدا کنید و به آن‌ها رأی دهید. ۷۹

توجه به تمام نقاط کشور

البته در سفرهای ما بنا بر این نیست که کارها و مسئولیت‌هایی را که دولت بر عهده دارد، ما هم این‌ها را به طور مضاعف بر مسئولان تحمیل کنیم. این‌ها کارهایی است که در برنامه‌های دولت هست. ما توصیه می‌کنیم انشاء الله تسریع و تسهیل بشود؛ نقاطی که از چشم‌ها دور مانده است، مورد توجه قرار بگیرد و همه‌ی مسئولان - چه مسئولان استان، مسئولان شهرستان، نمایندگان مجلس و مدیریت‌های بالا که در تهران هستند - به طور هماهنگ بر روی این نقاط متمرکز بشوند و یکی پس از دیگری این مشکلات را حل کنند و این گره‌ها را باز کنند. ۸۰

اعتماد مردم را خدشه دار نکنید

ملت ما همین قدر احساس بکنند که مسئولان کشور می‌خواهند برای آن‌ها کار کنند و در میدانند، بیکار نشسته‌اند و برای خودشان چیزی نمی‌خواهند. این که ما این قدر روی ساده‌زیستی مسئولان تکیه می‌کنیم، این برای همین است که به مردم نشان بدهند برای خود کیسه نمی‌دوزند و به فکر ثروت‌اندوزی برای خودشان نیستند؛ این، مردم را امیدوار می‌کند و اعتماد آن‌ها را برمی‌انگیزد. خیلی فرق است بین آن مسئولی که در دوران کوتاه مسئولیت خود در فکر این است که يك آینده‌ی مالی برای خود تأمین بکند؛ دائم به این طرف و آن طرف دست می‌اندازد و چنگ می‌زند، شاید بتواند آینده‌ی مالی و زندگی خودش را تأمین کند، و آن انسانی که در دوران مسئولیت، اصلاً به فکر تنها چیزی که نیست، مسائل شخصی است؛ این‌ها خیلی با هم تفاوت دارند. ۸۱

بدانید باید چه کار کنید

من مشکلات بخش‌های مختلف کشور را می‌دانم. کمبودهایی که وجود دارد؛ گله‌هایی که وجود دارد؛ توقعاتی که وجود دارد؛ کارهایی که اولویت با آن‌هاست. خواستن این‌ها حق مردم است. البته همه‌ی این‌ها از لحاظ در دسترس بودن، در يك حد نیست؛ بعضی چیزها يك مقداری صبر لازم دارد، بعضی چیزها يك مقداری نزدیک‌تر و در دسترس‌تر است. عمده این است که مسئولان بدانند چه لازم است و همت کنند که آن را انجام بدهند و راه نفوذ فساد و سوءاستفاده را ببندند. احساس می‌کنم همه‌ی این‌ها به لطف پروردگار و به توفیق الهی حاصل است. ۸۲

عینیت بخشیدن ذهنیت‌ها

آنچه که روی کاغذ و در عزم و اراده و ذهن ما هست، با آنچه که در خارج و واقعیت اتفاق می‌افتد، فاصله دارد. هنر ما این است که بتوانیم آن ذهنیت‌ها را عینیت و تحقق خارجی ببخشیم؛ و بشود. درست است که تا این نقش ذهنی نباشد، چیزی در خارج اتفاق نخواهد افتاد؛ اما لازم است که بدانند چه کار می‌خواهند بکنند و تصمیم بگیرند که بکنند؛ اما بین تصمیم گرفتن و خواستن و شوق پیدا کردن تا رسیدن به آن نقطه‌ی مطلوب، يك فاصله‌ای وجود دارد که این فاصله جز با همت، با تلاش، با قبول زحمت، با عرق ریختن و کار را دنبال کردن، به دست نمی‌آید. مسئولان این کار مداوم را باید انجام بدهند؛ دنبال کنند و بخواهند؛ صادقانه، با امانت کامل و با همت، تا انشاء الله بشود. ۸۳

از همه امکانات کشور استفاده کنید

کشور ما امکانات زیادی دارد. همین کویری که در همسایگی شماست، منبع برکاتی است. یقیناً یکی از کارهایی که دولت باید انجام دهد - البته کارهایی را شروع کرده‌اند؛ اما ضعیف است، باید تقویت شود - شناسایی این کویر و برکات آن است. به تعبیری، سفره‌ی گسترده‌ی نعمتی است که می‌توان از آن استفاده‌های بسیاری به سود مردم و برای آبادانی استان‌های اطراف کویر کرد. ۸۴

باید خودکفا باشید

صنعتی شدن و فرا صنعتی شدن کشور؛ این‌ها دلیل پیشرفت است. خودکفایی؛ کشور در مسائل حیاتی و اساسی باید خودکفا باشد. نه این‌که از دیگران به کلی بی‌نیاز باشد، نه؛ اما اگر به کسی یا کشوری، در چیزی احتیاج دارد، طوری روابطش را تنظیم کند که اگر خواست آن را به دست آورد، دچار مشکل نشود؛ او هم چیزی داشته باشد که مورد نیاز آن کشور است؛ خودکفایی یعنی این. وفور تولیدات، وفور صادرات، افزایش بهره‌وری، ارتقاء سطح سواد، ارتقاء سطح معلومات عمومی مردم، ارتقاء خدمات شهروندی، خدمت دادن به شهروندان، رشد نرخ عمر متوسط - به قول تعبیرات اخیر، امید به زندگی - این‌ها جزو نشانه‌های پیشرفت است و درست است. کاهش مرگ و میر کودکان، ریشه‌کنی بیماری‌های گوناگون در کشور، رشد ارتباطات و امثال این‌ها؛ با وجود همه‌ی این‌ها. ۸۵

اساس تحول حفظ هویت ملی است

اساس تحول باید بر «ملاحظه‌ی عناصر اصلی هویت ملی» قرار داده شود، که آرمان‌های اساسی و اصولی مهم‌ترین آن‌هاست. من این را عرض می‌کنم که صنعتی شدن، فرا صنعتی شدن، پیشرفت علمی، پیشرفت خدماتی و پیشرفت‌های بهداشتی و درمانی، باشد؛ اما اساس این‌ها باید حفظ هویت ملی باشد. اگر يك کشوری همه‌ی این‌ها را داشت، اما از لحاظ ملی، يك کشور بی‌هویتی بود، فرهنگش وابسته‌ی به دیگران بود، از گذشته و تاریخ خود هیچ بهره‌ای نداشت و نبرده بود، یا اگر گذشته‌ای داشت، آن گذشته را از چشمش دور نگه داشتند یا آن را در نظرش تحقیر کردند، این کشور مطلقاً پیشرفت نخواهد کرد؛ زیرا هویت ملی، اساس هر پیشرفتی است. ۸۶

کار برای خدا

من نکته‌ی اساسی را در همه‌ی این کارها، همان «اخلاص»، «برای خدا کار کردن»، «مراقب خود بودن از لحاظ ارتباط با خدا» و «تقویت جنبه‌ی معنوی در خود» می‌بینم و معتقدم آن کسی که اهتمام می‌ورزد به کار و خدمت، اگر بتواند این رابطه را با خدا تقویت کند، خدای متعال به او کمک خواهد کرد و راه‌ها را در مقابلش باز خواهد کرد. و انشاء الله خداوند متعال توفیق خواهد داد که بتوانید این کارهایی را که بر عهده گرفته‌اید، انجام دهید.

زمینه برای خدمت خیلی آماده است و شما مردان خدمتید؛ باید در این میدان کمرها را محکم ببندید و از دشمن هم نترسید. ۸۸

پیشرفت واقعی در گرو ارتباط با خدا

آنچه که ما در تحول، تحولی که با پیشرفت همراه است، مورد نظرمان است - که جا دارد که این جزو آرمان‌های ما باشد - مبارزه‌ی با فقر، مبارزه‌ی با تبعیض، مبارزه‌ی با بیماری، مبارزه‌ی با جهل، مبارزه‌ی با ناامنی، مبارزه‌ی با بی‌قانونی، مدیریت‌ها را به سطح علمی‌تر ارتقاء دادن، رفتار شهروندان را به سطوح منضبط

ارتقاء دادن و انضباط اجتماعی، رشد امنیت، رشد ثروت ملی، رشد علم، رشد اقتدار ملی، رشد اخلاق و رشد عزت ملی است؛ همه‌ی این‌ها در این تحول و پیشرفت، به معنای صحیح دخالت دارند و ما این‌ها را پایه‌های اصلی می‌دانیم. در کنار این‌ها، عشق به معنویت و ارتباط با خدا، مهم‌ترین عاملی است که پیشرفت يك ملت را به معنای واقعی خودش تضمین می‌کند. ۸۹

ارتباط با خدا

بنا بگذارید که در همه‌ی آنان و احوال و در فرصتی که خدای متعال در اختیار شما گذاشته، خودتان را، دلتان را، عملتان را از خدای متعال منقطع نکنید. ارتباط با خدا تضمین‌کننده‌ی صحت عمل و استقامت در راه است. اگر بخواهیم در این جاده درست حرکت کنیم، با ظواهر دلفریب زودگذر از راه پرت نیفتیم و به سمت هدف، مستقیم حرکت کنیم، حتماً در این کار، یاد خدا و اتکاء به خدا و اتصال دائمی به خدا مورد نیاز است؛ این را باید دستور همیشگی خودمان قرار دهیم. در هر تصمیمی، در هر اقدامی، در هر حرفی که می‌زنیم - که حرف من و شما، حرف يك آدم عادی نیست؛ تأثیراتش خیلی وسیع است - در هر گزینشی که می‌کنیم، در هر جذبی، در هر دفعی، معیار خدایی را در نظر داشته باشیم. ملاک هم این است که هوای نفس و اغراض شخصی در کار نباشد. در هر چیزی اغراض شخصی و هوای نفس وارد شود، غیر خدایی است. اگر این‌ها دخالتی نداشت، عامل اصلی و عمده عبارت خواهد بود از ادای وظیفه و انجام تکلیف؛ این خدایی است. همیشه به این یاد باشید.

۹۱

توسل

ما باید چشم‌های خودمان را باز کنیم. ما باید به خدا متوسل باشیم، متذکر باشیم. ۹۰

اصولگرایی

امروز ارکان تصمیم‌گیری کشور - مجلس شورای اسلامی و دولت و قوه‌ی قضائیه - با مدیریت تفکر اصولی اسلام (به تعبیر رایج: اصولگرایی) اداره می‌شود که این یکی از نعمتهای بزرگ خداست. حالا این اصولی که از آن دم می‌زنیم، چیست؟ این، خیلی مهم است. من نمی‌خواهم حالا الان اصول راندوین کنم؛ اما تعدادی از شاخصترین اصولی را که به آن‌ها پایبندیم، عرض می‌کنم. اصولگرایی به حرف نیست؛ اصولگرایی در مقابل نحل‌های سیاسی رایج کشور هم نیست. این غلط است که ما کشور یا فعالان سیاسی را به اصولگرا و اصلاح‌طلب تقسیم کنیم؛ اصولگرا و فلان؛ نه. اصولگرایی متعلق به همه‌ی کسانی است که به میانی انقلاب معتقد و پایبندند و آن‌ها را دوست می‌دارند؛ حالا اسمشان هر چه باشد. این «اصول» چه هستند؟ در درجه‌ی اول، ایمان و هویت اسلامی و انقلابی و پایبندی به آن. این، وظایفی را بر عهده‌ی دولت می‌گذارد. نمی‌شود گفت دولت به ایمان مردم کاری ندارد؛ نه. مدتی این فکر راترویج کردند؛ اما این غلط است. دولت وظیفه‌دار است. صدا و سیما يك جور، وزارت ارشاد يك جور و دستگاه‌های گوناگون يك جور. وظیفه‌ی مهم این است که ما پایه‌های يك ایمان روشن‌بینانه و استوار را در ذهن نسل‌های جوان و رو به رشد خودمان تقویت کنیم. ۹۲

شاخصه‌های اصولگرایی مورد توجه قرار گیرد

شاخصه‌های اصولگرایی، شاخصه‌های مهمی است؛ این شاخصه‌ها باید مورد توجه قرار بگیرد، تحقق مجموعه‌ی این شاخصه‌ها به معنای حقیقی کلمه، آن وقت دولت را به عنوان يك دولت اصولگرا معرفی خواهد کرد.

شاخصه‌ی اول «عدالت‌خواهی و عدالت‌گستری» است. به زبان آسان است؛ اما در عمل بسیار کار دشواری است و مقدمات بسیاری لازم دارد.

«فسادستیزی» شاخصه‌ی دیگری است. «سلامت اعتقادی و اخلاقی مسئولان کشور» - بخصوص مسئولان عالی‌رتبه، در سطوح دولت و معاونین و از این قبیل - بسیار مهم است و شاخصه‌ی دیگری است که از لحاظ اعتقادی و اخلاقی اشخاص سالمی باشند.

«اعتزاز به اسلام» یکی دیگر از شاخصه‌های اصولگرایی است. ما در دوران این بیست‌وهفت سال، بعضی از مسئولان نظام اسلامی را دیده بودیم که خجالت می‌کشیدند يك حکم اسلامی یا يك جهت‌گیری اسلامی را صریحاً بر زبان بیاورند؛ نه، ما طلبکاریم. من بارها گفته‌ام، در قضیه‌ی «زن»، ما پاسخگوی غرب نیستیم، غرب باید پاسخگوی ما باشد؛ ما هستیم که سؤال مطرح می‌کنیم. در زمینه‌ی حقوق‌بشر، ما ایم که طلبکار مدعیان منافق و دوروی حقوق‌بشر هستیم. بنابراین به اسلام اعتزاز داشته باشید. آنچه را که اسلام به ما آموخته، اگر ما درست یاد گرفته باشیم و دچار کج‌فکری و انحراف و غلط‌فهمی نشده باشیم، چیزی است که باید به آن افتخار کنیم.

«ساده‌زیستی و مردم‌گرایی» شاخصه‌ی دیگری است که بحمد الله داریم.

«تواضع و نغلتیدن در گرداب غرور» هم یکی از شاخصه‌هایی است که لازمه‌ی اصولگرایی است؛ ما در معرض این هستیم. ببینید عزیزان! شماها در موضع بالایی قرار دارید و مورد احترامید؛ افراد پیش شماها می‌آیند و تعریف و تمجید می‌کنند - بعضی از روی اعتقاد، بعضی بدون اعتقاد - برای این‌که شما خوششان بیاید. ما خودمان باید مواظب باشیم حرف‌هایی که در تمجید و ستایش ما می‌زنند، این‌ها را باور نکنیم. ما باید به درون خودمان نگاه کنیم: «الانسان علی نفسه بصيرة»؛ نقص‌ها، مشکلات و کمبودهایمان را نگاه کنیم و فریب نخوریم. این فریب خوردن، انسان را در دام و گرداب غرور می‌اندازد. اگر انسان خودش را بد برآورد کرد، آن وقت دیگر نجات پیدا می‌زنند.

«اجتناب از اسراف و ریخت‌وپاش» که جزو برنامه‌های بسیار خوب شماهاست.

«خردگرایی و تدبیر و حکمت در تصمیم‌گیری و عمل»، این جزو مسائلی است که حتماً به آن احتیاج دارید؛ همه‌مان در تصمیم‌گیری‌ها و عمل‌مان به آن احتیاج داریم. البته بعضی از این‌ها را من بعداً باز مختصری توضیح می‌دهم و باز می‌کنم.

«مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی»؛ در هر بخشی که ما هستیم، مسئولیت آن کاری که بر عهده گرفته‌ایم، این را بپذیریم. زیرمجموعه، زیرمجموعه‌ی ماست، احساس مسئولیت کنیم. در هر نقطه‌ای مسئولیت تعریف‌شده‌ای وجود دارد، آن مسئولیت را بایستی پذیرفت.

از جمله‌ی شاخصه‌های مهم اصولگرایی، یکی «اهتمام به علم و پیشرفت علمی» است. شما ببینید چه زمانی در آغاز پیدایش اسلام گفته شد که: «طلب العلم فریضة علی کل مسلم و مسلمة» یا «مؤمن و مؤمنة»؛ یعنی همان وقتی که نماز و زکات و این چیزها آمد، طلب العلم هم آمد؛ «اطلبوا العلم ولو بالیین» هم آمد. من بارها تکرار می‌کنم، این به خاطر همین است که جامعه، بدون علم نخواهد توانست آرمان‌های خودش را بالا بیاورد. مثل این است که انسان حرف حقی داشته باشد؛ اما اصلاً زبان گفتنش را نداشته باشد. نداشتن علم این‌طوری است. علم موجب می‌شود که شما بتوانید آن آرمان‌ها، آن اهداف و آن خط روشن و جاده‌ی روشن صراط مستقیمی را که در دست و اختیار شماست، مطرح کنید و کسان بیش‌تری را از بشریت، به آن هدایت کنید. علم نداشته باشید، این امکان‌پذیر نخواهد بود. بنابراین علم -

که وسیله‌ی رشد ملی، بشری، انسانی و اوج گرفتن در محیط عام بشریت است - جزو چیزهای لازم است و باید به این اهتمام داشته باشید.

«سعه‌ی صدر و تحمل مخالف»؛ که از جمله‌ی شاخصه‌هایی است که جزو پایه‌های اصولگرایی است. گاهی انسان از حرفی که می‌زنند، ناراحت هم می‌شود؛ حرص هم می‌خورد، گاهی به خدا هم شکایت می‌کند که خدایا! تو که می‌بینی واقع قضیه چیست و چقدر با چیزی که این‌ها می‌گویند، فاصله دارد؛ اما در عین حال، انسان بایستی حلم به خرج دهد. حلم یعنی ظرفیت و تحمل صدای مخالف را داشتن. البته این - شاید بعداً هم عرض بکنم - به معنای آن نیست که دولت از عملکرد خودش دفاع نکند؛ نه، حتماً بایستی دفاع کند.

«اجتناب از هواهای نفس»؛ چه هوای نفس شخصی، چه هوای نفس گروهی. بحمد الله عناصر دولت به هیچ گروه و دسته و باند و جریان‌ی وابسته نیستند؛ این خیلی نکته‌ی مهمی است. مراقب باشید حرکت، اظهارنظر و حرف، انتساب به يك جریان، به يك باند و به يك گروه را پیش نیاورد، که اگر این‌طور شود، هوای نفس تقریباً آنفکاک‌ناپذیر است. هوای نفس گروهی هم مثل هوای نفس شخصی است؛ آن هم همین‌طور است. هوای نفس گروهی هم انسان را بی‌حساب و کتاب به این طرف و آن طرف می‌کشانند و از خرد و جاده‌ی مستقیم منحرف می‌کند. این هم جزو لوازم اصولگرایی است.

«شایسته‌سالاری»، «نظارت بر عملکرد زیرمجموعه» و «تلاش بی‌وقفه برای این خدمات»، که انصافاً این مورد در این دولت برجسته است. این تلاش بی‌وقفه را حقیقتاً همه شاهدند و ما هم شاهدیم. این حرکت پرتلاشی که همه‌ی دولت - بخصوص شخص آقای رئیس‌جمهور - نشان می‌دهند، خیلی باارزش است. «قانون‌گرایی»، «شجاعت و قاطعیت در بیان و اعمال آنچه که حق است».

ارتباط با قرآن را، نماز اول وقت را، قرآن خواندن هر روز را، توجه و ذکر و استمداد از خداوند را، متوسل شدن در آن جاهایی که کار مشکل می‌شود، آن جاهایی که بار سنگین می‌شود و از خدا طلب کمک کردن، این‌ها را فراموش نکنید، این‌ها بسیار مهم است. ۹۳

تعصب را کنار بگذارید

خوشبختانه ارزیابی يك ساله را دولت شروع کرده و خود آقای رئیس‌جمهور در این زمینه پیش‌قدم شدند؛ این کار بسیار خوبی است. نقاط قوت و ضعفان را بسنجید و بدون تعصب داوری کنید. از نظرات افراد دلسوز در این داوری حتماً استفاده کنید. آن کسانی را که دچار ضعف یا عملکرد نامطلوب هستند، به طور طبیعی به شکل‌های مختلف مورد تعرض قرار می‌دهید؛ اما در کنار آن، مدیری را هم که خوب عمل کرده، حتماً تشویق کنید؛ یعنی آن چیزی را که من اینجا می‌خواهم توصیه کنم، این است که، اخم به ضعف‌ها و عملکردهای ضعیف را ما در عملکرد مسئولان و رئیس‌جمهور و بعضی دیگر مشاهده می‌کنیم؛ اما لبخند و تشویق و توجه به آن کسانی هم که خوب عمل کرده‌اند، این هم باید حتماً در کنارش باشد. پس ارزیابی و مترتب بر ارزیابی و تقویم عملکردها، باید برخورد متناسب با نوع و سطح عملکرد باشد.

۹۴

تشخیص اولویت‌ها

نکته‌ی بعدی این است که بالأخره عمر دولت شما و امکاناتش هم محدود است. اگر چه امکانات کشور خیلی وسیع است؛ اما بالأخره نیازها و درخواست‌هایی که بعضی از گذشته متراکم شده است و بعضی هم بالفعل به طور طبیعی وجود دارد، این‌ها خیلی زیاد و وسیع است. از طرف دیگر، همت انسان مؤمن این است که همه‌ی این مشکلات را برطرف کند؛ اما معلوم نیست واقعیت‌ها اجازه‌ی این را بدهد که بتوان

همه‌ی نقاط را در این مدتی که مسئولیت بر دوش این دولت است، برطرف کرد؛ بنابراین اولویت‌های کاری را مشخص کنید؛ معنایش این نیست که به کارهای غیراولی نپردازید؛ نه، چند نقطه‌ی برجسته را که می‌تواند در بخش‌های دیگر اثر بگذارد و حالت سرفصل و چهارراه به خود می‌گیرد، این‌ها را مشخص کنید - چه در زمینه‌های اقتصادی، چه در زمینه‌های فرهنگی و چه در بقیه‌ی زمینه‌هایی که موجود است - و به طور مداوم روی آن‌ها تکیه کنید؛ اگر امر دائر شد بین آن‌ها و غیر آن‌ها، آن‌ها را مقدم بدانید. ۹۵

توجه دائم به سند چشم‌انداز

نکته‌ی بعدی توجه دائم به سند چشم‌انداز است. این سند چشم‌انداز، مسئله‌ی مهمی است. نباید هم تصور شود که این سند یا سیاست‌های کلی را کسانی نشسته‌اند و دارند تنظیم می‌کنند؛ نه. درست است که این‌ها یک فرایندی دارد و از یک جاهایی شروع می‌شود؛ لیکن آن کسی که در این زمینه کار و فکر می‌کند و تصمیم می‌گیرد، خود رهبری است؛ این سیاست‌ها، سیاست‌های رهبری است. این‌ها چیزهایی است که با توجه به همه‌ی جوانب ملاحظه شده و این سند چشم‌انداز درآمده است و بر اساس سیاست‌های کلی‌ای که در این مدت وجود داشته، اعلام شده است. این‌ها باید در برنامه‌ها رعایت شود و نباید تخلف شود. البته ممکن است بعضی از تاکتیک‌ها به ظاهر با سیاست‌ها متناسب نباشد؛ اما انسان دقت که بکند، می‌بیند این تاکتیک در نهایت به همان چیزی که در سیاست‌ها یا در سند چشم‌انداز ترسیم شده است، برمی‌گردد. ما از این امتناعی نداریم. این‌طور حرکت‌ها و مانورهای تاکتیکی و بین‌راهی را من ایراد نمی‌گیرم؛ اما جهت‌گیری حتماً باید جهت‌گیری سند چشم‌انداز باشد. ۹۶

سرعت همراه با دقت

نکته‌ی بعدی این است که سرعت را با دقت همراه کنید. سرعت غیر از شتاب‌زدگی است؛ شتاب‌زدگی بد است. سرعت وقتی با دقت همراه شد، کار معقول و صحیح است. سرعت بدون دقت، می‌شود شتاب‌زدگی. مواظب باشید در تصمیم‌گیری‌ها و نوع کارها، شتاب‌زدگی پیش نیاید و دست‌پاچه‌مان نکنند. گاهی اوقات دست‌پاچه کردن مسئولان به مسائل مختلف - گاهی بعضی از نخبگان، بعضی از آحاد مردم و بعضی از مرتب‌پین، آدم را سر یک کاری دست‌پاچه می‌کنند - آن‌ها را عقب می‌اندازد. انسان وقتی که دست‌پاچه شد، حتی گاهی همان کاری هم که در فرصت معینی می‌توانست انجام بدهد، آن را هم نمی‌تواند انجام بدهد؛ یعنی تأخیر هم می‌افتد. علاوه بر این‌که خیلی اوقات کار هم غلط و همراه با ضایعه انجام می‌گیرد. من تأکید می‌کنم، این سرعت عملی که در رفتار دولت مشاهده می‌شود، چیز ممدوحی است؛ اما مراقب باشید این سرعت عمل، شکل شتاب‌زدگی به خودش نگیرد؛ یعنی همیشه با دقت همراه باشد.

طبعاً تدبیر و درایت در تصمیم‌گیری‌ها و اجرا، از جمله‌ی توصیه‌های عمومی ماست. ۹۷

مردم را ناامید نکنید

نکته‌ی لازمی که باید عرض بکنم، این است که مردم به این وعده‌ها و به این سفرهای استانی پُربرکت، حقیقتاً امید بسته‌اند؛ کوشش کنید این امیدها برآورده شود. مبادا در هر بخشی از بخش‌ها طوری عمل شود که مردم احساس کنند که امیدوار نیستند. الان خوشبختانه مردم امیدوارند؛ این را ما از طرق مختلف و با نشانه‌های گوناگون به دست آورده‌ایم. فقط به این جمعیت نگاه نمی‌کنم، ما در این سال‌ها تجربه‌مان در این مسایل کم نیست؛ نه، از راه‌های مختلفی به دست آورده‌ایم که مردم خوشبختانه امیدوارند. این امید خیلی سرمایه‌ی بزرگی است، آن را نباید از دست داد. چطوری از دست می‌رود؟ این‌که مردم تصور کنند که فلان کار،

در فلان نقطه، فلان شکل تحقق پیدا می‌کند، بعد ببینند تحقق پیدا نکرد و مراجعه کنند ببینند که فایده‌ای نکرد، این‌طور امید مردم از دست می‌رود. اگر يك بار هم حمل بر صحت کنند، وقتی تکرار شود، دیگر حمل بر صحت هم نخواهند کرد. این را مراقب باشید. حالا این که گفتند در معاونت‌ها بخشی مخصوص پیگیری هست، این چیز خوبی است؛ این پیگیری را به طور جدی دنبال کنید. البته یکی از راه‌هایی که این امیدواری‌ها از بین نرود، این است که ما با مردم در همان آغاز کار بگوییم، آقا این کار را ما نمی‌خواهیم بکنیم یا این کار را نمی‌توانیم بکنیم؛ مردم به رئیس‌جمهور و دولت اطمینان دارند، اگر يك وقت شما گفتید این کار را ما نمی‌توانیم بکنیم، از شما قبول می‌کنند. یا بگویید بودجه و امکانات کشور برای این کار کافی نیست. اگر در مواردی این‌طور هم برخورد بکنید، این هم ایرادی ندارد. این هم از همان مواردی است که گفتیم فشارها انسان را دست‌پاچه نکند.

۹۸

از کارهای مهم و زیربنایی غفلت نشود

نکته‌ی مهم دیگر این است که از برنامه‌ها و اقدام‌های بلندمدت به خاطر مشکلاتی که به صورت جاری و روزمره و همین‌طور متعاقب یکدیگر برای دولت مطرح می‌شود، غفلت نشود. همان‌طور که گفتیم، مطالبات متراکم از گذشته زیاد هست، که حالا یا کوتاهی شده یا نتوانسته‌اند یا به هر دلیل دیگر انجام نگرفته و مردم آن‌ها را می‌خواهند؛ اما این موجب نشود که ما از کارهای مهم و زیربنایی و بلندمدت غفلت کنیم.

۹۹

با مردم صادق باشید

آن نکته‌ای که در مورد امید مردم عرض کردم، منظورم این است که تعهدات را با مقدرات تنظیم کنید و به مطالبات و توقعات ناممکن دامن نزنید. البته امروز يك عده‌ای به خاطر مخالفت با دولت این مطالبات را دامن می‌زنند! این‌ها مشهود و محسوس است و داریم می‌بینیم. خودشان می‌گویند که دولت چرا به توقعات دامن می‌زند؛ اما خودشان هم واقعاً توقعات را دامن می‌زنند و شعارهای بیخودی و کارهای ناممکن مطرح می‌کنند. شما هم از این اطمینانی که مردم به شما دارند، بیش‌ترین استفاده را بکنید. آن جایی که واقعاً ممکن نیست، آن جایی که درست نیست و آن جایی که کار نشدنی است، به مردم صریح بگویید؛ بگویید این کار نمی‌شود و با امکانات کشور سازگار نیست؛ مردم از شما قبول می‌کنند. من در يك مورد خاصی به آقای رئیس‌جمهور گفتم این مورد را به مردم بگویید نمی‌شود؛ حتی اگر پیش از شما هم وعده‌ای داده شده و حالا شما می‌بینید عملی نیست، به مردم بگویید آقا عملی نیست. مردم هم می‌پذیرند. ۱۰۰

کارها نباید بدون کارشناسی باشد

نکته‌ی بعدی، مسئله‌ی کار کارشناسی است. من بارها در دولت‌های قبل و شاید با بعضی از شما دوستان هم در جلسات خصوصی و غیر خصوصی گفته‌ام که گاهی کارشناسی‌های مغرضانه، پوست خربزه زیر پای مسئولان است. به عنوان يك کارشناس يك کاغذ را روی میز انسان می‌لغزانند و این می‌شود يك سندی که آدم باید دنبالش برود؛ اما آدم نمی‌فهمد از کجا آمده است. من از این قبیل دیده‌ام. اما این يك روی قضیه است؛ روی دیگر قضیه این است که همه به کار کارشناسی احتیاج داریم. کار بدون کارشناسی، ابتر و عقیم و خنثی خواهد بود. این حرف موجب نشود که ما به کار کارشناسی بی‌اعتنایی کنیم. کارشناسان صادق و خوب در دستگاه‌ها و مجموعه‌ی ظرفیت عظیم انسانی کشور هستند؛ حتماً از نظر کارشناسی این افراد صادق و مؤمن استفاده کنید. کار بدون کارشناسی نباید انجام بگیرد. ۱۰۱

تعامل با قوای دیگر

نکته‌ی بعدی - که این هم بسیار مهم است - مسئله‌ی تعامل با قواست. بالأخره شما و مجلس و قوه‌ی قضائیه یک واحدید و یک کل هستید؛ ناچار باید با هم تعامل کنید. این هم نمی‌شود که این قوه تقصیر را بر گردن آن قوه بیندازد و آن قوه تقصیر را بر گردن این قوه بیندازد. بالأخره در مجموع، حالا بنده که بر حسب قانون مسئولیت تنظیم قوا را بر عهده دارم، وقتی این‌طور می‌بینم، به این نتیجه می‌رسم که یک خُرده تقصیر این قوه است و یک خُرده تقصیر آن قوه است. وقتی که این‌طوری شد، طبعاً یک ذره این باید جلو بیاید، یک ذره آن باید جلو بیاید. بدون هماهنگی با قوای دیگر، شما نمی‌توانید کار را پیش ببرید و حتماً بایستی این تعامل و هماهنگی و اعتماد را به وجود آورید؛ که این اعتماد از یک طرف، اعتماد از طرف دیگر را هم به وجود بیاورد. البته بدیهی و طبیعی است که وقتی انسان با یک طرفی می‌خواهد تعامل کند که در آن طرف هم اراده‌های مختلفی وجود دارد، نباید انتظار داشته باشد که همه‌ی اراده‌ها و زبان‌ها در آن طرف، به این اعتماد و خوش‌اخلاقی‌ای که شما نشان دادید، توجه کنند؛ نه، حالا بالأخره یک گوشه‌ای هم یک صدایی در می‌آید. اما اصل را بر این باید گذاشت؛ هم آن‌ها باید به شما اعتماد کنند، هم شما باید به آن‌ها اعتماد کنید. میثاق همه‌ی ما قانون اساسی است و یک وظایف تعریف‌شده‌ای در قانون اساسی کشور وجود دارد. یک کاری بر عهده‌ی مجلس است که باید انجام بدهد، دولت ناگزیر بایستی از آن تبعیت کند. اختیاراتی هم بر عهده‌ی دولت گذاشته شده است، مجلس و قوای دیگر حق ندارند در آن‌ها دخالت کنند. هر کدام یک محدودیت و مسئولیت تعریف شده‌ای دارند و بر اساس همین بایستی تعامل داشته باشید. بالأخره قانون و مجلس و این‌ها اهمیت کمی ندارند. ۱۰۲

تعامل با نخبگان همفکر و بااخلاص

نکته‌ی بعدی، تعامل با نخبگان همفکر و بااخلاص است. آقای رئیس‌جمهور اشاره کردند در سرتاسر کشور نخبگان زیادی هستند - در تهران هم خیلی هستند، در جاهای دیگر هم هستند - باید با این‌ها تعامل کنیم. البته نشست و برخاست با نخبگان در سفرها خوب است؛ لیکن این کافی نیست، بیش از این لازم است. کسانی هستند که با شما همدلند و از جنس شمایند و حقیقتاً هم نخبه‌ی فکری و دارای نظر صائب هستند. اصلاً نباید خود را از تعامل با این‌ها و استفاده‌ی از وجود این‌ها محروم کرد. ۱۰۳

از همه ظرفیت های کشور استفاده شود

همچنان که از ظرفیت مدیریتی کشور نباید غافل شد. ما الان در طول این سال‌های متمادی، بالأخره افراد زیادی داشته‌ایم که در این چرخه‌ی مدیریتی کشور ورز خورده‌اند؛ این ورز خوردن نیروها و ورزیده شدن آن‌ها خیلی چیز باارزشی است. این ظرفیتی است و از این ظرفیت باید استفاده کرد. در هر رده‌ای از مسئولیت‌ها که می‌توانید اعتماد کنید، حتماً از این مدیریت‌ها استفاده کنید؛ این‌ها به درد بخورند. البته یک وقتی آدمی است که عناد و دشمنی دارد، بنا بر اخلاص و کارشکنی دارد، خوب، بدیهی است که از او نمی‌توان استفاده کرد. اما وقتی یک مدیر شایسته و آدم بااخلاصی است و به کشور و اهداف کلان نظام و این‌ها علاقه‌مند هم است، از این ظرفیت مدیریتی حتماً استفاده کنید. این‌ها به تدریج جمع شده‌اند و نباید آسان از دست داد.

۱۰۴

دستگاه دولت را سالم سازی کنید

يك نکته‌ی دیگر، مسئله‌ی سالمسازی دستگاه دولت است؛ یعنی آسیب‌زدایی، که به نظر من جزو کارهای خیلی سخت است. از جمله کارهایی که طبق تجربه‌ی ما واقعاً سخت است، سالمسازی این دستگاه عظیم اداری و دیوانی و به اصطلاح بوروکراسی است که در کشور وجود دارد. اگر بتوانید این مشکل را يك طوری حل و علاج کنید، حقیقتاً کار کارستانی انجام داده‌اید و خیلی باارزش است. ۱۰۵

در تمرکززدایی دقت کنید

يك مسئله هم تمرکززدایی است که جزو شعارهای این دولت است و شعار بسیار درستی هم هست؛ منتها مشخص کنید این تمرکززدایی چطوری است؛ مدل مشخصی لازم دارد. باید بالاخره به خصوصیات اقلیمی و قومی استان‌های مختلف کشور توجه شود؛ طبق مسئله‌ی آمایش سرزمین، چه کارهایی را می‌خواهید به این منطقه‌ی بخصوص محول کنید؟ ممکن است بر اساس طرح آمایش سرزمین، این کار اصلاً در این منطقه مصلحت نباشد؛ حالا استاندار یا نماینده‌ی مجلس یا امام جمعه یا برخی از مردم دائم اصرار دارند! خوب، در اینجا تمرکززدایی معنی ندارد؛ یعنی در طرح آمایش سرزمین، حتماً به خصوصیات اقلیمی و قومی در این تمرکززدایی‌ها و واگذاری مسئولیت به استان‌ها توجه بکنید؛ همچنان که بایستی به قانون اساسی و سیاست‌ها توجه بشود. ۱۰۶

برخورد بی‌محابا با فساد و تخلفات مالی

مسئله‌ی دیگر، مبارزه‌ی با فساد همراه با قاطعیت است. الان خوشبختانه رویکرد دولت و آقای رئیس‌جمهور طوری بوده که کسانی که تمایل به فساد دارند، مرعوبند؛ اما اگر کار صحیح و واقعی انجام نگیرد، کم‌کم این رعب شکسته می‌شود و این ابهت از بین می‌رود؛ میل به فساد در يك جاهایی وجود دارد. با فساد و تخلفات مالی بی‌محابا برخورد کنید. البته عرض کردیم بی‌محابا و با شجاعت و قاطعیت برخورد کردن، معنایش بی‌درایتی در نوع برخورد نیست! این‌ها را باید با هم جمع کنید. هر دو طرف این کفه‌ی متوازن بایستی دیده بشود. ۱۰۷

حفظ سرمایه‌های ملی

يك مسئله مهم، حفظ سرمایه‌های ملی است. بعضی از دوستان حالا به این ساخت و سازها و توسعه‌ی شهرهای بزرگ و بخصوص تهران اشاره کردند. از پانزده، شانزده سال قبل که این ساخت و سازهای اطراف تهران، به صورت يك حرکت سرطانی آغاز شد، ما همین‌طور مکرر شهردارها - همه‌ی شهردارهایی که در این مدت تا امروز آمده‌اند - را مورد خطاب قرار دادیم و به آن‌ها دائم مطالبی را گفتیم. بعد به این نتیجه رسیدیم که فقط مسئله‌ی شهرداری‌ها نیست. متصدیان منابع طبیعی اینجا تخلفات بزرگی کرده‌اند؛ منابع طبیعی را با سفارش و رفاقت و با ملاحظه و برای جلب حمایت این و آن، همین‌طور بی‌دریغ در اختیار اشخاص و گروه‌ها و مسئولان و عمامه‌ای و غیرعمامه‌ای و نهادهای انقلابی و... قرار داده‌اند. یعنی يك ملاحظه و مصلحت کوتاه‌مدت را در نظر گرفته‌اند و دیگر نگاه نکرده‌اند. آدم وقتی به طرف شمال تهران و ارتفاعات می‌رود، واقعاً وحشت می‌کند؛ يك بخش‌هایی هست که بنده هر وقت می‌روم، با این‌که محیط حرکت و گردش و تحرک و ورزش است، با اعصاب ناراحت به خانه برمی‌گردم. هر دفعه می‌روم، می‌بینم باز يك کارهای جدیدی انجام گرفته است. این دولت به طور جدی مسئول است؛ هم وزارت مسکن، هم وزارت کشاورزی - که منابع طبیعی را در اختیار دارد - هم بقیه‌ی دستگاه‌ها و هم از جمله وزارت کشور و شهرداری‌ها. نباید بگذارید این اتفاق بیفتد؛ دارد همه جا اتفاق می‌افتد. انسان در شهرهای مختلف می‌بیند؛

تهران که جلوی چشم ماست و من به طور متوالی می‌بینم؛ بعضی جاهای دیگر هم که رفته‌ایم، همین‌طور است. نگذارید این سرمایه‌های ملی را این‌طوری ضایع کنند. ۱۰۸

حمایت و ارتباط با نخبگان و پژوهشگران

در کنار این مسئله‌ی کار فرهنگی هم باید به مسئله‌ی تحقیق و علم و فناوری توجه کرد. که حالا ما در آن جلسه‌ای که تقریباً دو هفته‌ی پیش با رؤسای دانشگاه‌ها داشتیم، من گزارشی داشتم که بودجه‌ی تحقیقاتی از آنچه که در برنامه در نظر گرفته شده و ما تصور می‌کردیم که درصدی پیش رفته، تنزل کرده است! حالا در گزارش‌ها من شنیدم: « برای کار تحقیقات داریم تلاش می‌کنیم؛ نه، طبق آن گزارش من گفتم به شش‌دهم درصد رسیده، بنابراین بودجه‌ی تحقیقاتی‌مان کمتر شده است؛ ما باید به یک‌ونیم درصد می‌رسیدیم و تا آخر برنامه این بودجه باید به سه درصد برسد؛ نه فقط به یک و نیم درصد نرسیدیم، بلکه از یک درصد هم پایین‌تر رفته است! یا مثلاً بنیاد نخبگان که من آن روز هم گفتم و اعتراض کردم؛ این اعتراض به نظر من مهم است، باید به این برسید. یا صندوق حمایت از پژوهشگران؛ این صندوق حمایت از پژوهشگران و این سبک کارها، با اصرار و تأکید متوالی چند ساله‌ی ما در دولت‌های قبلی به وجود آمده است؛ این‌ها را نباید متوقف کرد؛ این‌ها کارهای بسیار لازم و مهمی است. یا دفتر ارتباط علم و صنعت که من در دوره‌ی این پانزده، شانزده سال اخیر، با دو نفر از رؤسای محترم جمهور این را در میان گذاشتم و تأکید و اصرار کردم؛ اما نشد. باید این دفتر را راه بیندازید. این کارهای اساسی مهم، بین بخشی است؛ یعنی حتماً باید وابسته‌ی به دفتر ریاست جمهوری باشد؛ نمی‌تواند به وزارت علوم یا وزارت آموزش و پرورش یا بقیه‌ی بخش‌ها وابسته باشد. این باید حتماً زیر نظر دستگاه ریاست جمهوری باشد و آنجا اداره بشود. ۱۰۹

خلا اشتغال و مبارزه با فساد پر شود

مانیازهای فوری‌ای داریم که برآورده نشدن آن نیازها جزو نقاط منفی و مشکلات ماست. در کشور خلأهای خطرناکی وجود دارد؛ مسئله‌ی اشتغال، مسأله‌ی مهم ماست. در دولت قبلی هم من روی مسئله اشتغال خیلی تکیه کردم و برای راه‌اندازی جریان اشتغال، با دولت خیلی همکاری و کمک کردم. الان هم مسئله‌ی اشتغال برای ما، یک مسئله‌ی اساسی است. مسئله‌ی تورم، مسئله‌ی مناطق محروم، مبارزه‌ی با فساد، مسائل مهمی است و نمی‌توانیم این‌ها را رها کنیم. «فساد» مثل رخنه‌ها و ترک‌هایی است که در یک استخر واقع می‌شود. شما لوله‌هایی چندین اینچی را می‌گذارید و مرتب از این‌ها به داخل استخر آب می‌ریزید؛ اما پُر نمی‌شود - این همه تلاش، به جایی نمی‌رسد - چرا؟ چون رخنه و ترک وجود دارد و آب‌ها بدون این‌که جمع شود تا قابل هدایت شدن باشد به آنجایی که باید هدایت شود، هدر می‌رود؛ فساد این‌گونه است. ۱۱۰

خودباوری و اعتماد به نفس ملی را تقویت کنید

اصل دیگر، تقویت خودباوری و اعتماد به نفس ملی است. این اعتماد به نفس، در همه جاست. استقلال اعتماد به نفس ملی و خودباوری، فقط به این چیزها منحصر نمی‌شود که ما می‌توانیم سد درست کنیم؛ می‌توانیم نیروگاه درست کنیم و می‌توانیم بدون کمک خارجی کارهای بزرگ و پروژه‌های عظیم را راه‌اندازی کنیم، بلکه باید در سیاست، فلسفه، ابتکارهای مردمی و ارزش‌های اخلاقی هم خودباوری داشته باشیم.

روش ها را تصحیح کنید

اصل دیگر، اصلاح و تصحیح روش‌هاست؛ اصلاحات، اصلاحات جزو مبانی اصولگرایی است. اصلاحات باید ضابطه‌مند و مبتنی بر ارزش‌ها و معیارها و خطکشی‌های اسلامی و ایرانی باشد. معیار اصلاحات، قانون اساسی است؛ بر این اساس، باید ما اصلاحات کنیم؛ ما به اصلاحات احتیاج داریم. اصلاحات، تصحیح روش‌های ماست؛ تصحیح هدف‌های مرحله‌ای ماست؛ تصحیح تصمیم‌گیری‌های ماست؛ تعصب نوزیدن روی تصمیم‌گیری‌ها ناهق است. این، غیر از ساختارشکنی و مبارزه‌ی با قانون اساسی، مبارزه‌ی با اسلام و مبارزه‌ی با استقلال يك کشور است. ۱۱۲

استفاده از زمینه‌های آماده‌شده قبلی

منابع طبیعی و منابع انسانی در کشور ما فراوان است. دولت‌های قبلی زمینه‌های زیادی را فراهم کردند، امروز هم بحمد الله دولت کار و تلاش و مجاهدت بر سر کار است و باید از زمینه‌های آماده‌شده قبلی حداکثر استفاده را بکنند؛ نقایص قبلی را باید جبران کنند و از هماهنگی و همدلی این ملت عظیم و قدرشناس حداکثر استفاده را بکنند، تا کشور ما که در مسیر رشد و پیشرفت هست، باز هم جلو برود و گردنه‌های گوناگون را طی کند و خود را به قله‌ی زندگی - که حق ملت ایران است - نزدیک کند. ۱۱۳

آرامش عمومی را حفظ کنید

آنچه که زمینه و بستر به کار گرفتن ایمان و عدالت و علم است، اتحاد ملی و آرامش در سطح کشور است. اگر در کشور آرامش نباشد، نه از علم می‌شود بهره‌برداری کرد، نه از ایمان، و نه می‌شود عدالت را در جامعه مستقر کرد. ۱۱۴

مشکلات جامعه کارگری را حل کنید

مشکلات مربوط به قشر کارگر، این چیزهایی که به معیشت کارگران یا به حرمت کارگر، احترام کارگر یا به مهارت کارگر یا به امنیت شغلی کارگر مربوط می‌شود، این چیزها را که ما می‌فهمیم و مسئولان دولت بحمد الله شناسایی کردند، این‌ها را با جدیت دنبال کنند. این مشکلات و گره‌هایی که از ناحیه‌ی مسائل تأمین اجتماعی یا از ناحیه‌ی قراردادهای موقت و امثال این‌ها و یا از ناحیه‌ی ضعف مدیریت بعضی از مدیران کارخانجات - که منجر به بیکاری کارگر می‌شود - پیش می‌آید، این‌ها را یکی یکی با حوصله، با تدبیر و با پیگیری مستمر حل و باز کنند، مشکلات جامعه‌ی کارگری حل خواهد شد. ۱۱۵

حرمت کارگر و کارفرما باید رعایت شود

کارگر و کارفرما دو عنصرند، هر کدام نباشند، کار زمین است. کارگر آن کسی است که بالمباشره کار و محصول کار را تولید می‌کند؛ کارفرما آن کسی است که زمینه‌ی این تولید را فراهم می‌کند. او تولیدکننده‌ی کار و محصول کار است؛ این فراهم آورنده‌ی زمینه و کارآفرین است. او هم نباشد، کار لنگ می‌شود؛ این هم نباشد، کار لنگ می‌شود؛ مثل دو شریک، مثل دو همسنگر. اگر این شد، که این نگاه اسلام است؛ هم حرمت سرمایه‌گذار و کارآفرین و کارفرما باقی و محفوظ می‌ماند؛ هم حرمت کارگر و کننده‌ی کار و حاضر در صحنه.

حرمت و حق هر دو محفوظ است و کشور هم به سوی اعتلا پیش می‌رود. تنظیم این روابط هم به عهده‌ی مسئولان کشور است؛ چه آن‌هایی که قانون می‌گذارند و چه آن‌هایی که قانون را اجرا می‌کنند. ۱۱۶

بیکاری

البته ما در کشور مشکل اشتغال داریم و این مشکل بیکاری در کشور، باید انشاءاً الله با تلاش دولت و این مسئولان خدمتگزار - که من می‌بینم این‌ها شب و روز نمی‌شناسند و دائم مشغول کارند - و با تدبیر این‌ها به تدریج، بکلی محو بشود. این بیکاری‌های عارضی‌ای هم که پیش می‌آید که عرض کردیم بعضی از کارخانه‌ها بر اثر ضعف مدیریت یا بی‌کفایتی مدیر یا بعضی انگیزه‌های خدای نکرده سودجویانه، کارش به جایی می‌رسد که کارگر را محروم و بیکار می‌کند؛ این‌ها را باید آقایان دنبال کنند و باید برداشته شود. جامعه‌ی ما تاب تحمل این مشکل را ندارد. ۱۱۷

تبیین جایگاه استاندار

نکته‌ی اصلی و اساس قضیه این است که استاندار در هر استانی جایگاه خودش را درست تشخیص داده و به معنای واقعی کلمه، مسئولیت‌های این جایگاه را بر دوش خودش احساس کند. به گمان بنده استاندار در هر استانی، نقش رئیس دولت را در آن استان دارد. نمی‌شود استاندار بگوید که فلان بخش به مسئولیت خودش عمل نکرد و این کار به این دلیل عقب افتاد؛ نه، استاندار باید با تلاش خودش، با تماس با مرکز و دولت، کاری کند که همه‌ی بخش‌های مختلف بتوانند کارشان را آنجا انجام دهند. ۱۱۸

توجه توأمان به نیازهای فوری و بلند مدت

سفرهای استانی آقای رئیس‌جمهور و هیئت دولت، جزو کارهای خیلی خوب است. رفتن در میان مردم و حرف‌ها را بی‌واسطه از زبان آن‌ها شنیدن، خیلی در شکل بخشیدن به انگیزه‌های آن کسی که کار متوجه به اوست، تأثیر دارد. البته در کنار این کار، دو چیز را حتماً رعایت کنید: یکی این‌که با یک گفته‌ی ناسنجیده، توقعی را که قابل برآورده شدن نیست یا به‌زودی قابل برآورده شدن نیست، در مردم زنده نکنید، تا تلافی بین قول و عمل از نظر مردم ناممکن جلوه نکند. دوم این‌که این خدمت‌رسانی‌ها - که کارهای نقد و نزدیک و شبیه مسکن است - نباید موجب شود که شما را از کارهای زیربنایی و اساسی باز بدارد؛ ما به هر دو کار احتیاج داریم؛ نه باید فقط چسبید به کارهای زیربنایی و از نیازهای روزمره‌ی مردم غافل شد - که این بسیار چیز خطرناکی است - و نه عکسش درست است که ما سرگرم شویم به کارهای امداد و فوری و اضطراری، و از آن چیزهایی که نگاه بلندمدت ما را اقتضا می‌کند، غافل شویم. به این دو نکته حتماً توجه شود. ۱۱۹

رفتار مردمی

رفتارتان باید مردمی، عادلانه و متواضعانه باشد. آقایان! با مردم گرم بگیرید؛ در مقابل مردم تواضع کنید؛ به میان مردم بروید؛ در موارد مقتضی به خانه‌های مردم سر بزنید. شکوه استانداری، شما را هضم نکند؛ بر شما غلبه نکند؛ این بسیار بسیار مهم است. مردم ببینند کسی از خودشان است؛ در این صورت، هیئت استاندار هم بیش‌تر حفظ خواهد شد. نبادا خیال کنید که اگر کسی منقطع از مردم شد، هیئت بیش‌تری پیدا می‌کند؛ نه، هیئت برای مسئولان خوب است که مردم نسبت به آن‌ها تهییب داشته باشند؛ اما این هیئت با رفتار معنوی شما حاصل می‌شود. شما وقتی سالمید، وقتی به فکر منافع شخصی نیستید، وقتی راحت خودتان را

فدای راحت مردم می‌کنید و وقتی برای خدا کار می‌کنید و مخلصانه کار می‌کنید، خدای متعال هم محبت و هم هیبت شما را در دل مردم می‌اندازد. من دیده‌ام مسئولانی را که خودشان را از مردم جدا می‌کردند، به خیال این‌که این کار، يك شأن و تشخصی است! مردم کمترین اهمیتی به این‌ها نمی‌دادند؛ یعنی هیچ عزتی هم در چشم مردم نداشتند. بنابراین، با مردم و در کنار مردم باشید. ۱۲۰

استفاده از نیروهای مخلص

از نیروهای مخلص و باکفایت غفلت نکنید. در سرتاسر کشور نیروهایی هستند که ای بسا برای مرکز نشینان - که ماها باشیم - شناخته شده نیستند، اما کفایت و اخلاص لازم را دارند؛ این‌ها را در چرخه کارها قرار دهید و از نیرویشان استفاده کنید. حتماً اهداف اساسی نظام و دولت، یعنی سند چشم‌انداز و برنامه‌ی پنج ساله را که مصوب است، در برنامه‌های خودتان در نظر بگیرید و این‌ها حتماً در برنامه‌های شما دیده بشود؛ در چارچوب آن‌ها حرکت کنید. ۱۲۱

اهمیت کشاورزی؛ امنیت غذایی

مواظب باشید کشاورزی تحقیر نشود؛ کشاورزی بسیار حایز اهمیت و دارای عزت است. ارزشی هم که در شرع مقدس اسلام شنیده‌اید که برای قشر کشاورز بیان شده است، ناشی از اهمیت این کار است. امروز کشور ما - که مورد سوءنیت و کینه‌ورزی فلدراهای دنیاست؛ علت این کینه‌ورزی هم این است که این کشور حاضر نیست زیر بار فلدری فلدرا برود - بیش از همیشه به امنیت غذایی احتیاج دارد، تا برای نانش، برای خوراک روزمره‌اش، برای روغنش، برای گوشتش محتاج کشورهای دیگر نباشد؛ محتاج کسانی که می‌توانند در مقابل این عطیه، شرف او را مطالبه کنند، نباشد؛ امنیت غذایی برای کشور ما خیلی مهم است. امروز کشورمان بیش از دو برابر اول انقلاب جمعیت دارد - اگر بنا بود ما مثل آن روز آن‌ها از نظر گندم محتاج بیگانگان باشیم، برای هر تن گندمی که به ما می‌دادند، يك منت سنگین، يك بار سنگین تحقیر بر روی دوش این ملت سوار می‌شد؛ هر وقت هم که مایل بودند، می‌توانستند این را قطع کنند؛ اما ملت ما در گندم به خودکفایی رسید. عین همین قضیه باید در بقیه محصولات مهم و اساسی غذایی به وجود بیاید؛ در برنج، در روغن، در گوشت، در لبنیات، که نیازهای کشور است. ۱۲۲

زیتون در سبد غذایی

بر روی دانه‌های روغنی و کلزا یا زیتون هم کار شود. یکی از کارهای خوب این دولت این است که می‌خواهند زیتون را هر چه بیش از پیش ترویج کنند؛ وارد سبد غذایی مردم کنند، که جزو کارهای بسیار خوب است. البته کشور بایستی حتماً در برنج و گوشت و لبنیات هم به خودکفایی برسد؛ این جزو کارهایی است که مسؤولان دولتی باید بکنند.

بخش آموزش کشاورزی و ترویج و استفاده از دانش موجود دنیا در دانشگاه‌های ما و فرستادن جوان‌ها برای کمک به روستایی‌ها، جزو کارهای بسیار مهم است. البته به همه‌ی روستاییان و همه‌ی کشاورزان و کسانی که دست‌اندرکار کشاورزی‌اند، توصیه می‌شود که از این جوانان مطلع و خبره در کار کشاورزی استقبال کنند. باید از شیوه‌های علمی استفاده کرد. ۱۲۳

جهادی حرکت کنید

نکته‌ی دوم برای مسؤولان این است که در کار کشاورزی، همین‌طور که اسم شما جهاد کشاورزی است، جهادی حرکت کنید. در هر بخشی از بخش‌های گوناگون صنعتی و فنی و علمی و تحقیقاتی که ما با روحیه‌ی جهادی وارد شدیم، پیش رفته‌ایم. روحیه‌ی جهادی یعنی چه؟ یعنی اعتقاد به این که «ما می‌توانیم»؛ و کار بی‌وقفه و خستگی‌ناپذیر و استفاده از همه‌ی ظرفیت وجودی و ذهنی و اعتماد به جوان‌ها. جهاد کشاورزی باید در معنای حقیقی کلمه، برای مسائل کشاورزی کشور و دامداری و بقیه‌ی کارهایی که برعهده‌ی این وزارت است، جهادی عمل کند. ۱۳۴

باید مردم «غنا» را حس کنند

مرتب از این‌که ما از لحاظ آب در مزیقه هستیم، حرف می‌زنند؛ اما آیا از همین آبی که امروز داریم، استفاده‌ی بهینه می‌شود؟ جواب، منفی است. این، جزو کارهای وزارت جهاد کشاورزی و وزارت‌خانه‌ها و دستگاه‌های گوناگون دولتی است که آموزش چگونگی استفاده‌ی از آب، تنظیم جریان آب در بخش‌های مختلف، نگهداری از همین مقدار آبی که از نزولات مبارک آسمانی است، با انواع و اقسام شیوه‌هایی که امروز در دنیا معمول است، جزو کارها قرار بگیرد. بنابراین، کشور ما از کشورهای پُر آب نیست، اما همین مقدار آبی که داریم، قادر است محصولات کشاورزی را سیراب کند. در زمین هم همین‌طور هستیم. ما امروز اندکی بیش از هجده میلیون هکتار زمین قابل کشت داریم؛ در بخش‌های مختلف: دیمی و آبی و باغی و غیره، که این مقدار می‌تواند به سی میلیون هکتار افزایش پیدا کند؛ یعنی نزدیک به دو برابر. ما یک کشور به معنای حقیقی کلمه غنی هستیم و این «غنا» را مردم باید حس کنند؛ از این غنا باید استفاده کنند. به زارع می‌توانیم بگوییم روی این زمین، خوب و با شیوه‌ی علمی کار کن و محصول به دست بیاور؛ چیز دیگری در اختیار او نیست؛ ولی این مسؤولانند که بایستی نظام این کار را طراحی کنند. ۱۳۵

عملی شدن مصوبات

علت حضور رؤسا و وزرا و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و بقیه‌ی رؤسا و مسؤولان کشور که این‌جا هستند، از زمانی‌که این شورا در زمان امام (رضوان الله تعالی علیه) تشکیل شد، به‌خاطر همین بود که این شورا حرفی بر کاغذ نباشد؛ فقط اظهارنظر و ابراز دلسوزی نباشد، بلکه تحقق پیدا کند و اجرا شود؛ امام هم عیناً همین را تصریح کردند و تعبیری به این مضمون بیان کردند که مصوبات این شورا باید عملی شود؛ بنده هم بر این معنا همیشه تأکید کرده‌ام. ۱۳۶

ورزش

یک کشور و یک ملت، باید سلامت جسمانی خودش را تأمین کند و ورزش در تحقق این مسأله خیلی مهم است.

شما امکانات و اتوبوس بگذارید که اگر کسی خواست از پایین شهر و از راه‌های دور به این ارتفاعات بیاید، بتواند. ارتفاعات بعضی از شهرها یک خرده با شهر فاصله دارد، بنابراین، وسایلی فراهم کنید که اگر کسی خواست، بتواند بیاید - حالا اگر کسی همت نکرد و اراده نکرد، آن، بحث دیگری است - و تشویق بشوند؛ نگویند وسیله نداشتیم و نیامدیم. ۱۳۷

جدیت در کار

باید این حالت جدیت را مسؤولان دولتی حفظ کنند؛ یعنی این دیگر وظیفه‌ی اصلی آنهاست و باید به‌طور جدی به دنبال انجام کارها باشند. البته قبلاً هم گفتیم، حالا هم عرض می‌کنیم که جدی بودن و دنبال کردن، به معنای شتاب‌زدگی و کار بی‌مطالعه انجام دادن نیست، با مطالعه، با مشورت، با دقت، با تدبیر؛ لیکن پیگیر و مستمر و بی‌وقفه و به‌طور کاملاً جدی، انشاء الله کار دنبال شود. ۱۲۸

گاهی کارهایی است که با مانع و مشکلات گوناگونی مواجه است. آنچه ما وظیفه داریم، این است که این را دنبال کنیم؛ رها نکنیم تا انشاء الله تحقق پیدا کند. ممکن است قدری دیر یا زود بشود، لیکن خواهد شد. این، نیت مسؤولان کشور است. این، همت ملی است که امروز در کشور ما وجود دارد. ۱۲۹

پیشرفت کشور

همه‌ی شما - غیر از تعداد معدودی که در دولت قبل مشغول انجام خدمت بودند - قبلاً مشغول خدماتی بودید؛ آن خدمات هم باارزش است؛ لیکن این کار جدید ماهیت دیگری دارد؛ این کار، دسته‌جمعی است؛ آن هم در یک گستره‌ی عظیم ملی. بنابراین، این مجموعه دارد یک کار انجام می‌دهد. باید همواره متوجه این حقیقت بود که کارهای شما اگرچه انواع مختلفی دارد، اما همه‌ی آنها در حقیقت یک کار است؛ مظهرش هم هیأت وزیران است که دور هم جمع می‌شوید. هدایت کننده و به تعبیری که بنده تکرار می‌کنم، پلیس راهنمای این بیست و چند راه، رئیس‌جمهور محترم است که هماهنگی ایجاد می‌کند تا بشود این کار واحد بزرگ را انجام داد؛ و آن کار واحد بزرگ عبارت است از پیشرفت و ارتقاء کشور به سمت و سوی اهدافی که برای خودمان ترسیم کرده‌ایم، که همان اهداف انقلاب اسلامی است و ریزتر شده، آنچه در سند چشم‌انداز بیست‌ساله تبیین شده است. برای این کار بزرگ، همه‌ی این مدت را قدر بدانید. ۱۳۰

استقامت

استقامت کردن اساس کار است؛ والا یک وزنه‌ی سنگین را آدم ضعیفی مثل بنده هم ممکن است بردارد و یک لحظه سر دست بلند کند؛ لیکن نمی‌تواند نگه دارد؛ آن را می‌اندازد. قوی و کننده‌ی کار، کسی است که بتواند این وزنه‌ی سنگین را طرف مدت لازم سر دستش نگه دارد. خیلی از ماها نیت‌هایمان خوب است و با نیت خوب وارد می‌شویم؛ اما نمی‌توانیم این نیت را نگه داریم؛ این نیت در اثنای راه به موانعی برخورد می‌کند؛ سایش پیدا می‌کند؛ کمرنگ و ضعیف می‌شود و احياناً یک جاذبه‌ی قوی معارضی دل را - که جایگاه نیت، دل است - به سوی خودش جذب می‌کند؛ یک وقت نگاه می‌کنید، می‌بینید اصلاً نیت رفت؛ نیت یک چیز دیگر شده؛ آن وقت راه انسان عوض می‌شود. اگر می‌بینید بعضی‌ها «رینا ا لله» را گفتند، اما امروز به جای کعبه رو به بتکده دارند؛ شعار خوب را دادند، اما امروز ۱۸۰ درجه در جهت عکس آن شعار حرکت می‌کنند، عاملش این است؛ نتوانستند نگه دارند. چرا نتوانستند؟ چون در اثنای راه، جاذبه‌ها پیدا می‌شود. ۱۳۱

دولت اسلامی

یکی از شعارهای خوبی که آقای رئیس‌جمهور، هم در دوره‌ی انتخابات، هم بعد از آن تکرار کردند، مسأله‌ی دولت اسلامی است. نظام اسلامی یعنی چه؟ یعنی منبع تقنین و معیار و ملاک اجرا و ارکان تصمیم‌گیری در کشور معلوم شد چیست؛ ارکان حکومت - قوه‌ی مجریه، قوه‌ی مقننه، رهبری، قوه‌ی قضاییه و دیگر ارکان -

چیده شد و قانون اساسی آمد همه‌ی این‌ها را تثبیت کرد؛ لذا پایه‌گذاری‌های اصولی انجام گرفت. این نظام اسلامی فقط شکل نیست؛ محتوایی دارد؛ یعنی کارهایی باید در واقعیت زندگی مردم انجام بگیرد. تحقق این واقعیت‌ها در زندگی مردم، مردان و عناصر مؤمن و معتقد به خودش را - که دارای صفات و خصوصیات لازم هم باشند - می‌طلبد؛ این می‌شود دولت اسلامی. دولت اسلامی شامل همه‌ی کارگزاران نظام اسلامی است؛ نه فقط قوه‌ی مجریه؛ یعنی حکومتمتگران و خدمتگزاران عمومی. این‌ها باید جهت‌گیری‌ها و رفتار اجتماعی و رفتار فردی خود و رابطه‌شان با مردم را با معیارهای اسلامی تطبیق دهند تا بتوانند به آن اهداف برسند. بعد هم باید آن جهت‌گیری‌ها را در مد نگاه خودشان قرار دهند و بسرعت به سمت آن جهت‌گیری‌ها حرکت کنند؛ این می‌شود دولت اسلامی. اسم ما که دولت اسلامی باشد، کافی نیست؛ باید عمل و جهت‌گیری ما اسلامی باشد. اگر در این‌ها اختلال پیدا شد، حرکت مستمر و مداوم و پویانده‌یی که لازم است تا دولت اسلامی به صورت کامل شکل بگیرد، دچار نُکث می‌شود و طبعاً کار عقب می‌افتد. البته دولت اسلامی کامل به معنای واقعی کلمه، در زمان انسان کامل تشکیل خواهد شد؛ انشاء الله. خوشا به حال کسانی که آن روز را درک می‌کنند. ما می‌خواهیم خود را به حد نصاب نزدیک کنیم. اگر دولتی می‌آید و می‌گوید هدفم این است که این را تحقق ببخشم، خیلی چیز مبارک و خوبی است. معنای شعار دولت اسلامی این است که ما می‌خواهیم اعمال فردی، رفتار با مردم، رفتار بین خودمان، و رفتار با نظام‌های بین‌المللی و نظام سلطه‌ی امروز جهانی را به معیارها و ضوابط اسلامی نزدیک‌تر کنیم. این شعار، بسیار باارزش است؛ انشاء الله به این شعار پایبند بمانید و این تلاش را جدی‌تر، بی‌آسیب‌تر و واقعی‌تر کنید؛ چون گامی بلند خواهد بود در راه رسیدن به آن هدف‌ها. ۱۳۳

مبارزه با فساد

من درباره‌ی مبارزه با فساد این‌قدر در صحبت‌های عمومی و خصوصی حرف زده‌ام که فکر می‌کنم تکراری است. البته بحمد الله ارکانی در این دولت هم خودشان به این مسأله کاملاً توجه دارند. ۱۳۳

تقویت عزت ملی

يك ملت اگر احساس عزت کرد، پیشرفت خواهد کرد و خواهد بالید؛ اما اگر توسری خورد، استعدادها در او خفه خواهد شد. عزت ملی و آنچه را که امروز به آن غرور ملی گفته می‌شود - البته تعبیر «غرور» با توجه به معنای لغوی‌اش خیلی رسا نیست، اما رایج است - باید در ملت تقویت کرد تا احساس عزت و توانایی کند. آنچه مایه‌ی عزت يك ملت است، مثل‌ثراث عظیم فکری و فرهنگی و علمی در مقابل چشم آن‌ها قرار می‌گیرد؛ شخصیت‌های برجسته‌شان، گذشته‌ی روشن‌شان، استعداد والایشان. ۱۳۴

مبارزه‌ی با سلطه

مبارزه‌ی با سلطه هم یکی از وظایف دولت اسلامی است. نظام سلطه، نظامی است که مثل بختک سنگینی روی پیکر جامعه‌ی بشری می‌افتد - و افتاده است - و او را نابود می‌کند و از بین می‌برد. این نظام سلطه دو طرف دارد؛ سلطه‌گر و سلطه‌پذیر. با این نظام باید مبارزه کرد. مبارزه‌اش هم با شمشیر نیست. مبارزه‌اش با عقل، با کار حرفه‌یی سیاسی، و با شجاعت در میدان‌های لازم و متناسب خودش است. ۱۳۵

اثر خدمت‌رسانی

کاری کنید خدمت‌رسانی شما محسوس شود. واقعاً گاهی اوقات دولت‌ها سرمایه‌گذاری‌هایی کردند که خیلی هم کلان نبوده؛ اما اثرش را مردم در مقابل چشمشان دیدند. گاهی هم چند برابر آن سرمایه‌گذاری می‌کنیم و این‌جا و آن‌جا هم گفته می‌شود فلان‌جا سرمایه‌گذاری شد یا از صندوق ذخیره‌ی ارزی فلان مبلغ برداشت شد؛ اما هیچ اثری در زندگی مردم مشاهده نمی‌شود. سعی کنید خدمت‌رسانی شما مابازا داشته باشد یعنی واقعاً در همه‌ی بخش‌ها و در همه‌ی وزارتخانه‌ها تحول در خدمت‌رسانی به‌وجود بیاید. ۱۳۶

پاسخگویی

نظام پاسخگویی را برای خودتان متحتم بدانید. واقعاً وزیر در حوزه‌ی کار خودش، مدیران وزارتت در حوزه‌ی کار خودشان، معاونان هر کدام در حوزه‌ی کار خودشان پاسخگو باشند. یعنی هم در برابر خطایی که انجام می‌گیرد، واقعاً پاسخگو باشند؛ هم در برابر کار لازمی که باید انجام می‌گرفته و انجام نمی‌گیرد، پاسخگو باشند. در خیلی از موارد خلافی انجام نگرفته؛ اما خلاف این بوده که کارهای زیادی باید انجام می‌گرفته، ولی انجام نگرفته. کار نکردن به مقدار لازم هم يك نوع تخلف است. ۱۳۷

کار جمعی و متوازن

از جمله چیزهایی که ما همیشه در طول این چند سال توصیه کرده‌ایم و صورت هم نگرفته است و تا همین آخر هم مسؤولان دولتی به ما شکایت کردند، عدم همکاری در بخش‌های مختلف و در جاهای حساس است.

کار شما يك کار است؛ اگر کارهای شما نامتوازن باشد، آنچه از آب درمی‌آید، چیز خوبی نخواهد بود.

۱۳۸

ساده‌زیستی

یکی از شعارهای خوب آقای احمدی‌نژاد مسأله‌ی ساده‌زیستی است. این شعار، شعار بسیار مهمی است؛ این را نباید دست‌کم گرفت. ممکن است در داخل جامعه کسانی پولدار باشند و ریخت و پاش کنند - البته این کار بدی است، ولی به خودشان مربوط است - اما ریخت و پاش ما اولاً از جیبمان نیست، از بیت‌المال است؛ ثانیاً ریخت و پاش ما مشوق ریخت و پاش دیگران است. واقعاً «الناس علی دین ملوکهم». ملوک در این‌جا به معنی پادشاهان نیست که بگوییم ما پادشاه نداریم؛ نه، ملوک شماها هستید؛ الناس علی دین ماها. رفتار ماها يك تأثیر قهری در رفتار مردم دارد. ساده‌زیستی بسیار چیز خوبی است.

برادران عزیز و خواهران عزیز! بارتان سنگین و کارت‌ان دشوار است. اگر خوب عمل کنید، اجرتان دو برابر است؛ اما اگر خدای نکرده بد عمل کنید، مؤاخذه‌تان هم دو برابر است. برای این‌که بتوانید این راه را سالم طی کنید و ۱۴۵۰ روزی را که در پیش دارید، بخوبی سپری کنید، باید خود را به خدا وصل کنید. قرآن خواندن هر روز را فراموش نکنید. هر روز حتماً قرآن بخوانید؛ هر مقداری می‌توانید. این را يك سیره‌ی قطعی برای خودتان قرار دهید. علامت بگذارید، فردا از دنباله‌اش بخوانید، تا آن‌جایی که می‌توانید، به نماز و توجه و ذکر در نماز و به نوافل اهمیت دهید. بار سنگین احتیاج به آمادگی روحی دارد؛ این آمادگی روحی هم همین‌طوری به دست

نمی‌آید. این‌که ما بگوییم آقا برو دلت را صاف کن، بله، اساس همان صاف کردن دل است؛ اما صاف کردن دل فقط از راه نماز، از راه توسل، از راه توجه و از راه ذکر به دست می‌آید. از راه گریه نیمه‌شب، از راه خواندن قرآن با تدبیر و با دقت، از راه خواندن ادعیه صحیفه سجادیه، دل انسان صاف می‌شود؛ والا این‌طوری نیست که بگوییم آقا برو دلت را صاف کن؛ هر کاری هم کردی، کردی. ۱۳۹

حرکت به سمت آرمان‌های دینی

دین، مایه و پایه و محور قانون و اجرا در این کشور است. حرکت مردم به سمت اهداف و آرمان‌های دینی است؛ این معنای نظام اسلامی است؛ این تحقق پیدا کرد؛ لیکن کافی نیست. برای این‌که آن مقصود - یعنی کشور اسلامی - به طور کامل محقق شود، احتیاج است که دستگاه حاکمه‌ی کشور در عمل خود، در سازماندهی خود و در چگونگی رفتار خود، به طور کامل اسلامی عمل کند؛ که من چند سال قبل عرض کردم که مرحله‌ی بعد از نظام اسلامی، دولت اسلامی است. در این راه هم حرکت کردیم. مسؤولان مؤمنی، وزرای خوبی، نمایندگان خوبی، رؤسای جمهور باایمانی، یکی پس از دیگری امور کشور را بر عهده گرفتند؛ اما دولت اسلامی‌یی که بتواند مقاصد را که ملت ایران و انقلاب عظیم آن‌ها داشت، تأمین کند، دولتی است که در آن رشوه نباشد، فساد اداری نباشد، ویژه‌خواری نباشد، کم‌کاری نباشد، بی‌اعتنایی به مردم نباشد، میل به اشرافی‌گری نباشد، حیف و میل بیت‌المال نباشد، و دیگر چیزهایی که در يك دولت اسلامی لازم است. در تعالیم امیرالمؤمنین در نهج‌البلاغه، همه‌ی این‌ها وجود دارد. نگویند این‌ها مربوط به هزاروچهارصد سال قبل است. این حرف‌های تکراری و شبهه‌های صدها بار رد شده را بعضی‌ها باز تکرار می‌کنند. اما عدالت و صلاح مسؤولان همیشه لازم است؛ حیف و میل نکردن اموال مردم که دست من و امثال من است، همیشه لازم است؛ این‌که تغییرپذیر نیست. اگر به توفیق الهی بتوانیم در این جهت خود را کامل کنیم و قدم‌هایی را که تا امروز بچمد ا لله برداشته شده، کامل کنیم، آن وقت کشور اسلامی به همان شکلی که گفتم، به وجود خواهد آمد؛ یعنی دولت اسلامی می‌تواند کشور اسلامی به وجود بیاورد. من و امثال من اگر خودمان صادق باشیم، می‌توانیم مردم را صادق بار بیاوریم. اگر خود ما اسیر هوی و هوس باشیم، می‌توانیم مردم را آزاد از هوی و هوس بار بیاوریم. اگر ما شجاع باشیم، می‌توانیم مردم را شجاع بار بیاوریم. اگر من و امثال من اسیر هوی و هوس و دنبال طمع و بنده و ذلیل‌ترس و طمع خود بودیم، نمی‌توانیم مردم را با فضایل بار بیاوریم. دولت اسلامی است که کشور اسلامی به وجود می‌آورد. وقتی کشور اسلامی پدید آمد، تمدن اسلامی به وجود خواهد آمد؛ آن وقت فرهنگ اسلامی فضای عمومی بشریت را فرا خواهد گرفت. این‌ها همه‌اش با مراقبت و با تقوا عملی است؛ تقوای فردی و تقوای جماعت و امت. ۱۴۰

دولت و مجلس

در مجلس، نمایندگان وظایف و حقوقی دارند؛ رئیس جمهور هم وظایف و حقوقی دارد. هر دو طرف باید به وظایف خود عمل کنند و از حقوق خود استفاده نمایند. البته باید بنا بر تفاهم باشد تا کار پیشرفت کند و کار کشور معوق نماند. مجلس نظارت خود را بکند، محاسبه‌ی خود را بکند، سؤال خود را بکند - که این‌ها وظایف مجلس است و انتظار از مجلس همین چیزهاست و این‌ها کمک به دولت است - و دولت هم انشاء الله تلاش و حرکت خود را با قدرت و کفایت لازم انجام دهد. برای نیاز دولت قانون بگذارند تا دولت بتواند به وعده‌های خود عمل کند؛ دولت هم به امید خدا، با توکل به خدا و با پشتیبانی مردم بتواند خواسته‌های آن‌ها را در حدی که برای او در مدت مشخص قانونی ممکن و مقدور است، عملی کند.

عمل به وعده‌های انتخاباتی

برادران عزیز ما در دولت و رئیس جمهور محترممان - که بحمد ا لله متکی به محبت و رأی مردم است - بعد از این‌که دولت تشکیل شد، وعده‌هایی را که به مردم داده‌اند، مرور کنند و بجد برای تحقق این وعده‌ها تلاش نمایند. مردم کسانی را که صادقانه عمل می‌کنند، می‌شناسند. سرعت عمل، خوب است؛ عجله و انفعال و شتاب‌زدگی بد است. مبدا در مقابل برخی از کسانی که حرف‌ها و مطالبات خودشان را به عنوان مطالبات مردم جا می‌زنند، دولت دچار انفعال شود؛ نه، کار خودشان را بکنند. مطالبات حقیقی مردم؛ همان چیزهایی که بحمد ا لله در شعارها و اظهارات رئیس جمهور محترممان هم به صورت برجسته‌یی گفته و تکرار شده است، چیزهای خوبی است؛ مردم همین‌ها را می‌خواهند. دولت باید این‌ها را بجد، بدون دستپاچگی، با تدبیر درست، و در طول مدت مقرر و معقول دنبال کند.

بحمد ا لله دست دولت باز است؛ اختیارات رئیس جمهور بسیار وسیع است؛ بودجه‌ی کشور هم در اختیار رئیس جمهور است. انشاء ا لله دولت قوی و کارآمد سر کار بیاید؛ با ایمان، با انگیزه، با تقوا، با مراقبت از خود، با نظارت مجلس و دستگاه‌های نظارتی، با قوانین پیشرفته و خوب، با قوه‌ی قضاییه‌ی حاضر یراق و آماده‌ی به کار در مقابل تخلفات، تا در مدتی که قانون به آنها فرصت داده است، بتوانند کارهایی را که به مردم وعده داده‌اند و در این مدت می‌شود انجام داد، انجام دهند؛ کارهای درازمدت را هم در این مدت پایه‌گذاری کنند. ۱۴۲

عجله نکنید

ما از تأخیر انداختن کارها - که مثلاً يك کار پنج ساله را ظرف دوازده سال انجام دهند - همیشه گله کرده‌ایم. اگر بتوانند کار پنج ساله را در پنج سال انجام دهند، ما ممنونیم. کار پنج ساله را اگر توانستند در چهار سال انجام دهند، بیشتر ممنونیم. اما اگر بخواهیم کار پنج ساله یا چهار ساله را با سرهم بندی و عجله و شتاب‌زدگی در مدت کوتاهی انجام دهیم، نه؛ این‌طور کاری را مردم نمی‌پسندند؛ بنده هم دنبال چنین چیزی نیستم. البته مسؤولان محترممان هم قطعاً نمی‌خواهند این‌طور عمل کنند. بنابراین امروز بحمد ا لله افق روشنی جلوی چشم مردم وجود دارد. ۱۴۲

مصالح ملی

امروز ملت ایران و دولت ایران و مسؤولان ایرانی در خودشان مثل کوه احساس استواری و قدرت می‌کنند. ما از هیچ‌کس نمی‌ترسیم. ما قدرت و توانایی لازم را برای دفاع از حقوق خودمان همیشه داشته‌ایم و از این حقوق کوتاه نمی‌آییم. کسی حق ندارد حق ملت را در این‌جا مورد معامله قرار دهد. مسأله‌ی هسته‌یی هم خوشبختانه در کشور ما يك مسأله‌ی جناحی و گروهی نیست؛ يك مسأله‌ی ملی و همگانی است و همه به این موضوع اعتقاد دارند. ما در فکر يك کار علمی، يك کار اقتصادی و يك کار مطابق مصالح ملی هستیم؛ ملت ما این را می‌خواهند؛ ما هم ایستاده‌ایم. ۱۴۴

تعقیب آرمانها با جدیت

اهدافی که مطرح شده است، اهداف والایی است. این اهداف با حرکت مستمر، با کار و تلاش مداوم، با به‌کارگیری همه‌ی نیروهای مستعد و بانشاطی که در کشور ما بحمد ا لله فراوان هستند، امکان‌پذیر است. البته نباید شتاب‌زدگی کرد. من، هم به رئیس جمهور محترم عرض می‌کنم که از شتاب‌زدگی

اجتناب شود، آرمان‌ها با جدیت تعقیب شود، اما هیچ‌گونه شتاب‌زدگی به‌وجود نیاید؛ هم به مردم عزیزمان توصیه می‌کنم که در درخواست‌ها شتاب‌زدگی را اعمال نکنند. دولت محترم و خدمتگزار با برنامه‌ریزی صحیح، به همان کیفیتی که در سند چشم‌انداز بیست ساله تصویب شده و سیاست‌هایی که اعلام شده است - که جهت این سیاست‌ها هم عدالت، رفاه عمومی و توسعه‌ی علمی و فنی و همه‌جانبه و عدالت‌محور است - در این جهت حرکت کند. دستیابی به این اهداف والا، دور از دسترس نیست. با تلاش، با توکل به خدا، با تکیه‌ی به مردم، با استفاده از نیروهای بانشاطی که در جامعه‌ی جوان ما بحمد الله فراوانند، می‌توان به این هدف‌ها دست یافت. ۱۴۵

استفاده‌ی از علم

استفاده‌ی از شیوه‌های علمی، کار لازمی است. البته علم نباید اشتباه بشود با نسخه‌های وارداتی که اغلب آن‌ها منسوخ است؛ چه در زمینه‌ی اقتصاد، چه در زمینه‌ی مسائل فرهنگی، چه در زمینه‌های گوناگون. بعضی‌ها دوست دارند امروز ما نسخه‌های منسوخ و از دور خارج شده‌ی غربی‌ها را بار دیگر در این‌جا برای خودمان دستورالعمل علاج به حساب بیاوریم. نه، شیوه‌های پیشرفته، شیوه‌های نو و با تکیه‌ی به فهم و درک و نیاز ایرانی، استفاده‌ی از علم و توجه به نیاز داخل و اقتضائات کشور می‌تواند راه درست را به ما نشان دهد و ما را پیش ببرد. ما در زمینه‌ی علم باید حرکت خود را جدی کنیم؛ در پیوند علم و صنعت و فناوری کار کنیم؛ در پیدا کردن شیوه‌های توزیع عادلانه‌ی امکانات تلاش و فکر کنیم؛ بهترین و آسان‌ترین و عملی‌ترین شیوه‌ها را انتخاب کنیم و به‌طور جدی وارد شویم. ۱۴۶

تلاش و کار در عمل مسؤولان

انتظار مردم از دولت و رئیس‌جمهور منتخب این است که تلاش و جدیت کنند. تصور بنده - با شناختی که در طول این مدت از احساسات مردم دارم - این است که مردم مایلند تلاش و کار و قاطعیت و جدیت را در عمل مسؤولان مشاهده کنند.

گاهی نتیجه‌ی دیر به دست می‌آید. بعضی از اهداف، کار يك سال و دو سال نیست؛ تلاش مستمری لازم دارد. همین قدر که مردم ببینند مسؤول عالی کشور و دیگر مسؤولان دارند کار و تلاش می‌کنند، خشنود و راضی می‌شوند. مردم از ما کار لازم دارند؛ خدمت می‌طلبند و توقع دارند؛ و حق به جانب آن‌هاست. ۱۴۷

دفاع از حقوق ملت

مسؤولان کشور حق ندارند از حقوق ملت صرف‌نظر کنند. ما چنین حقی نداریم. جایگاه ما، جایگاه دفاع از حقوق ملت است؛ بنابراین از حقوق سیاسی و اقتصادی‌شان باید دفاع کنیم؛ جایگاه شایسته‌ی آن‌ها را بایستی در دنیای امروز و در روابط بین‌الملل حفظ کنیم. ۱۴۸

به کارگیری قدرت در جهت خدمت

در همه‌ی حالات، همین احساسی را که امروز بیان کردید - احساس خدمتگزاری به مردم - برای خودتان حفظ کنید. قدرت اگر با هدف خدمت به مردم باشد، عبادت است. شاید هیچ عبادتی بالاتر از عبادت مسؤولی نیست که به خاطر تلاش و خدمت به مردم، از راحت و آسایش و امنیت خود

صرف نظر می‌کند. این روحیه خدمتگزاری، خاکساری، تواضع در مقابل مردم و شناخت عظمت مردم را برای خودتان حفظ کنید، که این نعمت بزرگی است. از خدای متعال لحظه‌یی غافل نشوید. این توفیقات به فضل و لطف الهی به ما داده می‌شود. باید خود را قابل رحمت و تفضلات روزافزون الهی کنیم. با یاد خدا و با توکل به خدا و با اخلاص در عمل، باید بتوانیم جلب رحمت الهی بکنیم. اگر جلب رحمت الهی شد، همه‌ی مشکلات آسان می‌شود و موانع از سر راه برخواهد خاست. اگر صادقانه در راه خدا کار کنیم، خدای متعال به ما کمک خواهد کرد. اگر هدف قدرت، منافع مادی شد، قدرت، بزرگ‌ترین وزر و وبال برای انسان خواهد بود. کسانی که قدرت و منصب و مقام را برای بهره‌مندی‌های خود، پُر کردن کیسه‌های خود و دنیای خود می‌طلبند، آن‌جایی که منافع آنان با منافع مردم اصطکاک پیدا می‌کند، نمی‌توانند به نفع مردم کار کنند. قدرت به خودی خود نه نعمت است، نه نعمت؛ اگر برای خدا و برای خدمت شد، نعمت است؛ اگر برای دستاوردهای مادی و ارضای هوس‌های انسانی شد، می‌شود نعمت. ۱۴۹

نظام آموزشی

تحول حقیقی و بنیانی

تحول يك حرکت ریشه‌ای است و شماها می‌توانید بکنید. این مجموعه‌ای که امروز، مسئولیت‌های مهم کشور و آموزش و پرورش و تعلیم و تربیت را بر عهده دارند، این‌ها انگیزه‌ی کافی برای این کار دارند. و باید این کار بشود. ببینید ما چه می‌خواهیم؟ محصول و خروجی آموزش و پرورش را چه می‌خواهیم باشد؟ اول این را مشخص بکنیم؛ ترسیم بکنیم؛ بعد ببینیم که برای ساختن يك چنین موجودی، يك چنین مردی، زنی، جوانی، چه کارهای مهم و اساسی، چه تعالیم لازم، در خلال چه برنامه‌ی آموزشی باید داده شود، تا این موجود پرورش پیدا کند. آن وقت آدم‌های کارآمدان بنشینند آن نظام را تعریف و تدوین کنند و با شجاعت لازم وارد میدان شوند و تشکیلات آموزش و پرورش را بر طبق آن نظام تعریف کنند و تحقق ببخشند. این، می‌شود تحول حقیقی و بنیانی. ۱۵۰

علم‌طلبی

ما حرکت‌مان شروع شده، لکن هنوز در اول کاریم؛ هم باید به مراکز علمی و تحقیقی کمک بشود؛ هم به پروژه‌های علمی، پروژه‌های تحقیقی و فناوری باید کمک بشود؛ هم بایستی این میل به علم و تحقیق و پژوهش همه‌جا گسترش پیدا کند. باید مخصوص استاد و محقق هم نماند؛ در محیط دانشجویی و فضای دانشجویی گسترش پیدا کند؛ یعنی دانشجو میل به علم‌آموزی و تولید علم پیدا کند که این کاری است که احتیاج دارد به تدبیر و با توصیه و خواهش و تمنا و سفارش و دستور و این‌ها، نخواهد شد. مسئولان بخش‌های آموزشی کشور ما؛ چه وزارت آموزش و پرورش، چه وزارت علوم و وزارت بهداشت و درمان، چه بخش‌هایی که مربوط به مسائل برنامه‌ریزی فرهنگی‌اند، در این زمینه مسئولیت دارند. آن‌ها کاری بکنند که محیط دانشگاهی، محیط علم‌طلبی باشد. واقعاً این جوان بخواهد عالم بشود و فقط مسئله این نباشد که بخواهد مدرکی بگیرد، یا حالا اسمی مثلاً برای يك کار کوچکی در بیاورد. این، حرکت لازم دارد. این حرکت باید ادامه پیدا کند. کمک دولت و دستگاه‌های مسئول و کمک کسانی که جایگاهی دارند که می‌توانند اثرگذار باشند بر روی ذهن مخاطبان‌شان، در این زمینه حتماً لازم است. ۱۵۱

جهاد علمی

جهاد علمی برای شما لازم است. باید در میدان‌های علم وارد بشوید؛ وزارتخانه‌ها هم باید کمک کنند؛ معاونت‌های تحقیقاتی هم باید کمک کنند؛ معاونت‌های اداری مالی دانشگاه‌ها و وزارتخانه‌ها هم باید کمک مالی کنند؛ خود سازمان مقاومت بسیج هم در بخش‌هایی باید کمک و پشتیبانی کند. ۱۵۲

تحقیق علمی

تحقیقات برای ما يك مسأله‌ی تجملاتی نیست، يك مسأله‌ی حیاتی است. من نمی‌دانم همه‌ی تصمیم‌گیران چقدر به عمق این حرف واقفند، اما من از بُن دندان اعتقاد این است که امروز یکی از دو، سه کار اصلی و اساسی ما برای حفظ هویتمان، موجودیتمان، استقلالمان و آینده‌مان، مسأله‌ی تحقیق علمی است؛ بدون شك و تردید. باید این را خیلی جدی بگیرند؛ این از بسیاری از کارهای ما مهمتر است؛ ولو ظاهر زودبازده‌ای ندارد و به چشم نمی‌آید، اما خیلی مهم است. ۱۵۳

توقع ما از دانشگاه

توقع ما از دانشگاه کشور و مرکز علم کشور این است که اگر يك جوان کم‌اعتقاد لایالی وارد دانشگاه شد، در حالی از دانشگاه بیرون بیاید که عمیقاً متدین و دارای تعهد دینی و اخلاق دینی است؛ توقع ما از دانشگاه این است. ۱۵۴

تولید علم

مسأله‌ی نیاز تولید علم به گسترش تحقیق و تقابل و تنافی آن با انحصارات دولتی و حقوق انحصاری شرکتها، حرف کاملاً درستی است که آن را قبول داریم و امید ما این است که با اجرای سیاست‌های اصل ۴۷ - که سال گذشته ابلاغ شد - این گره باز بشود. ۱۵۵

عالم شدن ملت

نباید وقت را تلف بکنیم. اگر ایران باید آینده‌ای داشته باشد و اگر این ملت باید همین راه استقلال و عزت و عدم وابستگی را که در آن وارد شده ادامه بدهد، این امکان ندارد مگر با عالم شدن این ملت.

۱۵۶

حفظ و پرورش اساتید

ما بایستی اساتید استخوان‌دار و قدیمی قوی و باارزش را با اصرار در دانشگاه حفظ کنیم. در کنار این مؤکداً عرض می‌کنم که بایستی از اساتید جوان و پرانگیزه هم استفاده بشود و وارد بشوند. ما نباید در هیچ بخشی دچار کمبود استاد و خلاء استاد باشیم. ۱۵۷

معاونت علمی

حالت رشد روحیه‌ی پرسشگری و تقویت تحقیق و پیگیری و پیوسته‌خواهی و قانع نشدن و این‌ها را باید در دانشجو تربیت کرد. خوشبختانه در این دولت، معاونت مخصوصی به نام «معاونت علمی» برای کارهای علمی بوجود آمد که این جزو برکات این دولت است و اتفاقاً یکی از همشهریان خود شما در این

معاونت مشغول کار است. به نظر من این معاونت، معاونت مبارکی است و کارهای بسیار مهم و خوبی را می‌تواند انجام بدهد. با کمک این معاونت، آقایان دو وزیر - هم در شورای عالی انقلاب فرهنگی، هم در دولت - مطالبه کنند، تا مدیران بتوانند وسائل را برای این معنا فراهم بکنند.

دستگاه‌های دولتی و مسئولین باید اهمیت معلم را درک کنند. ۱۵۸

حرکت تحول‌گونه

آموزش و پرورش باید روزبه‌روز با هدف‌های کلان و بسیار مهمی که برای او وجود دارد خود را بیش‌تر تطبیق دهد. نظام آموزش و پرورش باید در همین جهت، یک تحول اساسی پیدا کند. الان دارند خوب کار می‌کنند و ما از مجموعه‌ی شما آموزش و پرورش‌های شیک‌های نداریم؛ اما معتقدیم احتیاج به یک حرکت تحول‌گونه‌ای وجود دارد. طراحان فکور و اندیشمندان، در زمینه‌های سازماندهی و شکل دادن به محیط‌های درسی و کلاسهای درسی و محتوای آنها و تربیت معلمین و ترسیم خطوط مهم و روشن در مجموعه‌ی آموزش و پرورش، باید کارهای تحول‌آمیز و مهم بکنند؛ این البته به همکاری خود بدنه‌ی آموزش و پرورش احتیاج دارد؛ بیرون از آموزش و پرورش، کار زیادی برای آموزش و پرورش نمی‌شود کرد. در خود مجموعه‌ی آموزش و پرورش، افراد فرزانه، برجسته، باهوش و با استعداد فراوانند که می‌شود از استعداد آنها برای پیشبرد آموزش و پرورش و رفع خلأها و کمبودها استفاده کرد.

بنده آینده‌ی این نظام آموزشی را آینده‌ی روشنی می‌بینم. نقطه‌ی اساسی و قابل اتکاء، همین دلسوزی و تدین و علاقه‌مندی و دلبستگی شماها به منافع کشور است؛ این، آن نقطه‌ی اساسی است. از این روحیه، خیرات و برکات زیادی برمی‌خیزد و دشمن هم کاری نمی‌تواند بکند. ۱۵۹

میدان آوردن نخبه‌ها

توصیه می‌کنم جلسات نخبگان و سخن گفتن آنان و سخن شنیدن از آنان، باب بشود. مسئولان مختلف، در رده‌های مختلف این کار را بکنند. ما هر جا که می‌رویم، بخشی از برنامه‌مان این است، لیکن مجموعه‌ی مسئولان استانی‌ها، مسئولان کشور و وزرا، به یک شکل مناسبی این کار را در برنامه‌ها بگنجانند، که من حالا پیشنهادی درباره‌ی شکلش ندارم؛ باید بررسی کنند؛ ببینند چه طور می‌شود نخبه‌ها را وسط و آنها را شناساند و شناخت. اول، باید این‌ها را شناخت. ۱۶۰

تأکید بر علوم پایه

همه‌ی این زمینه‌های مربوط به علم و تحقیقات، و این مسئله‌ی تأکید بر علوم پایه، از جمله‌ی چیزهایی است که من بارها رویش تأکید کرده‌ام. هر کشوری به هر جا رسیده، از علوم پایه رسیده است. ۱۶۱

مدیریت تحقیقات

تحقیقات باید مدیریت پیدا کند. ما همه‌اش می‌گوییم بودجه‌ی تحقیقات از چهل و هفت صدم در صد مثلاً، به سه درصد برسد؛ روی جنبه‌ی مادی و کمی‌اش بحث می‌کنیم که البته لازم هم هست؛ اما یک جنبه‌ی کیفی هم دارد؛ تحقیقات موازی و غیر لازم نباید باشد؛ مهم تحقیقات بنیادی، تحقیقات کارکردی و تحقیقات تجربی - سه نوع تحقیقات داریم - است که هر کدام در مجموعه‌ی تحقیقات کشور، یک سهم و وزنی دارند. این سهم را رعایت نکردن و ملاحظه نکردن، از مشکلات ماست. یک

مرکز مدیریت تحقیقات در کشور لازم است که انشاءاً ^{۱۶۲} الله بایستی به همت این عزیزان و این دولت فعال و پا به رکاب و آماده به کار، تحقق پیدا کند.

نقشه‌ی جامع علمی

ما در کشور به نقشه‌ی جامع علمی احتیاج داریم. ما باید بدانیم که برای رسیدن به هدف چشم‌انداز بیست ساله - که نام آن مکرر برده می‌شود - نقشه‌ی جامع علمی ما چیست؟ این را باید ترسیم کنیم. بعد، این نقشه را طبق راهبردهای عملیاتی و برنامه‌ریزیهای زمان‌دار و منظم، مثل يك پازل، بتدریج باید پُر و کامل کنیم. این کار انجام نگرفته و ما آن را نیاز داریم؛ و باید انجام بگیرد. این کار با زیدگان و نخبگان و صاحبان اندیشه‌ی کشور در حوزه‌ی دانشگاه‌ها و آموزش و پرورش و حوزه‌های ذی‌ربط عملی است و بایستی تحقق پیدا کند. ^{۱۶۳}

رویاندن علم

خوشبختانه امروز که ما در هر اجتماع دانشگاهی و دانشجویی شرکت می‌کنیم، می‌بینیم صحبت نهضت تولید علم و نهضت نرم‌افزاری را خیلی خوب تکرار می‌کنند؛ این حالا به يك عرفی تبدیل شده است. اما حالا باید ما به معنای حقیقی کلمه، این را دنبال کنیم که تحقق پیدا کند. علم را باید بروانیم؛ این چیزی نیست که بدون مدیریت کردن و سرمایه‌گذاری، به خودی خود به طور مطلوب صورت بگیرد. ^{۱۶۴}

جذب فارغ‌التحصیلان

ما فارغ‌التحصیلان مقاطع مختلف دوره‌های تحصیلات تکمیلی را باید در دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی حتماً وارد کنیم. این کار برنامه‌ریزی می‌خواهد. این جوان، با استعداد، با شور و با شوق تا اینجا دویده و به اینجا رسیده - حالا مقطع دکترا یا فوق لیسانس - حالا بعد که به اینجا رسید، بماند متحیر که چه کار بکند؛ این نباید اتفاق بیفتد. باید برای جذب این‌ها برنامه‌ریزی کرد. ^{۱۶۵}

بنیاد نخبگان

نکته‌ی بعدی، مسئله‌ی بنیاد نخبگان است - که به نظرم الان بیش از دو سال است که ما این را مطرح کردیم که يك چنین چیزی به وجود بیاید - که ظاهر قضیه این است که يك بنیاد و يك مؤسسه است یا يك اداره است؛ لیکن باطن قضیه این است که چنانچه يك چنین نهادی در کشور به وجود بیاید، به اعتقاد ما، فضای علمی کشور و چهره‌ی علمی دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها يك تغییر اساسی خواهد کرد. دلگرمی محقق و پژوهشگر و اهل علم، اساس کار است. ^{۱۶۶}

رشد کیفی در دانشگاه

باید در دانشگاه به رشد کیفی دست پیدا کنیم؛ لیکن این به معنای نفی رشد کمی نباشد. ما رشد کمی هم لازم داریم. ما از زیاد شدن دانشگاه و مرکز تحقیقات و پژوهشگاه، به هر اندازه‌ای که باشد، حالا حالاها سود خواهیم برد. توجه بکنید که در چشم‌انداز بیست ساله، حد ما رسیدن به رتبه‌ی اول علمی در منطقه است. این همچنان که به حرکت کیفی و صیوروت احتیاج دارد، به حرکت‌های کمی و توسعه‌ی کمی هم احتیاج دارد. ^{۱۶۷}

ترسیم فرایند پیشرفتهای علمی

بعد از مقاطع عالی دانشگاهی، مراکز تحقیقاتی و پیشرفتهای تحقیقاتی و ارتباط با صنعت و پیشبرد فناوری در کشور و پدید آوردن جهشهای فناوری در بخشهای مختلف کشور است که اینها به بعد از مقاطع بالای دانشگاهی مربوط می‌شود؛ اما باید از دبستان شروع بشود. این کار، تنها کار وزارت آموزش عالی و وزارت بهداشت هم نیست؛ این کار، کار دولت است؛ کار شورای عالی انقلاب فرهنگی است؛ کار مجامع تصمیم‌گیر و سیاست‌ساز است. البته من در این زمینه با وزارت آموزش و پرورش حرف ویژه‌ای دارم که حالا این در رابطه‌ی با آنهاست، که آنها هم در خود آموزش و پرورش در این زمینه مشکلاتی دارند و باید تأمین بشود؛ اما با نگاه مشترک، آموزش و پرورش و آموزش عالی و آموزش پزشکی و حتی برخی از بخش‌های دیگر باید در این زمینه همکاری کنند تا بتوانند این فرایند را ترسیم کنند. ۱۶۸

به روز بودن اساتید

نکته‌ی بعدی، مسئله‌ی ارتقای رتبه‌ی علمی حقیقی اساتید است؛ و به روز بودن اساتید. باید ماتریبی بدهیم - حالا کار اجرایی و برنامه‌ریزی‌اش به عهده‌ی آقایان است - که اساتید ما وقت مطالعه کردن داشته باشد. ۱۶۹

دینی شدن فضای دانشگاه‌ها

نکته‌ی بعدی، مسئله‌ی تربیت و فضای دینی و فرهنگی در دانشگاه‌هاست؛ این بسیار چیز مهمی است و کشور به این مسئله احتیاج دارد. دانشگاه طوری باشد که وقتی جوان فارغ‌التحصیل دبیرستان به دانشگاه آمد و از آن بیرون آمد، از لحاظ عمق دینی و رعایت دینی و اخلاق دینی پیشرفت کرده باشد؛ این را اصل قرار بدهید؛ این باید بشود. ۱۷۰

شناخت میراث عظیم علمی

احساس افتخار و اعتماد به نفس ملی را باید در دانشجو زنده کرد. ما دانشمندان خودمان را نمی‌شناسیم! دانشجوی ما آنها را نمی‌شناسد، ولی آنها می‌شناسند! خیام را به عنوان يك دانشمند و يك ریاضی‌دان بزرگ در دنیای غرب می‌شناسند؛ اما دانشجوی ما خیام را مثلاً با کوزه‌ی گلی می‌شناسد؛ اگر هم بشناسد. نمیداند خیام که بوده است. ببینید اینها موجب می‌شود که آن اعتماد به نفس ملی از دست برود و دانشجوی ما سابقه‌ی علمی، گذشته‌ی علمی و میراث عظیم علمی خودش را نشناسد و افتخارات علمی خودش را در گذشته نداند. این از جمله‌ی کارهایی است که باید حتماً در محیط دانشگاه انجام بگیرد. درس می‌گذارید، رشته می‌گذارید، تبلیغات می‌کنید، هر کاری می‌کنید، من نمی‌دانم، این کار باید بشود. ۱۷۱

مسئله‌ی تحقیقات

در برنامه‌ی چهارم، تا سه درصد تولید ناخالص را برای بودجه‌ی تحقیقات در نظر گرفته‌اند. از قبل گفتند باید تا آخر برنامه‌ی چهارم، بودجه‌ی تحقیقات به سه درصد برسد. اما اخیراً به من گزارش دادند که شش‌دهم درصد شده است! حالا ظاهراً همه‌ی همان شش‌دهم را هم نداده‌اند؛ چهل‌وپنج صدم درصد

داده‌اند! این که نمی‌شود. اولاً آن برنامه‌ی پنج‌ساله، برنامه و قانون است، باید تحقق پیدا بکند؛ تخلف از برنامه، تخلف از قانون است؛ وانگهی این حیات آینده‌ی کشور است. این همه راجع به علم و تولید علم و تحقیقات و این مسائل حرف می‌زنیم، آن وقت بودجه‌ی تحقیقات کشور، اعتباراتش داده نشود، کم بشود، بی‌اعتنایی بشود؛ این نمی‌شود. خوب، حالا ما یقه‌ی چه کسی را بگیریم؟ اگر به آقای رئیس‌جمهور بگوییم، می‌گوید در دولت مطرح کنند. باید یقه‌ی همین دو تا آقایان وزیر را بگیریم! و از این‌ها بخواهیم که در دولت این مسئله را دنبال کنند؛ یعنی حقیقتاً این مسئله‌ی تحقیقات، قضیه‌ی کوچکی نیست. ۱۷۲

تکثیر مراکز تحصیلات تکمیلی

يك نکته‌ی دیگر، مسئله‌ی نسبت دانشجویان دوره‌های تحصیلات تکمیلی به کل دانشجویان است. شنیده‌ام این نسبت خیلی پایین است. آن‌طور که به من گزارش کرده‌اند، این نسبت شش درصد است. این، پایین است. طبق نظر افراد صاحب‌نظر، این نسبت باید به حدود سی درصد برسد؛ روی این کار بشود. بنابراین برای این که بتوانیم این دانشجویان را به این نسبت برسانیم، ما به تکثیر مراکز تحصیلات تکمیلی و پدید آوردن رشته‌هایی که نداریم، احتیاج داریم. این نسبت را باید حفظ بکنیم؛ این هم مهم است. ۱۷۳

سخنان لازم‌الاجرا

من خواهش‌م از رؤسای دانشگاه‌ها و رؤسای مراکز تحقیقاتی و هم از آقایان وزرا و هیئت‌رئیس‌های وزارتخانه‌ها که اینجا تشریف دارید، این است که، سخنانی که ما به شما عرض کردیم، موعظه نیست و این‌طور نیست که يك منبر رفتیم و حالا يك تذکراتی دادیم؛ نه، این‌ها اجرائیاتی است که لازم‌الاطاعه و لازم‌الاجراست. باید این کارها را بکنید. ۱۷۴

افزایش ثروت علمی

جهاد علمی جزو مبانی اصولگرایی است. باید نهضت تولید علم در کشور راه بیفتد. باید به سمت کارهای بزرگ برویم. ما باید بر ثروت علمی بشر بیفزاییم. نگویند نمی‌شود؛ می‌شود. البته مقدمات دارد؛ اما آن مقدمات را هم می‌شود با همت فراهم کرد. من این را از شما جامعه‌ی علمی کشور توقع می‌کنم که شما پنجاه سال دیگر - پنجاه سال، نیم قرن است - در رتبه‌ی بالای علمی دنیا قرار داشته باشید؛ این توقع زیادی است از يك ملت با استعداد؟ اما اگر بخواهیم این اتفاق بیفتد، از الان باید سخت کار کنیم. شرطش تبلی نکردن است؛ غفلت نکردن است؛ خست نوزیدن است؛ از ورود در این راه وحشت نکردن است و میدان دادن و پرورش نخبان علمی است. بنابراین، این جزو وظایف دولت است؛ بایستی میدان داد. این جوان‌ها تشنه‌ی کار و فهمیدن هستند، به شرط این که امکانات در اختیار این‌ها قرار بگیرد. بنابراین، این جزو وظایف دولت است؛ بایستی میدان داد. این جوان‌ها تشنه‌ی کار و فهمیدن هستند، به شرط این که امکانات در اختیار این‌ها قرار بگیرد. ۱۷۵

آزادی و آزاداندیشی

بدون آزاداندیشی، این رشد اجتماعی، علمی، فکری و فلسفی امکان ندارد. در حوزه‌های علمیه، دانشگاه و محیط‌های فرهنگی و مطبوعاتی، هو کردن کسی که حرف تازه‌ای می‌آورد، یکی از بزرگ‌ترین خطاهاست؛ بگذارید آزادانه فکر کنند. البته من فهم غلط از آزادی را تأیید نمی‌کنم؛ من باز گذاشتن دست

دشمن را در داخل برای این که مرتباً گاز سمی تولید کند و در فضای فرهنگی یا سیاسی کشور بدمد، تأیید نمی‌کنم؛ آزادی و آزاداندیشی، یکی از مبانی اصلی اصولگرایی است. ۱۷۶

خروج آموزش و پرورش از روزمرگی

ما بایستی برای آموزش و پرورش مایه بگذاریم. این مایه گذاشتن، فقط پول نیست؛ پول فقط جزئی از مایه‌هایی است که باید گذاشت؛ مهمتر از پول، فکر است. بهترین و برجسته‌ترین فکرها باید بنشینند برای آموزش و پرورش طراحی کنند؛ باید فلسفه‌ی آموزش و پرورش اسلامی، واضح باشد و بر اساس این فلسفه، افق آینده‌ی آموزش و پرورش کشور روشن باشد؛ معلوم باشد ما دنبال چه هستیم و کجا می‌خواهیم برویم و بر اساس آن خط‌کشی بشود، برنامه‌ریزی بشود و راه‌ها مشخص بشود؛ ما به این احتیاج داریم. آموزش و پرورش باید از روزمرگی بیرون بیاید؛ این اساس حرف است. ۱۷۷

مسئله‌ی پرورش

آن روزی که معاونت‌های پرورشی را از سطوح مختلف حذف کردند، بنده صریحاً با این کار مخالفت کردم؛ به من هم نگفتند که بنا ندارند این حرف را گوش نکنند؛ اما گوش نکردند. مهم‌ترین کاری که باید امروز در کنار آن قاعده‌سازی انجام بگیرد، این است که به مقوله‌ی پرورش - به هر شکلی - اهمیت داده شود؛ نه چون ما مسلمانیم، مسئله فقط این نیست. امروز در دنیای غرب از لحاظ دانش و فناوری پیشرفته، مسئله‌ی پرورش در بسیاری از کشورها جزو آن مبانی اصلی است؛ مسئول و مأمور پرورشی وجود دارد. به پرورش اهمیت می‌دهند. پرورش فقط دیندار شدن و عمق ایمان یافتن نیست که ما دنبالش هستیم. پرورش تأثیر خودش را در رفتارها، برخوردها، رشد شخصیت، تقویت اعتماد به نفس و جوشاندن چشمه‌ی استعداد نشان می‌دهد. بنابراین مسئله‌ی پرورشی، يك مسئله‌ی مهم است. ۱۷۸

حضور قرآن

قرآن در آموزش و پرورش حقیقتاً مهجور واقع شده است. لیکن جای حضور قرآن در دوره‌های گوناگون - چه دبستان، چه دبیرستان و چه راهنمایی - واقعاً خالی است. باید فکر بشود. نه به شکل تحمیلی، نه به شکل بیزارکننده و دورکننده؛ بلکه به شکل صحیح. امروز خوشبختانه حرکت قرآنی در کشور خیلی خوب است؛ لیکن در آموزش و پرورش باید نهادینه شود. ۱۷۹

احتیاج به تحول در آموزش و پرورش

به هر حال، دوره‌ی خوبی است. دولت کار و تلاش خوشبختانه بر سر کار است. اهداف انقلاب و مسائل گوناگون اساسی مورد توجه است. حداکثر استفاده را باید کرد. همه‌ی کسانی که در مقوله‌ی آموزش و پرورش يك دستی و مهارتی دارند، باید در این زمینه همکاری کنند. البته مسئولان محترم باید از این امکانات و تواناییها استفاده کنند تا بتوان يك بناک مستحکمی برای آموزش و پرورش ساخت و با توجه به تحولی که امروز کشور دارد و آینده‌ای که خودمان برای کشورمان ترسیم کرده‌ایم، (که معیارش هم همین چشم‌انداز بیست‌ساله است و این سند چشم‌انداز، بسیار چیز باارزشی است.) باید آموزش و پرورشمان را تحول بدهیم؛ ما در آموزش و پرورش احتیاج به تحول داریم. ۱۸۰

تبدیل و تصحیح نظام آموزش

نکته‌ی دیگری که یادداشت کرده‌ام، مسأله‌ی نوسازی نظام آموزش و تصحیح مدل قدیمی رایج در کشور است، بارها در جلساتی که در این‌جا به مناسبت مسایل فرهنگی تشکیل شده، افراد دلسوز می‌گویند که ما این نظام قدیمی «حافظه‌پروری» را تبدیل کنیم به نظام‌های پیشرفته‌ی به‌روز دنیا. بالاخره ما بایستی از يك مقطعی شروع کنیم و این شیوه‌ی قدیمی شصت سال پیش را که همچنان حاکم بر کشور است، تبدیل و تصحیح کنیم؛ یا باید آن را به‌طور کلی تغییر بدهیم یا به صورت تدریجی تغییر بدهیم. ۱۸۱

توسعه علمی کشور

من عمیقاً و جداً باور دارم که مشکلات این کشور جز با توسعه‌ی علم و تعمیم و تعمیق علم در کشور پیش نخواهد رفت. ما ناگزیر بایست این فاصله‌ی چندین دهه‌سالی را که برای ما به وجود آورده‌اند، پُر کنیم. اگر ما بخواهیم کشورمان، ملت‌مان و امت اسلامی خود را به نقطه‌ی برسانیم که بتواند حرف حق خودش را با همین شجاعت بزند، احتیاج به علم داریم. این، مخصوص ما هم نیست، بلکه متعلق به همه‌ی کشورهای اسلامی است و ما باید برای کشورهای اسلامی مادر علم بشویم. بار به دوش ماست. ۱۸۲

علوم انسانی

ما باید در زمینه‌ی علوم انسانی يك کار اساسی بکنیم و این حرف، حرفی نیست که امروز به ذهن کسی رسیده باشد؛ نه، این حرف، سال‌هاست که گفته شده و باید تحقق پیدا کند. چه کسانی باید این کار را بکنند؟ این مجموعه‌ی حاضر و همان مجموعه‌ی که ما انشاءاً لله پیش خدای متعال با آنها احتجاج خواهیم کرد و امیدواریم که از عهده‌ی احتجاج هم بریابند؛ اگر خدای متعال سؤال کرد. ۱۸۳

ورودی، خروجی دانشگاه‌ها

مسأله‌ی دیگری که در همین زمینه‌ی پرداختن به این علوم - علوم پایه، علوم انسانی - مطرح است، مسأله‌ی ورودی، خروجی دانشگاه‌هاست که این هم یکی از آن وظایف سنگین وزارت علوم است. ما ببینیم که واقعاً دانشگاه‌ها چه کسانی را جذب کنند و برای چه رشته‌هایی جذب کنند، بعد خروجی ما از دانشگاه‌ها در چه رشته‌هایی باشد که ما به آنها بیشتر نیاز داریم؛ حالا یا نیازهای گذرا که نیاز فعلی ماست، یا نیازهای بنیانی. برای این مسأله هم بایستی يك ترتیبی داده شود. ۱۸۴

وظایف بنیاد نخبگان

از جمله وظایف بنیاد نخبگان این است که به ابهام‌های ذهنی يك نخبه، یا مشکلات او در زندگی، یا تصور نادرستی که از وضع کشور دارد، یا از وضع کشوری که هدف اوست به آنجا برود، پاسخ دهد؛ این‌ها طیف وسیع کارهایی است که بنیاد نخبگان انشاءاً لله باید بتواند انجام دهد. ۱۸۵

جذب، شناسایی، سازماندهی نخبگان

هنوز در عمل، کاری برای نخبگان انجام نگرفته است. من اصرار دارم که برای آنها به طور جدی [بنیاد نخبگان] کار انجام بگیرد. یکی از کارها، جذب نخبگان است که این کار باید حتماً در این بنیاد مورد توجه باشد؛ دیگری، شناسایی و سازماندهی این افراد است، تا بتوانیم از آنها برای کشور بهره‌گیری کنیم. این طرحی که

آقای دکتر احمدی‌نژاد از اول در ذهن‌شان بود - طرح به‌کارگیری جوانان در وزارت‌خانه‌ها - نمی‌دانم چقدر پیش رفته، که البته این طرح، طرح بسیار خوبی است و باید با شرایطش انجام بگیرد؛ اما بهترین کسانی که می‌توانند به این طرح کمک کنند، نخبگان هستند. ما نخبگان کشور را پیدا کنیم، شناسایی کنیم، سازماندهی کنیم و بدانیم که چه کسی برای کجا لازم است. این کار، از جمله کارهایی است که در بنیاد نخبگان می‌تواند انجام بگیرد. بعد، رفع نیازهای پژوهشی آنهاست - که در برنامه‌ی بنیاد نخبگان هم هست - و رفع نیازهای شخصی‌شان. در این صورت، نخبگان تشویق می‌شوند و راه جلوگیری از مهاجرت یا فرار آنها هم - یا هرچه که اسمش را می‌گذارید، که دایم می‌گویند رفتند و نیامدند؛ یا رفتند و آمدند، که یک مقدار هم بزرگ‌نمایی می‌شود - فقط با این روش امکان‌پذیر است؛ چون آنها لازم است که در این‌جا دل‌گرم شوند. البته یک بخشی از این کار هم به دانشگاه‌ها ارتباط پیدا می‌کند که من این موضوع را به گمانم در جلسه‌ی که آقای دکتر زاهدی پیش من آمد، گفتم، حالا هم به ایشان عرض می‌کنم که مراقب باشید که در دانشگاه‌ها، جوان‌های نخبه‌ی ما احساس تبعیض نکنند؛ بخصوص در پذیرش دوره‌های علوم تکمیلی، دوره‌ی دکتری و در دادن بورس. اگر جوان‌ها احساس کنند که نخبگی آنها در این‌جا به دردشان نمی‌خورد، اثرات ویرانگری دارد، که مواردی از این مسأله را من اطلاع دارم و می‌دانم. ۱۸۶

پیگیری کار نخبگان

در مورد بنیاد نخبگان که من سال گذشته در همین جلسه آن را مطرح کردم؛ این‌که ما بنیادی برای بررسی و حل مشکلاتی که شما گفتید، به‌وجود بیاوریم. اساسنامه‌ی بنیاد تصویب شد و آن را پیش ما آوردند. البته به نظر ما اساسنامه نواقصی دارد که حتماً باید برطرف شود و انشاء الله برطرف خواهد شد. اهتمامی که خوشبختانه من می‌بینم امروز مسؤولان دولتی، از شخص رئیس‌جمهور گرفته تا دیگران، به عملیاتی کردن و اجرایی کردن طرح‌ها و برنامه‌ها دارند، این امید را در من به‌وجود می‌آورد که انشاء الله همه‌ی دغدغه‌هایی که در زمینه‌ی پیگیری کار نخبگان در ذهن ما هست، از بین برود. ۱۸۷

شوراهای اقماری

من می‌خواهم عرض کنم که شوراهای اقماری را هرچه می‌توانید فعال کنید. در شوراهای اقماری باید کسانی باشند که بیش‌ترین وقت و کارشان را به آن بپردازند؛ و از عملکرد شوراهای اقماری گزارش گرفته شود و از گزارش‌های این‌ها بهره‌برداری شود، که این گزارش‌ها به دستور جلسه در شورای اصلی کمک می‌کند. ۱۸۸

تولید علم

درباره‌ی «ترویج نظریه‌پردازی و تولید علم» [که جزو شوراهای و کار شماست] بنا شد من به آقای رئیس‌جمهور سفارش کنم که از لحاظ مالی کمک کنند که این شورا دنبال شود. انشاء الله کمک کنید! واقعاً فکر کنید، تا این شورای اقماری بتواند این کار را در این زمینه بکند و بعد هم عملیاتی شود؛ صرف بیان و آرزو نباشد.

در زمینه‌ی علم، من بر نقطه‌ی خاص می‌خواهم تأکید کنم: یکی، علوم پایه است؛ یکی، علوم انسانی. ۱۸۹

نماز

در مورد نماز، بخصوص به مسؤولان آموزش و پرورش و دانشگاه‌ها عرض می‌کنم که در این باره اهتمام بورزید. انشاءاً الله کسانی که مسؤول اقامه‌ی نماز هستند، بتوانند برنامه‌های خود را در دستگاه‌ها بسهولت اجرا کنند. همکاری‌های خوبی با این‌ها شده، بعد از این هم این همکاری‌ها باید انشاءاً الله روزبه‌روز زیاد شود. ۱۹۰

دانشگاه آزاد و دولتی

بحث دانشگاه آزاد و دانشگاه دولتی را نگذارید به سطوح عمومی برسد؛ بسیار بحث بدی است. جای این بحثها در کمیسیون‌های مجلس، کمیسیون‌های دولت، کمیسیون‌های مربوط به شورای عالی انقلاب فرهنگی و دیگر کمیسیون‌های تخصصی است. ممکن است مطالباتی وجود داشته باشد و بحق هم باشد؛ ممکن است پیشنهادهایی باشد و بعضی از آن‌ها درست هم باشد؛ اما جایش آنجاست. ۱۹۱

رشد علمی

آقایان و خانم‌های اساتید و اهل علم دانشگاهی! این را بدانید که اعتقاد راسخ بر این است که پیشرفت علمی و رشد علمی در رأس همه‌ی کارهای اساسی برای پیشرفت کشور باشد. یعنی مهم‌ترین زیرساخت کشور، زیرساخت انسانی است به وسیله‌ی علم. ما باید خود را از فقر علمی نجات دهیم؛ این مسأله‌ی اول و اساسی ماست. عوامل خارجی توجه دارند که اگر بخواهند کشوری را تحت سیطره‌ی اقتصادی و سیاسی نگه دارند، راهش این است که نگذارند از لحاظ علمی پیشرفت کند. امروز نظام جمهوری اسلامی سر کار است که داعیه‌ی عدالت و مبارزه‌ی با ظلم و دفاع از ارزشهای والای انسانی را دارد. چنین نظامی اگر بتواند مردم خودش را به اوج علمی برساند، قطعاً برای مستکبران عالم خطر بزرگی را به وجود خواهد آورد؛ این واقعیتی است که امروز وجود دارد. ۱۹۲

گسترش علم و دانایی

از وظایف حتمی دولت اسلامی، گسترش علم و دانایی است؛ چون دولت اسلامی بدون گسترش علم و دانایی به جایی نخواهد رسید. گسترش آزاداندیشی هم مهم است. واقعاً انسان‌ها باید بتوانند در يك فضای آزاد فکر کنند. آزادی بیان تابعی از آزادی فکر است. وقتی آزادی فکر بود، به‌طور طبیعی آزادی بیان هم هست. عمده، آزادی فکر است که انسان‌ها بتوانند آزاد بیندیشند. در غیر فضای آزاد فکری، امکان رشد وجود ندارد. برای فکر، برای علم، برای میدان‌های عظیم پیشرفت بشری اصلاً جایی وجود نخواهد داشت. ۱۹۳

شکستن مرزهای علمی

ما باید دنبال علم و پیشرفت علمی باشیم. البته پیشرفت علمی هم با تقلید حاصل نخواهد شد؛ با ابتکار و شکستن مرزها و پیش رفتن و فتح مناطق ناگشوده، حاصل خواهد شد. وظیفه‌ی دانشگاه‌ها و

مراکز تحقیق خیلی سنگین است. مسئولان دولتی هم باید این پایه و اساس را - که همان تحقیق است - مورد توجه قرار دهند و بدانند که نه علم و نه فناوری، بدون وجود مراکز فعال تحقیقاتی، پیشرفتی نخواهد داشت. هم دانشگاه‌های ما، هم مراکز تحقیقاتی خارج از دانشگاه‌ها باید انشاءاً لله مورد حمایت و توجه قرار بگیرند. ۱۹۴

سیاست داخلی

انسجام قوای سه‌گانه

این هماهنگی بین قوای سه‌گانه، نعمت بزرگی است؛ آسان هم به دست نیامد. بعضیها دوست داشتند - شاید حالا هم دوست داشته باشند - که دائم بین قوای مملکت درگیری و ستیزه و چالش باشد. امروز بحمد الله انسجام هست؛ همراهی هست. البته این مانع از این نمی‌شود که قوا هرکدام به وظائف خودشان عمل کنند. ۱۹۵

پرهیز از دام بگو مگوهای سیاسی

يك نکته‌ی دیگری که لازم است عرض بکنم، این است که مسئولان گوناگون دولتی، بخصوص مسئولان سطوح بالا، وقت خودشان را به بگو مگوهای متداول عرصه‌های سیاسی و جناحی تلف نکنند، که این یکی از آفتهاست. نه این‌که توضیح ندهند؛ چرا، ما این را تأکید داریم که هر شبهه‌ای ایجاد می‌شود، مسئولان دولتی آن شبهه را برطرف کنند و توضیح دهند؛ توجیه و تبیین کنند؛ لکن در دام بگو مگوهای سیاسی و تحرکات گوناگون جناحی نیفتند. این، این‌ها را از کار باز میدارد؛ پرهیز از این، به نظر ما بسیار لازم است. ۱۹۶

تکلیف را انجام میدهیم

هم در مسئله‌ی انرژی هسته‌ای، هم در بقیه‌ی مسائل، ما آنچه را که حق است، آنچه را که درست است، آنچه را که مطابق با فهم و مورد تأیید انسان‌های منصف سراسر دنیاست، می‌گوئیم؛ آن را ما می‌خواهیم و همان را هم با شجاعت دنبال می‌کنیم. جنجالها هم اثری نخواهد گذاشت؛ از هیچ طرف اثری نمی‌گذارد؛ نه ما را تند می‌کند، نه ما را کند می‌کند. ما همانی که پیش خودمان و خدا صحیح است و حجت داریم، انجام میدهیم. آنی که احساس می‌کنیم تکلیف ماست، او را انجام میدهیم. ملت ایران نشان دادند که با استقامتند، با قدرتند، وفادارند، در صحنه‌اند، صادقند. ما اگر درست حرکت کنیم، ملت با ما همراه هستند. ۱۹۷

پیش‌رو در مواضع هسته‌ای

دولت هم خودش علاقه‌مند به ایستادگی در مواضع هسته‌ای بود و پیش‌رو در این کار است.

۱۹۸

يك دست بودن

هماهنگی مجلس و دولت هم یکی از برکات این دوره است. دشمنانی هم داشت و دارد؛ این را به شما عرض بکنم. کسانی هستند که با هماهنگی دولت و مجلس مخالفند. از اول هم همین‌طور شعار دادند که این‌ها یکدست کردند؛ با این که کسی در این یکدستی تأثیری نداشت. ملت این کار را کرده بود و این‌طور انتخاب کرده بود؛ رئیس‌جمهور را آن‌طور، نمایندگان را هم این‌طور. حالا یکدست درآمده‌اند دیگر! چه کار کنیم؟ این یکدستی عیب نیست، حسن است؛ تا بتوانند با همدیگر کار کنند و با هم اهداف مشترکی را دنبال بکنند. ۱۹۹

موانع اتحاد

چیزهایی مانع از اتحاد می‌شود. عمده‌ی آنها بعضاً کج‌فهمی‌ها و بی‌اطلاعی‌هاست؛ از حال هم‌خبر نداریم؛ درباره‌ی هم توهمات می‌کنیم؛ درباره‌ی عقاید هم، درباره‌ی تفکرات یکدیگر دچار اشتباه می‌شویم؛ سوء تفاهم‌ها، که دشمنان هم بشدت بر این سوء تفاهم‌ها دامن می‌زنند. افرادی هم متأسفانه بر اثر همین سوء فهم، سوء تحلیل، ندیدن نقشه‌ی کلی دشمن، بازیچه‌ی این بازی دشمن قرار می‌گیرند و دشمن از آنها استفاده می‌کند. ۲۰۰

امنیت حوزه‌ی خلیج فارس

برای دفاع از این منطقه‌ی مهم [حوزه‌ی خلیج فارس] نباید امریکا و انگلیس و بیگانگان و دیگران و طمع‌ورزان بیابند؛ خود ما باید امنیت این منطقه را حفظ کنیم؛ باید بیابید و این با همکاری کشورهای خلیج فارس ممکن است. ۲۰۰

مراقبت از جنگ روانی دشمن

من به عناصر سیاسی داخلی هم دوستانه نصیحت می‌کنم؛ مراقب باشند، طوری حرف نزنند، طوری موضعگیری نکنند که به مقاصد دشمن در جنگ روانی کمک شود؛ به دشمن کمک نکنند. امروز هر کس که مردم را ناامید کند و به خود، به مسئولین و به آینده بی‌اعتماد کند، به دشمن کمک کرده. امروز هر کس که به اختلافات دامن بزند - هر نوع اختلافاتی - به دشمن ملت ایران کمک کرده. کسانی که قلم دارند، بیان دارند، تریبون دارند، جایگاهی دارند، باید مراقب باشند؛ نباید بگذارند دشمن از آنها استفاده کند. جنگ روانی دشمن، مهم‌ترین بخش مبارزه‌ی دشمن با ملت ایران است. ۲۰۱

بی‌انصافی در بعضی از مطبوعات

چندی پیش رئیس جمهور محترم از مطبوعات گله کرد که بدگویی می‌کنند، بددهنی می‌کنند، لجن‌پراکنی می‌کنند؛ و بعضی از مطبوعات اعتراض کردند. من معمولاً مطبوعات را می‌بینم؛ من حق را به رئیس جمهور دادم. من معتقدم - نمی‌گویم همه‌ی مطبوعات - بعضی از مطبوعات نه این‌که انتقاد می‌کنند - انتقاد ایرادی ندارد - بی‌انصافی می‌کنند؛ از روش‌های تبلیغاتی و رایج دنیا استفاده می‌کند تا آن کاری را که در دولت به نفع مردم انجام گرفته، زیر سؤال ببرند یا نادیده بینگارند، و اگر عیبی هست - ولو کوچک هم باشد - آن عیب را بزرگ کنند. این را انسان در بسیاری از مطبوعات می‌بیند. ایرادی ندارد. این هست، اما ملت ما آگاه و هوشیارند.

امروز بحمد ا لله موقعیت ما، موقعیت مستحکمی است؛ بعکس موقعیت دشمنان و مخالفان ما متزلزل است. ۲۰۲

شعار حاکمیت دوگانه !

در عرصه‌ی سیاسی کشور هم امروز وحدت و یکپارچگی مردم از همیشه بیش‌تر محسوس است. عده‌ای شعار می‌دادند؛ شعارهایی که فقط برای جدا کردن مردم از یکدیگر خوب بود؛ به این هم قانع نبودند، شعار حاکمیت دوگانه می‌دادند؛ یعنی در خود حاکمیت و مدیریت کشور دودستگی به وجود آید و به جان هم بیفتند؛ این را صریحاً شعار می‌دادند و خجالت هم نمی‌کشیدند. این‌ها بحمد ا لله منزوی

شده‌اند. امروز یکپارچگی و همدلی در مدیریت کشور، يك نعمت بزرگی است. مردم، دل‌هایشان به هم نزدیک است و اتحاد بین مردم و دولت هم خوب است. ۲۰۳

تبیین درست مشروطیت

ما اگر می‌خواهیم از تجربه‌ی مشروطیت استفاده کنیم، نباید بگذاریم این اشتباه تکرار شود؛ یعنی بایستی آن هدفی را که انقلاب اسلامی ترسیم کرده، صریح و بدون هیچ‌گونه مجامله در نظر داشته باشیم. البته رعایت اقتضات زمان غیر از این حرف‌هاست؛ غیر از این است که ما هدف را فراموش و گم کنیم و به شعارهای دیگران دل ببندیم. ما واقعاً احتیاج داریم به يك تاریخ مستند قوی روشنی از مشروطیت. مشروطیت را باید درست تبیین کنیم، که البته وقتی این تاریخ تبیین شد و در سطوح مختلف آماده شد - چه در سطوح دانش‌آموزی و دانشگاهی، چه در سطوح تحقیقی - پخش و منتشر خواهد شد. حقیقت این است که ما هنوز از مشروطیت يك تاریخ کامل جامعی نداریم. ۲۰۴

هم‌جهتی سه قوه

امروز، هم‌جهتی سه قوه برای ملت ایران يك فرصت است. البته عده‌یی این را محکوم می‌کنند، که این محکوم کردن غلط است. این‌که کسانی در قوای مختلف با انتخاب و خواست مردم در جهت واحدی از لحاظ مشی سیاسی حرکت کنند، هیچ چیز مضری نیست؛ برای کشور مفید است. البته عرصه باز است. کارها شفاف است و مردم می‌بینند. منتقد، انتقاد منصفانه می‌کند؛ قدر و ظرفیت اشخاص، همت‌ها و انگیزه‌ها مشخص می‌شود؛ این ایرادی ندارد. الان فرصتی پیش آمده است. نگذارید این فضای هماهنگی، با طرح بی‌مورد برخی از اشکالات یا با بزرگ کردن چیزهای کوچک، از بین برود. توجه داشته باشید چشم و گوش‌های بدخواه و بددلی وجود دارند که می‌خواهند بین عناصر هم‌جهت اختلاف به وجود بیاورند و نگذارند کار کنند. خیلی مراقب باشید؛ هم در دولت مراقب باشید، هم در مجلس مراقب باشید، هم در قوه‌ی قضاییه مراقب باشید، هم در عرصه‌های گوناگون سیاسی و مطبوعاتی و غیره. انتقاد، طلب اصلاح و مطالبه‌ی مطالبات مردم، خوب است؛ عیب‌جویی بی‌منطق، بزرگنمایی، تهمت‌زنی و افترا و شایعه‌پراکنی بی‌اساس بد است؛ این‌ها را باید از هم تفکیک کرد. ۲۰۵

استغفار از سه گونه گناه: اختلاف، خودخواهی، غفلت

توبه، یعنی برگشت. این برگشت، هم در مرحله‌ی ایمان و هم در مرحله‌ی عمل و رفتار است. ما کوتاهی‌هایی داشتیم و داریم؛ باید خود را اصلاح کنیم؛ و این در درجه‌ی اول اهمیت است. در مرحله‌ی اول - که مرحله‌ی مقدماتی و جزو بزرگ‌ترین وظایف ماست - خودمان اصلاح می‌شویم، که اساس هم این است؛ یعنی همه‌ی کارها مقدمه‌ی اصلاح خود است؛ همه‌ی کارها مقدمه‌ی کسب رضای الهی از خود است.

مرحله‌ی دیگر، استغفار اجتماعی و اصلاح اجتماعی است؛ مسیر و هدف جمعی و کارکرد عمومی را در حوزه‌ی توانایی خودمان اصلاح کنیم؛ که این واضح‌ترین نمونه از تأثیر استغفار و مفهوم و محتوا و مضمون واقعی استغفار است. نباید این کار را دشوار به حساب آورد. اگر اراده کنیم، این کار آسان است و ما می‌توانیم.

از سه گونه گناه باید استغفار کرد؛ این‌ها به درد ما می‌خورد؛ من و شما در کارهای مدیریتی هم به آن نیاز داریم. غفلت از این‌ها خسارت‌های بزرگی را بر ما وارد کرده است و می‌کند. سه جور گناه وجود دارد:

يك جور گناهی است که فقط ظلم به نفس است - که تعبیر ظلم به نفس در قرآن و در حدیث فراوان است - گناهی است که فرد مرتکب می‌شود و اثر مستقیمش هم به خود او برمی‌گردد؛ گناهان متعارف فردی معمولی. نوع دیگر، گناهی است که فرد مرتکب می‌شود، اما اثر مستقیم آن به مردم و به دیگری می‌رسد. این گناه، سنگین‌تر است. این گناه، ظلم به نفس هم هست؛ اما چون تعدی و تجاوز به دیگران است، دشواری کار آن بیش‌تر است و علاج آن هم سخت‌تر است؛ این گناه بیشتر متعلق می‌شود به حکومت‌ها؛ این گناه مدیران است؛ این گناه سیاستمداران است؛ این گناه شخصیت‌های بین‌المللی است؛ این گناه آن‌هایی است که يك کلمه حرفشان، يك امضایشان، يك عزلشان، يك نصبشان می‌تواند خانواده‌هایی و گاهی ملتی را تحت تأثیر قرار دهد. مردم عادی معمولاً این‌طور گناهی ندارند؛ اگر هم داشته باشند، دایره‌اش خیلی ضعیف است؛ کسی راه برود و مثلاً پای کسی را عمداً لگد کند؛ در این حد است. اما من و شما اگر قرار شد مبتلای به این نوع گناه شویم، دامنه‌اش وسیع است. همین‌طور که گفتیم، يك امضای ما، يك حکم ما، يك حرف ما، يك قضاوت ما، يك نشست و برخاست ما در محل تصمیم‌گیری می‌تواند اثر مستقیم خودش را به جماعت‌های زیادی برساند. این نوع گناه هم استغفار متناسب با خودش دارد. گناه نوع اول استغفارش به این است که انسان صادقانه از خدای متعال آمرزش بخواهد؛ اما گناه نوع دوم مساله اش فقط با استغفار حل نمی‌شود؛ انسان باید آن را درست کند. مقوله‌ی اصلاح کردن و درست کردن و مشکلات را برطرف کردن، این‌جا پیش می‌آید.

یکی مسأله‌ی اختلاف است. از اختلافات باید توبه و استغفار کنیم. اختلاف به ما ضربه می‌زند. اختلاف گاهی با برانگیختن احساسات قومی و مذهبی و محلی و سیاسی است؛ گاهی با به کشمکش رساندن اختلافات فکری است. اختلاف فکری ممکن است وجود داشته باشد، ایرادی هم ندارد؛ اما نباید به کشمکش برسد. بنده به معنای حقیقی و وسیع کلمه معتقد به آزادی بیانم؛ منتها برخی از حرف‌ها جایش در منبرهای عمومی نیست؛ جایش در مباحث تخصصی است. بله، چند نفر فقیه بنشینند، چند نفر حقوقدان بنشینند، چند نفر فیلسوف بنشینند، چند نفر جامعه‌شناس بنشینند درباره‌ی اساسی‌ترین مسائل و درباره‌ی اصل توحید با هم بحث کنند؛ یکی رد کند، یکی قبول کند، یکی استدلال کند؛ بعد هم پخش بشود و جلوی چشم مردم قرار بگیرد؛ اما در محافل تخصصی این کار باید انجام بگیرد. درباره‌ی بیانات انقلاب هم همین‌طور است؛ درباره‌ی مسائل اساسی نظام جمهوری اسلامی هم همین‌طور است.

دوم، مسأله‌ی خودخواهی به معنای وسیع کلمه است. از خودخواهی‌ها باید استغفار کنیم. خودخواهی نقطه‌ی مقابل خداخواهی است. دل خودخواه به همان اندازه که خودخواه و خودپرست است، از خداخواهی و خداپرستی دور است. این خودخواهی به معنای وسیع کلمه است؛ یعنی شامل حمایت بی‌استدلال و متعصبانه و حمیت‌آمیز از خود، از حزب خود، از جناح خود، از خویشاوند و وابسته‌ی خود و از دوست و رفیق صمیمی خود است؛ این غلط است. بسیاری از اختلافاتی که در جامعه‌ی سیاسی کشور ما وجود داشت، ناشی از همین بود. نگذاریم این حالت ادامه پیدا کند؛ نگذاریم این خودخواهی‌ها در ما رسوخ کند و منشأ اثر شود.

سوم، غفلت از مردم و خدمت به آن‌هاست. اگر غفلتی در این مورد داشته‌ایم، باید به خدا پناه ببریم و توبه کنیم. نگذاریم دل ما از مردم غافل شود؛ بخصوص شما مسؤولانی که مردم با شعار «خدمت به مردم»، «مبارزه‌ی با فساد»، «عدالت اجتماعی» - چه در مجلس، چه در دولت - شما را انتخاب کرده‌اند. يك لحظه باید از خدمت به مردم غافل نشویم. به برکت گفتمان عدالت و خدمت و مبارزه‌ی با مفاسد، امروز این مجلس و این دولت شکل گرفته. علاقه‌ی مردم به این مفاهیم بوده؛ نمی‌شود این مفاهیم را مجرد و انتزاعی بدانیم؛ این‌ها مفاهیم واقعی است؛ در میدان زندگی است.

سرفصل بعدی، غفلت از میانی اقتدار ملی و موجبات پایه‌های اصلی اقتدار ملی است. اقتدار ملی را باید تأمین کرد. اقتدار ملی با چه چیزی تأمین می‌شود؟ با علم و اخلاق.

از توانایی‌ها و ظرفیت‌های موجود هم نباید غفلت کنیم. یکی از پایه‌های اقتدار ملی این است که مسؤولان کشور و آحاد ملت اعتقاد داشته باشند می‌توانند این راه‌ها را طی کنند و این کارها را انجام دهند؛ خود را عاجز، بی دست و پا و در محیط بن‌بست احساس نکنند. این را باید به مردم بدهیم؛ این از جمله وظایف ماست؛ این جزو کارهایی است که دولت باید انجام دهد. موجبات اقتدار ملی جزو کارهایی است که مربوط به حکومت است و دستگاه‌های حکومتی باید انجام دهند. البته توهم قدرت هم نداشته باشیم. آنچه را که نمی‌توانیم، با تخیل و توهم و خیال‌پردازی برای خودمان فرض نکنیم؛ غفلت از قدرت واقعی و حقیقی خودمان نداشته باشیم.

آخرین سرفصلی که ذکر می‌کنم، غفلت از دشمن است. هر چه از دشمن و توطئه‌های دشمن غفلت کرده‌ایم، بایستی از آن استغفار و توبه کنیم. این توبه به معنای توجه دادن خود، تبه دادن به خود به معنای آگاهی و هشیاری و باز شدن چشم ماست. باید هوشمندانه و آگاهانه با دشمنی‌ها و توطئه‌ها آشنا شد و در مقابل آن هوشمندانه و آگاهانه و مدیرانه از خود و از منافع ملی خود و از هویت خود دفاع کرد.

۲۰۶

همراهی با دولت

ارتباطات مجلس و دولت خوب است و من می‌دانم که ارتباطات مجلس و دولت چه‌طور است. الحمدلله جهت‌گیری‌های کلی، جهت‌گیری‌های یکسانی است؛ این را به عنوان يك نگاه مصلحت‌اندیشانه‌ی اساسی من عرض می‌کنم؛ با دولت بایستی همراهی بشود. دولت در اداره‌ی کشور و در مدیریت کشور، جهت‌گیری درستی دارد. در همه‌ی برنامه‌ها، دولت‌ها ممکن است با مجالس، با بعضی از نخبگان یا با بعضی از افراد دیگر اختلاف‌نظرهایی داشته باشند؛ در این اختلاف‌نظرها هم هیچ کس نمی‌تواند ادعا کند که قطعاً و در همه جا، حق با این طرف است یا با آن طرف؛ ممکن است گاهی حق با این طرف باشد، گاهی هم حق با آن طرف دیگر باشد. اما این نباید موجب بشود که دولت اصولگرای معتقد به میانی انقلاب و بشدت در حال تحرك و خدمت و زحمت‌کشی، تضعیف بشود؛ این را توجه داشته باشید. ۲۰۷

دشمنان داخلی و خارجی

دولت اسلامی دشمنانی هم دارد. دولت اسلامی دو دسته دشمن دارد؛ يك دسته دشمنان شناخته شده هستند. همه‌ی سلطه‌گران و دیکتاتورهای دنیا به دلایل واضح دشمن دولت اسلامی‌اند؛ چون دولت اسلامی با اصل سلطه و دیکتاتوری مخالف است. کسانی هستند که به دین یا به ورود دین در عرصه‌ی زندگی معتقد نیستند - به اصطلاح سکولارها - این‌ها هم با دولت اسلامی مخالفند؛ می‌گویند اقتصاد باید از دین جدا باشد، سیاست از دین جدا باشد، زندگی اجتماعی از دین جدا باشد، تحرکات و نشاطهای مردمی عمومی از دین جدا باشد. دسته‌ی دوم دشمنان درونی‌اند؛ یعنی آفت‌ها، بیماری‌ها و میکروب‌ها. مرگ ما بیش از آنچه ناشی از این باشد که دیگری بیاید ما را بگشاید، ناشی از این است که در درون خودمان اختلافی به‌وجود می‌آید. دولت اسلامی باید مواظب دشمن‌های درونی‌اش باشد؛ این‌ها آفتهایش است. یکی دو مورد از این آفتها را بگویم. غفلت کردن و از راه منحرف شدن، یکی از آفت‌هایش است که ما ادبیات دینی را غلیظ کنیم؛ بدون این‌که مابازایی در عمل داشته باشد. این ما را، هم به ریاکاری می‌کشاند و هم ریاکاری را در بین مردم تشویق می‌کند. این‌که ادبیات دینی تقویت شود، من با آن هیچ مخالفتی ندارم؛ ولی باید مابازا داشته باشد. بیش از آنچه در رفتارمان اسلامی عمل می‌کنیم، در زبان و اظهار و تظاهراتمان نخواهیم خود را جلوه دهیم. بیش‌تر اهمیت دادن به فرم تا به محتوا، از آن آفتهاست. محتوا را

باید اسلامی کرد. اگر می‌خواهیم حقیقتاً اسلامی شویم، باید در نحوه‌ی مدیریتمان تحول ایجاد کنیم. یکی از حرف‌های خوب آقای رئیس‌جمهورمان در تبلیغات انتخاباتی - که به نظر من این حرف، عده‌ی زیادی را جذب کرد - تحول در مدیریت بود. این تحول در مدیریت را چه کسی باید انجام دهد؟ خود ما باید انجام دهیم. اولین گام در تحول این است که رفتار خودمان، کیفیت کارمان، عزل و نصب خودمان، اعمال مدیریت خودمان، جذب‌پوی که به خرج می‌دهیم، انعطافی که به خرج می‌دهیم، برخوردی که با طبقات مخاطب و مراجع به خودمان انجام می‌دهیم، اسلامی باشد. البته این‌که گفتم ادبیات دینی را غلیظ کردن بدون مابازا، یکی از آفتهاست، اشتباه نشود با کاری که بعضی‌ها گوشه و کنار دنبالش هستند که پرچم‌های اسلامی و نشانه‌های اسلامی را از بین مردم بردارند؛ نخیر، بنده این را نمی‌گویم. مطلقاً نباید نشانه‌های اسلامی را تضعیف کرد. اصلاً بنای شعائر بر تظاهر و بر نشان دادن و بر مطرح کردن و جلو چشم نگهداشتن است. شعائر را مطلقاً نباید تضعیف کرد. ضمناً این هم که بگویند شما متحجرب و طالبانی عمل می‌کنید، به این حرف‌ها خیلی گوشه‌کار نباشد؛ از این حرف‌ها همیشه هست و گفته‌اند و می‌گویند. ما با هر حرکت و گرایشی از نوع طالبان، در اصل و بنیاد مخالفیم. آنها اصلاً مخالف عقلمند؛ آنها متحجر بودند. اتفاقاً کسانی که در مقابل جناح متعبد و پایبند ایستادند، به يك معنا بیشتر به تاجر و به طالبانیسم نزدیک‌ترند؛ چون آنها هم نسبت به آموخته‌ها و درس‌های غربی تاجر دارند. هرچه غربی‌ها گفتند، همان را صدرصد باید اجرا کرد؛ این تاجر نیست؟ تاجر همین است. تازه حرف‌های جدید غربی‌ها را به گوش ما نمی‌رسانند؛ حرف‌های قرن نوزدهمی، حرف‌های کهنه شده و حرف‌های منسوخ را می‌آورند در جامعه مطرح می‌کنند؛ چه در سیاست، چه در اخلاق، چه در گرایش دینی، چه در شکل حکومت و چه در اقتصاد، متحجرانه و متعصبانه می‌ایستند؛ این‌که بیشتر طالبانیسم است. اصلاً مظهر طالبانیسم تاجر است. تاجر و دوری از عقلانیت، مظهرش همین است. ما به تعقل توصیه می‌کنیم. قرآن اساساً از اولش بر اساس تعقل پیدا شده. ۲۰۸

سیاست خارجی

اتحاد دولت‌های اسلامی

دولت‌های اسلامی اگر متصل به دریای بیکران امت اسلامی باشند، قوی‌تر خواهند شد، تا متکی باشند به سفیر امریکا و فلان سیاستمدار امریکایی؛ این، برای آنها قدرت نمی‌آورد. اما اگر دولت‌های اسلامی به دنیای اسلام، به امت اسلامی و به این دریای عظیم و خروشان متصل شوند؛ به هم نزدیک شوند، چرا استکبار بتواند يك دولت اسلامی را هدف قرار بدهد و او را از دی‌گران جدا کند؛ به حساب او برسد، بعد برود سراغ يك دولت دیگر؟ همه باید به این مسأله توجه کنند. دولت‌های اسلامی، متحد و منسجم باشند و بدانند که می‌توانند. ۲۰۹

شناخت سیاست دشمن

ما در مقابل دشمن وظائفی داریم. اول دشمن را باید شناخت، بعد باید نقشه‌ی او را دانست. امروز دشمنان بیرون ما هم برای ملت نقشه دارند. ما سیاست‌های پنج‌ساله‌ی خودمان را تعریف می‌کنیم؛ افق چشم‌انداز بیست‌ساله را تعریف می‌کنیم؛ برای این‌که راه خودمان را مشخص کنیم. دشمن ما هم همین‌طور؛ او هم برای ما برنامه دارد؛ او هم سیاستی دارد. باید سیاست او را بشناسیم. ۲۱۰

نتیجه قطعی و حتمی

اسرائیل در سایه‌ی ایستادگی، مقاومت، توکل به خدای متعال و استفاده از همه‌ی ظرفیت و نیروی حزب ا - لله و مردم لبنان شکست خورد. این يك نسخه‌ی عمومی و متعلق به همه‌ی دنیای اسلام

است؛ هیچ تفاوت نمی‌کند. شرطش این است که ماها که مسئولان کشورهای اسلامی هستیم، منافع، خواستها و هوی‌های شخصی خودمان را در قضیه دخالت ندهیم و مصلحت امت و مصلحت کشور را در نظر بگیریم اگر این شرط رعایت شود، این نتیجه قطعی و حتمی است. ۲۱۱

از خواستن تا توانستن و از توانستن تا تحقق پیدا کردن

ما امروز در زمینه‌های سیاست خارجی تحرك و نشاطمان خوب است و انسان این تحرك و نشاط و فعالیت وسیع را می‌بیند که هست. ابتکار عمل هم در بسیاری از مسائل جهانی در دست نظام جمهوری اسلامی است؛ بخصوص در مسائل منطقه‌ای، این يك پدیده‌ی کم‌سابقه و کم‌نظیری است که ابتکار عمل در دست مسئولان نظام جمهوری اسلامی است. این‌طور نیست که منتظر نشس‌ته باشند تا دیگران يك حرفی بزنند و این‌ها هم به مخالفت یا موافقت يك چیزی بگویند؛ نه، این‌ها اقدام و ابتکار می‌کنند. ۲۱۲

دفاع از امنیت ملت

وظیفه‌ی دستگاه‌های مسؤول است که دشمنان ملت را درست بشناسند؛ ایادی دشمن را در میان مردم بدانند؛ جهت‌گیری‌های دشمنان را بشناسند و از حق ملت دفاع کنند؛ از امنیت ملت دفاع کنند؛ از دانش‌پژوهی و پیشرفت علمی در کشور دفاع کنند؛ این وظیفه‌ی دستگاه‌های مسؤول است. ۲۱۳

دولت ما محبوب‌ترین دولت‌ها

من به مسؤولان امریکایی، به این تیم و گروهی که امروز اداره‌ی امریکا را در دست گرفته‌اند و داعیه‌ی رهبری دنیا را دارند، می‌خواهم دو سه مطلب را بگویم. ای کاش بشنوند؛ ای کاش فکر کنند؛ ای کاش بفهمند! من به آن‌ها می‌گویم: شما خودتان را با دولت ما مقایسه کنید؛ رئیس‌جمهورتان را با رئیس‌جمهور ما مقایسه کنید. دولت شما امروز در داخل امریکا منفورترین دولت‌ها در تاریخ ایالات متحده است؛ این را در نظرسنجی‌های خودشان به همه‌ی دنیا اعلام کرده‌اند. امروز دولتی که در امریکا بر سر کار است، در تاریخ ایالات متحده، از همه‌ی دولت‌ها از نظر مردم امریکا منفورتر است. شما این را مقایسه کنید با دولت ما، که امروز دولت ما یکی از محبوب‌ترین دولت‌ها بعد از مشروطه تا امروز است؛ در طول این صد سال. ۲۱۴

يك مقایسه

شما وضع خودتان را با وضع ما در داخل کشور مقایسه کنید؛ با سفرهای مسؤولان کشور ما مقایسه کنید؛ با سفر اندونزی رئیس‌جمهور ما و با سفرهای رؤسای جمهوری قبلی ما به لبنان، سودان، پاکستان و به جاهای دیگر مقایسه کنید و ببینید مردم در این کشورها چه شور و شوقی نسبت به رؤسای جمهور اسلامی ایران نشان می‌دهند. چرا این‌ها را نمی‌فهمید؟! چرا اعتراف نمی‌کنید؟ پیام رئیس‌جمهور ما به رئیس‌جمهور امریکا را مقایسه کنید با پیام غیرمؤدبانانه و سخیف امریکایی‌ها - این پیام چند روز قبل در دنیا منتشر شد - که خارج از عرف دیپلماتیک و لبریز از تکبر حماقت‌آمیز، پُر از تهدید و حرف‌های پوچ بود. ۲۱۵

اتحاد دولت اسلام

درست است که حرکت در راه رشد و صواب، يك امر دفعی نیست - تدریجاً و در میانمدت و بلندمدت نتیجه می‌دهد - اما حرکت ره‌نمایانه‌ی نخبگان و مسئولان، و تصمیم‌گیری آن‌ها در همه‌ی دنیای اسلام، هر روز که تأخیر بیفتد، به ضرر امت اسلامی خواهد بود؛ همه باید احساس مسئولیت بکنند. امروز روز اتحاد دنیای اسلام است. ۲۱۶

اقتصادی

بنزین

مسئله‌ی بنزین کار شجاعان‌های بود؛ خوب شد انجام گرفت. جوانبش را درست ملاحظه کنند و پیش ببرند. من در گزارش‌ها خواندم، گمانم چهل‌هزار میلیارد تومان ما یارانه‌ی انرژی می‌دهیم! اگر ما بتوانیم این را بتدریج کم کنیم، این مبلغ گزاف و کلان، صرف چه خواهد شد؟ صرف مدرسه، صرف جاده، صرف زندگی مردم، صرف اشتغال، صرف سرمایه‌گذاری‌های گوناگون، به جای این‌که در راه دود کردن کالائی صرف شود که ما آن را از بیرون وارد کنیم. ۲۱۷

بودجه تحقیقات

آنچه که ما در زمینه‌ی بودجه‌ی تحقیقات نیاز داریم، با آنچه که امروز بودجه‌ی تحقیقات ما در مجموعه‌ی بودجه‌ی کشور است، فاصله‌ی زیادی دارد. من هم سفارش کرده‌ام، تأکید کرده‌ام و غیر از جلسات عمومی، در دیدارهای خصوصی هم به مسئولین گفته‌ام که حتماً این را در دولت دنبال کنند و به يك جایی برسانند. ۲۱۸

تولید ثروت عمومی

مسئولان دولتی باید راه‌های مشارکت مردم را در فعالیتهای اقتصادی به آن‌ها بگویند. این سیاست‌ها به معنای تولید ثروت عمومی برای جامعه است. ثروت آحاد مردم، ثروت عموم کشور است؛ همه از آن سود می‌برند. روح اصل ۴۴ و سیاست‌های اصل ۴۴ این است. طوری بشود که منابع درآمدی آحاد مردم، بخصوص طبقات ضعیف، متنوع شود؛ مردم بتوانند گشایشی پیدا کنند؛ این يك گام بلند در راه رفاه عمومی است. ۲۱۹

سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی

در اول خرداد سال ۱۳۸۴ سیاست‌های کلی اصل ۴۴ - به استثنای بند «ج» این سیاست‌ها - ابلاغ شد. در حدود يك سال بعد، یعنی ۸۵/۴/۱۱، بند «ج» این سیاست‌ها هم - که مربوط به واگذاری بنگاههای اقتصادی دولتی به بخش خصوصی و تعاونی است - ابلاغ شد. فردای آن روز هم در پاسخ به نامه‌ی رئیس جمهور محترم، مجوز واگذاری درصدی از سهام بنگاههای بند «ج» به مجموعه‌ای که به عنوان «سهام عدالت» قرار شد بین گروه‌هایی از جامعه تقسیم بشود، ابلاغ شد. از آخرین ابلاغ ما - یعنی ۸۵/۴/۱۲ - تا امروز، ماه‌های زیادی می‌گذرد و پیشرفت‌ها در این باب رضایت‌بخش نیست. این را من صریحاً به رؤسای محترم سه قوه در یکی دو ماه قبل از این، گفتم؛ حالا چرا این پیشرفت‌ها خوب نیست؟ یا به خاطر این‌که توجه لازم به اهمیت این سیاست‌ها و آنچه که در پس زمینه‌ی ابلاغ این

سیاست‌ها دیده شده بود - یعنی يك تحول عظیم اقتصادی در کشور و ابعاد آن - نشده؛ یا به خاطر این‌که از مسئله، برداشتهای مختلفی هست. افراد هر کدامی در دستگاه‌های مختلف یا حتی در يك دستگاه، از بندهای مختلف این سیاست‌ها و از مقاصد آن‌ها و از نتیجه‌ای که باید بر اجرای آن سیاست‌ها عاید بشود، متفق‌القول نیستند؛ درك واحدی و برداشت واحدی ندارند. لکن صریحاً عرض می‌کنم تحولاتی که در زمینه‌ی اقتصادی انجام گرفته، متناسب با تحولات در بخش‌های دیگر نیست. ما باید می‌توانستیم يك الگوی موفقی از اقتصاد به دنیا عرضه کنیم.

همه‌ی بخش‌های سیاست‌های اصل ۴۴ را مد نظر قرار بدهید. این سیاست‌ها از بند «الف» دارد تا بند «ه». پنج بند است. بند «الف» که خودش دو بخش است: يك بخش آزاد کردن دولت از بار سنگین شرکت‌هایی است که در ذیل اصل ۴۴ به آن شرکت‌ها اشاره شده؛ یعنی چیزهایی که مربوط به صدر اصل ۴۴ بود و باید خودش را زودتر از این‌ها خلاص کند. يك بخش دیگر این است که به مردم، به بخش‌های خصوصی و تعاونی اجازه داده می‌شود که در مواردی که مشابه صدر اصل ۴۴ هست، سرمایه‌گذاری کنند. بند «ب» مربوط به تعاونی‌هاست و خصوصیتی که مربوط به تعاونی‌هاست، در آن ذکر شده. بند «ج» مربوط به واگذاری‌هاست؛ یعنی واگذاری همان شرکت‌هایی که در صدر اصل ۴۴ آمده؛ یا يك استثناهایی. چند استثنا در آنجا ذکر شده. بند «د» باز خودش دو بخش دارد. يك بخش الزامات، که دولت کارهایی را باید انجام بدهد تا این انتقال صحیح انجام بگیرد و تسهیل بشود و بخش خصوصی به این کار رغبت پیدا کند؛ يك بخش هم مربوط به مصارف درآمدهای این است که وقتی به بخش خصوصی یا تعاونی واگذار می‌کنند، ماب‌هازای او و درآمد او که در دولت می‌آید، در کجا مصرف بشود. بند آخر هم که بند «ه» است، مربوط به سیاست‌های حاکمیتی دولت است. دولت سیاست‌های حاکمیتی خودش را باید حفظ کند، برنامه‌گذاری کند، سیاست‌گذاری کند، هدایت کند، در يك موارد خاصی سرمایه‌گذاری کند، متمرکز بشود؛ در يك موارد خاصی، از قبیل آنچه که عرض کردیم. همه‌ی این بندها باید با هم مد نظر قرار بگیرد. و الا ما بعضی از این بندها را جلو بیندازیم، بعضی از بندها را فراموش کنیم، این عدم تعادل به وجود خواهد آمد و درست نیست.

برادران! نتیجه‌ی این جلسه‌ی ما، باید این باشد که ما در نگرش‌هایمان در مسئله‌ی اقتصاد کشور، در رفتارهایمان و در ساختارهای تشکیلاتی و اداریمان، قوانینمان و قواعد موضوعه‌مان، نقش‌ها و سهم‌هایی که هر کدام از دستگاه‌ها دارند، باید تغییراتی بدهیم و بر اساس این سیاست‌گذاری و این سیاست‌ها، آینده‌ی خودمان را شکل بدهیم. این جزو وظایف حتمی همه‌ی دستگاه‌های کشور است. بودجه بر اساس این سیاست‌ها بایستی تنظیم و تصویب بشود؛ باید فعالیت‌های اقتصادی بیرون از بودجه، بر اساس این سیاست‌ها تنظیم بشود. در این زمینه هم مجلس، هم دولت، هم قوه‌ی قضائیه و طائف بسیار مهمی دارند، که باید انجام بدهند.

معتقدم که مبارزه‌ی با فساد و ریشه‌کنی فساد، بسترساز رقابت سالم اقتصادی است و کمک به همین سیاست‌های اصل ۴۴ است که ابلاغ کردیم. البته برای این‌که فساد در این کار راه پیدا نکند، يك الزاماتی وجود دارد که دولت، مجلس و قوه قضائیه، باید به آن‌ها پایبند باشند. ۲۲۰

رونق اقتصادی کشور

اصل هم شکوفایی اقتصادی رسیدگی به زندگی مردم است و رسیدگی به اقتصاد کشور. ما احتیاج داریم که از سرمایه‌گذاری حمایت بشود؛ کارآفرینی بشود؛ تولید داخلی ترویج بشود؛ با قاچاق و فساد مجدانه مبارزه بشود؛ اشتغال به عنوان يك مبنای اصلی و يك هدف مهم دنبال بشود؛ ثبات و شفافیت و انسجام سیاست‌ها و مقررات اقتصادی انجام بشود - مقررات اقتصادی‌ای که امروز يك چیزی

بگوییم، فردا عوضش بکنیم، فایده‌ای ندارد - مقررات اقتصادی و قوانین ما باید هم ثابت داشته باشند که مردم بتوانند روی آن برنامه‌ریزی کنند، هم باید منسجم باشد و با هم بخواند و شفاف باشد. بازاریابی جهانی، یکی از مهم‌ترین وظایف برای رونق اقتصادی کشور است - که جزو کارهایی است که ما نکرده‌ایم و جزو کم‌کارهای ماست - و اطلاع‌رسانی کامل از فعالیتها و برنامه‌ها؛ ما بایستی این‌ها را در نظر داشته باشیم. البته برنامه‌های راهبردی اساسی کشور نباید از نظر دور بماند؛ مسئله‌ی ذخایر ارزی مطمئن که کشور بتواند با شوکهای اقتصادی و ارزی مقابله کند؛ تأمین منابع تولید و سرمایه‌گذاری؛ برنامه‌های راهبردی تولید و انتقال آب و انرژی در کشور، جزو مسائلی است که ما در چند سال آینده بشدت نیازمان به آنها محسوس خواهد شد؛ این‌ها بایستی با جدیت دنبال بشود؛ این‌ها جزو همان مقوله‌ی رونق اقتصادی کشور است. پرداختن به همکاریهای منطقه‌ای - همین کارهایی که الان انجام می‌گیرد؛ اکو، شانگهای و... - چیزهای لازمی است. ما این چیزها را باید با جدیت دنبال کنیم و همت بگذاریم. از نفت هم باید استفاده‌ی بهینه کنیم. ما این درآمد را که از طریق نفت به دست می‌آوریم، صرف مسایل روزمره‌ی زندگی می‌کنیم؛ این، معنی ندارد؛ بایستی این‌ها با محاسبه‌ی صحیح انجام بگیرد. ما این نفت را ضایع می‌کنیم؛ البته این، کار امروز و دیروز نیست؛ دهها سال است که بنای اقتصاد و پیشرفت کشور روی این روش گذاشته شده است و یک شبه هم نمی‌شود آن را عوض کرد. ۲۲۹

روش درست

کارهایی که بخش خصوصی به طور طبیعی انجام نمی‌دهد، این‌ها را باید دولت انجام بدهد و آینده‌ی کشور متوقف به این‌هاست؛ مثل همین مسئله‌ی هسته‌ای. از طرفی، عین همین نگرانیها در بخش مربوط به عدالت - مسئله‌ی رفع فقر و محرومیت - هم وجود دارد. همین‌طور نگرانی‌ها هست، که قبلاً اشاره کردم. البته امروز شما به تبلیغات خارجیا که نگاه کنید - چه تبلیغات علنی‌شان، چه آنچه که در محاورات سیاسی و دیپلماسی دوجانبه بیان می‌کنند، که شاید این گفتگوها در اختیار بعضی از شماها باشد - می‌بینید می‌خواهند مسئولیت این وضع را به گردن دولت کنونی بیندازند؛ این، غلط است؛ این طور نیست، بلکه در طول سال‌ها بتدریج به وجود آمده؛ کسی هم سوءنیت نداشته است. روش، روش درست‌ی نبود و به اینجا منتهی شد. ۲۲۲

سرمایه‌گذاری

سرمایه‌گذاری‌هایی باید انجام بگیرد که طبق محاسباتی که کرده‌اند، رشد آنها باید حدود دوازده درصد در سال باشد؛ این، خیلی رقم بالایی می‌شود. فقط در بخش نفت محاسبه کردند که در طول ده سال آینده، ۱۷۰ میلیارد دلار باید سرمایه‌گذاری کنیم؛ یعنی سالی ۱۷ میلیارد. دولت قادر است این سرمایه‌گذاری را انجام بدهد؟ این‌ها خارج از توان دولت است. علاوه‌ی بر همه‌ی این‌ها، دولت وظایف سنگینی در حوزه‌های راهبردی، در فعالیت‌های جدید، سرمایه‌گذاری‌های فراوان در زمینه‌ی فناوریهای پیشرفته دارد. ۲۲۲

امنیت سرمایه‌گذاری

ما به مسئله‌ی امنیت سرمایه‌گذاری هم احتیاج داریم، تا در داخل کشور سرمایه‌گذاری شود. باید امنیت سرمایه‌گذاری به طور کامل تأمین شود، تا بتوان از ثروتهایی که در اختیار آحاد مردم هست، برای پیشرفت، کارآفرینی و راه‌اندازی جریان اقتصادی کشور استفاده کرد. ۲۲۹

ثروت ملی

برای این‌که بتوانیم کشور را از لحاظ ثروت ملی به حد استغناء و بی‌نیازی برسانیم، باید سرمایه‌گذاری و فعالیت اقتصادی و تولید ثروت در معرض انتخاب همه‌ی آحاد فعال کشور قرار بگیرد؛ یعنی همه باید بتوانند در این زمینه فعالیت کنند. دولت باید از آن حمایت کند؛ قانون باید از آن حمایت کند. ۲۲۱

انعکاس بیخود

چرا بیخود در بیرون منعکس بشود که نظام اسلامی و مسئولان کشور، تا کسی انعکاس بیخود بخواهد يك مقدار پول به دست بیاورد، احمهانشان را در هم می‌کنند؛ احساس بغض و نفرت نسبت به او می‌کنند. این‌جوری نیست؛ واقعیت این نیست. ۲۲۴

استفاده از كمك دولت

باید برای مردم تشریح بشود؛ تبیین بشود؛ بدانند چگونه می‌توانند از كمك دولت استفاده کنند، بخش خصوصی از چه امتیازاتی می‌تواند استفاده کند، دولت چه كمكهایی می‌تواند به او کند؛ چه حمایت‌هایی می‌کند، در کجاها می‌تواند وارد بشوند و سرمایه‌گذاری کنند. ۲۲۵

نشانه‌ی پیشرفت در همه جا

در شاخص‌های گوناگون کشور هم در همه جا نشانه‌ی پیشرفت را ملاحظه می‌کنیم. این گزارشی که رئیس‌جمهور محترم از وضع کشور، مسائل اقتصادی و غیره به مردم داد، مورد تأیید کارشناسان منصف و حتی در موارد بسیاری، مورد تأیید مراکز بین‌المللی است؛ که آن مراکز بین‌المللی غالباً نسبت به مسائل ما با غرض و عناد اظهارنظر می‌کنند؛ آن‌ها در موارد بسیاری همین‌ها را تأیید کردند؛ در مسئله‌ی تورم، مسئله‌ی نرخ بیکاری و زمینه‌ی مبارزه‌ی با فساد. آن‌ها انگیزه‌های معکوس دارند؛ در خیلی از موارد، انسان می‌بیند آماری که آن‌ها می‌دهند، علمی و متکی بر واقعیت نیست، در واقع سیاسی است. مایلند اوضاع ما را بد جلوه دهند؛ اما همان‌ها هم در موارد بسیاری به درست بودن گزارش اعتراف و تأکید کرده‌اند. ۲۲۶

مبارزه‌ی با فساد

فساد اداری و مالی، جزو بدترین عوارض است. این، از همان مواردی است که مراکز بین‌المللی تأیید کرده‌اند که در این يك سال و نیم اخیر، رتبه‌ی کشور در مبارزه‌ی با فساد بالا آمده است و در این زمینه پیشرفتهایی وجود داشته است. البته ما به این قانع نیستیم. بایستی فساد اداری و مالی و خیانت در امانت‌های ملی در کشور ریشه‌کن شود. این به سرمایه‌گذاری‌های سالم ربطی ندارد؛ این مبارزه بحمد الله جدی است و شروع شده است و باید توسعه پیدا کند و همه‌گیر شود. ۲۲۷

پیشرفت‌های خوب

این که گفته شود در مبارزه‌ی با فساد یا اجرای اصل چهل‌وچهار هیچ کاری انجام نگرفته، نه؛ این طوری نیست. کارهای زیادی انجام گرفته و دارد انجام می‌گیرد. من به آنچه که انجام گرفته، فایده نیستم، از مسئولان بالای کشور مرتب سؤال می‌کنم و از آنها می‌خواهم و مطالبه می‌کنم. لیکن این به معنای آن نیست که آنها در این جهت حرکت نمی‌کنند، نه؛ واقعاً کار دارد انجام می‌گیرد و پیشرفت‌های خوبی هم داشته‌اند؛ بخصوص در این يك سال اخیر، واقعاً کارهای خوبی انجام گرفته است. ۲۲۸

فرهنگی

مسأله‌ی زنان

من تصدیق می‌کنم مطالبی را که بعضی از خانم‌ها بیان کردند و گفتند ما در تقابل با تبلیغات معارض - از جمله تبلیغات فمینیستی- آنچنان که باید، کار درستی، کار قوی‌ای، کار پُرحجمی و با کیفیت‌های بالا نکرده‌ایم. من از همین‌جا به دستگاه‌های تحقیقاتی، به پژوهشگاه‌ها، به دانشگاه‌ها، به حوزه‌های علمی و به صاحب‌نظران توصیه می‌کنم و از آنها مطالبه می‌کنم که در این زمینه کار کنند. مسأله، مسأله‌ی مهمی است. ما اگر در مسأله‌ی زن در کشور خودمان خوب کار کنیم، این خدمت به جامعه‌ی زنان در همه‌ی دنیاست؛ خدمت حقیقی است به مجموعه‌ی زنان در همه‌ی عالم. حالا ممکن است بعضی ارزش این خدمت را امروز بفهمند، ممکن است بعضی سال‌ها بعد بفهمند؛ لیکن اگر خوب کار کردیم، این خدمت به آنهاست. ۲۳۰

اخلاق فاضله

نیازهای مادی مردم با نیازهای معنوی مردم، باید با هم دیده شود؛ یعنی دولت اسلامی فقط به شکم و مسکن و آسایش و آرامش ظاهری زندگی مردم اکتفا می‌زند؛ به اخلاق آنها، به دین آنها، به صراط مستقیمی که جوان‌های آنها باید بروند، به آموزش و پرورش آنها، به رشد علمی آنها، به رشد دینی و تقوایی آنها هم اهمیت می‌دهد. این‌جور نیست که ما بگوئیم آن دیگر کار دولت نیست؛ نه، دولت باید بسترهای لازم را برای سریان و جریان اندیشه‌ی درست و اخلاق فاضله در کشور به وجود بیاورد. این خود در عین این‌که يك کار فرهنگی است، يك کار سیاسی هم هست.

۲۳۱

پیرایش چهره‌ی فرهنگی

پیرایش چهره‌ی فرهنگی کشور، یکی از مسائل عمده‌ی ماست. چهره‌ی فرهنگی کشور باید چهره‌ی نورانی، اسلامی و کاملاً منطبق با فضیلت‌های اخلاق اسلامی باشد؛ این یکی از خلأهای ماست. البته، دولت و مجلس اصولگرا می‌توانند با شکر آن نعمتهایی که عرض کردیم - پافشاری بر اصول و کار مستمر - بر حجم این توفیقات بیفزایند و از این خلأها پی در پی بکاهند. ۲۳۲

هویت اسلامی

از وظایف مهمی که بر عهده‌ی دولت و نظام جمهوری اسلامی است، این است که هویت اسلامی را در دنیای اسلام برجسته و شفاف کنیم، تا این يك معیاری باشد در جلوی چشم ملت‌های مسلمان؛ تدین دور از خرافه و کاوش در منابع دینی و نوآوری. بعضیها خیال می‌کنند که نوآوری در دین امکان ندارد! گنجینه‌ی منابع اسلامی و دینی ما بی‌پایان است؛ تلاش کنیم و فکرهای نو و حرف‌های نو در زمینه‌های مختلف تولید کنیم. البته پیداست که این کار مثل همه‌ی کارهای دیگر، باید با اسلوب و فن خود انجام بگیرد؛ این يك متد دارد و خارج از آن متد نمی‌شود کار را انجام داد. آن کسی که اصلاً در يك فنی وارد نیست، نمی‌شود به او گفت در این فن نوآوری بکن؛ این کار کسانی است که واردند؛ مطلعند؛ با کتاب و سنت و با قرآن آشنايند؛ فنان این فن‌اند. پرچم برادری اسلامی را با همه‌ی ملت‌های اسلامی بلند کنیم و فضیلت‌های اخلاقی را در جامعه رشد بدهیم؛ همکاری، گذشت، کمک، صبر، حلم؛ این‌ها خلقیات اسلامی است؛ این‌ها را در جامعه رشد بدهیم. این، همان ایمان و هویت اسلامی و انقلابی است که اصل اول است. ۲۳۳

ایمان دینی

بدون ایمان دینی - که در این ملت دارای عمق هم هست - کاری پیش نمی‌رفت، بعد از این هم کاری پیش نمی‌رود. باید ایمان دینی تقویت شود. ۲۳۴

رسانه‌های دنیا

من اگر يك نگاهی به وضع رسانه‌های دنیا بکنم، نگاه من به وضع کنونی رسانه در دنیا، يك نگاه خوش‌بینانه‌ای نیست؛ این را باید به شما مدیران و برنامه‌سازان بگویم. لیکن نگاه به وضع رسانه‌های در دنیا، يك نگاه امیدوارکننده، دلگرم‌کننده و راضی‌کننده نیست. امروز جاده‌ی رسانه‌ها و ارتباطات، يك جاده‌ی دوجانبه و چندجانبه نیست؛ يك جاده‌ی يك‌طرفه است. ۲۳۵

حاکمیت اخلاق

اگر در مدیریت و برنامه‌سازی رسانه‌ها، دین، اخلاق و فضیلت حاکم باشد، یقیناً رسانه‌ها وضع بهتری خواهند داشت و وضع بشریت از آنچه که امروز هست، بهتر خواهد شد. برای این‌که معنویت و اخلاق وارد جریان رسانه‌های دنیا بشود و این پیشرفت و حرکت علمی بسیار باارزشی که در دنیا انجام گرفته و رسانه‌ها را این‌طور ارتقاء بخشیده، در خدمت بشریت قرار بگیرد، این، آن مطلبی است که من به دوستان عرض می‌کنم. ۲۳۶

استقرار اخلاق در جامعه

برای این‌که در جامعه اخلاق استقرار پیدا کند، دو چیز لازم داریم؛ یکی تمرین و مجاهدت خود ماست و یکی هم آموزش‌های اخلاقی که به وسیله‌ی آموزش و پرورش، مراکز تربیتی و مراکز آموزشی و علمی باید در همه‌ی سطوح به انسان‌ها تعلیم داده شود؛ این‌ها موظفند. ۲۳۷

رأی به ارزش‌های انقلاب

این وضع جدیدی که در کشور به وجود آمده است و تشکیل دولت و گرایش‌های که امروز در عموم مردم و در دولت مردان مشاهده می‌شود، این نوید را می‌تواند بدهد که اوضاع برای برگرداندن جهت‌گیری غلط، اوضاع مساعدی است؛ نه به این معنا که همه چیز از پیش قابل حدس قطعی باشد؛ بلکه بسته به این است که ما چه کار بکنیم، لیکن زمینه، زمینه‌ی مساعدی است؛ چون شعارهایی مطرح شده که منطبق با میانی انقلاب بوده و مردم به این شعارها پاسخ داده‌اند؛ و من مکرر این را گفته‌ام. ما در انتخاباتی که چند ماه پیش گذرانیدیم، اکثریت قریب به اتفاق مردم، به ارزش‌های انقلاب رأی دادند؛ چه آن‌هایی که به آقای احمدی‌نژاد رأی دادند، چه آن‌هایی که به آقای‌های هاشمی رفسنجانی رأی دادند؛ چون آقای‌های هاشمی هم یکی از برجستگان انقلاب است؛ ایشان یک شخصیت انقلابی، روحانی و معمم است و بسیاری از کسانی که به ایشان رأی دادند، در واقع به همین ارزش‌ها رأی دادند. نباید تصور کرد که هفده میلیون به شعارهای آقای احمدی‌نژاد رأی دادند و ده میلیون دیگر رأی ندادند؛ قضیه این‌گونه نیست؛ بلکه اکثریت بزرگی از مردم در این انتخابات پایبندی خودشان را به دین، به ارزش‌های انقلاب، به دلبستگی‌های امام نشان دادند و دولتی هم براین اساس تشکیل شده و همین شعارها را هم این دولت تکرار می‌کند و ادامه می‌دهد و حرکت می‌کند، مردم هم استقبال می‌کنند و با آغوش باز این حرف‌ها را می‌پذیرند. این، نشان‌دهنده‌ی یک زمینه‌ی بسیار خوبی است که ما باید از این زمینه استفاده کنیم. بنابراین، در وضع جدید، به نظر من پویایی، نشاط، انگیزه و نوآوری اعضای این مجموعه بایستی مضاعف بشود؛ نمی‌شود قبول کرد که ما یک مجموعه‌ی فرهنگی داریم که آن را به عنوان قرارگاه اصلی مسائل فرهنگی و کارزار فرهنگی قرار داده‌ایم - یک چنین کارزاری در همه‌ی ادوار و در همه‌ی کشورها اجتناب‌ناپذیر است - در عین حال، در این قرارگاه اصلی، بی‌نشاطی یا رکود یا عدم پیشرفت ملاحظه و مشاهده بشود؛ این را من اصلاً تصور نمی‌توانم بکنم. ۲۳۸

مهندسی فرهنگی کشور

ما در گذشته این‌جا عرض کردیم «مهندسی فرهنگی کشور» به عهده‌ی شماست؛ گفتیم این‌جا «قرارگاه اصلی» است، عقبه‌ی شما هم دبیرخانه و ملحقات دبیرخانه است و شوراهای اقماری و شورای معین و کمیته‌های کارشناسی و جمع‌های دیگری که هستند؛ خطوط مقدم اجرایی شما هم وزارت آموزش و پرورش، وزارت آموزش عالی، وزارت ارشاد و دستگاه‌های مختلف هستند، آقایان هم تلقی به قبول کردید؛ خیلی خوب، حالا الان باید نقشه‌ی مهندسی فرهنگی کشور روی میز آماده باشد و باید روی آن بحث شده باشد؛ کار شده باشد؛ تصمیم‌گیری شده باشد و نقشه‌ی کلان با راه‌کارها - نه فقط چیزهایی که صرفاً آرزو و آمال است - کاملاً کشیده شده و مشخص شده باشد؛ این حرف اصلی ماست به شما دوستان. ۲۳۹

جانبازان عزیز

مسئولان، غیرمسئولان، بنیاد ایثارگران، مسئولان دولتی و بخش‌های مختلف، همه وظایفی در قبال شما دارند که آن‌ها را باید انجام دهند. این‌که ما می‌گوییم شما پیش خدا اجر دارید، آن‌ها احساس نکنند که بار از دوششان برداشته است؛ نه، ما در قبال جانبازان عزیزی که در مهم‌ترین آزمایش این انقلاب رفتند و سلامت و جوانی خودشان را این‌طور در راه خدا دادند، وظایفی داریم. ۲۴۱

جنگ تحمیلی

برای حوزه‌ی هنر کشور، یکی از مهم‌ترین جلوه‌گاه‌ها، دوره‌ی جنگ تحمیلی بر ما و دوره‌ی دفاع مقدس بوده و هنوز هم هست؛ باید از این استفاده کرد. نسل جدید ما متأسفانه کم‌اطلاع است. باید کاری کرد که نسل جدید و نسل‌های بعد، از این ظرفیت، از این ذخیره‌ی عظیم و از این گنج تمام نشدنی استفاده‌ی روحی کنند؛ امید پیدا کنند و خودشان را بشناسند. این زن ماست، این مرد ماست، این جوان‌های ما هستند که این‌طور در میدان‌های نبرد توانستند ابتکار کنند. ۲۴۲

فصل دوم

روی سخن با ملت

همیاری اجتماعی
خودباوری اجتماعی
زنان
اقتصادی
سیاست
فرهنگی
فناوری و تولید علم

همیاری اجتماعی

داوری غیرمنصفانه

نمی‌شود گوشه‌ای نشست و توقع و آرزوی پیشرفت و توسعه و عزت و آقایی کرد، اما در میدان عمل هیچ کوشش و تلاشی نشان نداد؛ این شدنی نیست. بعضی‌ها همین قدر این را بلدند که گله کنند، کمبودها را مطرح کنند، شیکوه کنند؛ اما سهم خود را در راه پیشرفتی که باید پرداخت، چگونه می‌پردازند؟ از این دیگر حرفی نمی‌زنند. آنوقتی که وقت تلاش و سعی است، تماشای‌اند؛ آنوقتی که وقت داوری است، بی‌رحمانه و غیرمنصفانه داوری می‌کنند؛ این نمی‌شود. يك ملت، يك جمعیت، يك فرد، برای این‌که بتواند به آرزوهای بلند خود دست پیدا کند، باید تلاش کند. ۲۴۳

اردوهای جهادی

اردوهای جهادی دانشجویی بسیار کار خوبی است و یکی از شعبه‌های کمک به دولت است.

۲۴۴

اتحاد ملی و انسجام اسلامی

این توصیه‌های خادم ملت ایران است به ملت ایران. توصیه‌ی من این است: این شعار که ما امسال مطرح کردیم - یعنی اتحاد ملی و انسجام اسلامی- این را رعایت کنید. اتحاد ملی، یعنی یکپارچگی ملت ایران. انسجام اسلامی، یعنی ملت‌های مسلمان با هم همراه باشند. ملت ایران رابطه‌ی خود را با ملت‌های اسلامی محکمتر کند. ما اگر بخواهیم اتحاد ملی و انسجام اسلامی تحقق پیدا کند، باید بر اصولی که بین ما مشترک است، تکیه کنیم. نباید خودمان را سرگرم فروعی بکنیم که مورد اختلاف است. ۲۴۴

حضور در صحنه

حضور مردم در صحنه، معنایش این است که آحاد مردم - پیر و جوان، فشرهای مختلف، مرد و زن در هر نقطه‌ای از کشور - مسائل اساسی کشور را مسائل خودشان بدانند؛ مسائل علمی و پیشرفت علمی و فنی را مسئله‌ی اساسی خودشان به حساب آورند؛ پایداری کشور و نظام و مسئولان به ارزش‌های اساسی انقلاب را به عنوان يك خواست حقیقی خودشان همه‌جا مطرح و مطالبه کنند؛ این‌ها حضور مردم در صحنه است. حضور مردم در صحنه یعنی بی‌تفاوت نبودن؛ سرنوشت کشور را رها نکردن؛ بی‌رغبت نبودن نسبت به حوادثی که در کشور می‌گذرد؛ این معنای حضور در صحنه است. ۲۴۵

پشتیبانی مردم؛ پشتوانه‌ی مسئولان

آنچه پشتوانه‌ی حرکت مسئولان است، پشتیبانی دل‌ها و احساسات و اعتماد و امید شماست. آنان تکیه‌ی به این اعتماد و شور و شوق و محبت شما مردم را دارند و حقیقتاً حجت بر آنها تمام است. یعنی پشتیبانی مردم از مسئولان کشور، يك پشتیبانی همه‌جانبه و مستحکم و ریشه‌دار با ریشه‌های ایمانی است. آنان بایستی با تکیه‌ی بر این اعتماد شما و این حسن ظن شما، کارها را پیش ببرند و بنده بسیار خوشبین هستم به این‌که انشاء الله همه‌ی آنچه را که باید انجام بدهند، انجام خواهند داد. ۲۴۶

همراهی و همکاری مردم

ما نقاط مهم را در این سفرها به دولت‌های محترم تذکر می‌دهیم. یقیناً دولت محترم طی برنامه‌ریزی‌های کوتاه مدت و بلند مدت این مشکلات را مورد توجه قرار خواهد داد. این مشکلات باید بتدریج حل شود. با همت خود شما مردم، با همراهی و همکاری شما مردم و با حضور جوانان، بخصوص جوانان دانشجو با استفاده از تخصص‌ها و معرفتشان، بتوانند در باز کردن گره‌های گوناگون همکاری کنند و شریک باشند. ۲۴۷

عزم انسان؛ کلید تحولات اجتماعی

تغییرات به دست شماست. کلید تحولات اجتماعی و تحولات عظیم در دست شماست؛ خدای متعال پسرفت را نصیب هیچ کشوری نمی‌کند، مگر خودشان به دست خودشان بکنند. تغییر موجب پسرفت را خود ملت‌ها به وجود می‌آورند. شما آحاد انسان، سر رشته‌دار تحولات جامعه هستید؛ شما هستید که تحول و تغییر را ایجاد می‌کنید. عزم انسان، تعیین کننده است.

عزم یکایک انسان‌ها در حد خودش تأثیر دارد؛ نه فقط در مسائل شخصی - که تأثیر تام دارد - بلکه در مسائل اجتماعی. ما اگر چنانچه آرزوهایمان، هوس‌هایمان، هواهای نفسانیمان در فعالیت‌هایمان حاکم شوند و در رفتار ما، عقل کنار بیاید و محاسبه‌ی درست کنار زده شود، این کار در ایجاد یک سلسله تحولات منفی در جامعه تأثیر می‌گذارد.

وقتی شما می‌روید یک جنسی را از بازار تهیه کنید - یک لباس، یا فرض بفرمایید یک وسیله‌ی خانه؛ یک طرف - نوع داخلی‌اش هست، نوع خارجی‌اش هم هست؛ یک مقداری به خاطر تبلیغات خارجی، یک مقدار به خاطر پز دادن به این‌که این جنس خارجی است، یک مقدار به خاطر رسوبات فرهنگی قبلی که جنس داخلی فایده‌ای ندارد و یک مقدار هم شاید به خاطر مرغوب تر بودن جنس خارجی - این مرغوب تر بودن هم ممکن است یکی از عوامل باشد، لیکن به هر حال تعیین کننده نیست - شما آن را انتخاب می‌کنید. یعنی چه کار می‌کنید؛ یک کارگر ایرانی را بیکار می‌کنید و یک کارگر غیر ایرانی را به کار وادار می‌کنید. خوب، مگر بیکاری امروز، مشکل عمده‌ی جامعه‌ی ما نیست. وقتی شما این‌طور کردید، بنده این‌طور کردم، آن برادر دیگر، آن خواهر دیگر، و یکی یکی از این روش پیروی کردیم، نتیجه چه می‌شود؟ نتیجه، ورشکستگی کارخانه‌ی داخلی، بیکاری کارگر داخلی و در نهایت باعث ناامیدی سرمایه‌گذار داخلی می‌شود. بیکاری هم که به دنبال خودش اعتیاد، فساد و اختلافات خانوادگی می‌آورد و به دنبال آن، حوادث سیاسی و اجتماعی فراوان به وجود می‌آید. بنابراین، از یک چیز کوچک‌تر شروع می‌شود؛ از یک اراده‌ی شخصی من و شما.

انضباط اجتماعی یک نفر، در احساس لزوم انضباط اجتماعی در افراد مقابل تأثیر می‌گذارد. رفتارهای فردی ما تأثیر گذار است، حتی در فرهنگ سازی و بسیاری چیزهای دیگر. به هر حال، عزم انسانی، محور و ملاک است. ۲۴۸

پیشرفت و تحول

همه‌ی افراد جامعه نسبت به هم‌دیگر احساس مسئولیت کنند: «کلکم راع و کلکم مسؤول عن رعیت»؛ همه‌ی شما راعی هستید؛ یعنی رعایت کننده. همه‌ی شما مسئول از رعیت‌تان هستید؛ یعنی آن کسی که مورد رعایت شما باید قرار بگیرد. آن تحولی که در پیوندها و نظامات اجتماعی به یک چنین حقایقی منتهی بشود، آن پیشرفت است؛ پیشرفت مورد نظر اسلام و جمهوری اسلامی، این است. پیشرفتی که بر فردمحوری و اباحه‌ی لذاتی که انسان به طور مطلق دوست می‌دارد، مبتنی باشد، پیشرفت نیست.

پیشرفتی که در خدمت طبقه‌ی سرمایه‌دارها باشد، پسرفت است. پیشرفتی که با باختن هویت مستقل ملی همراه باشد و انسان خودش را از دست بدهد، پیشرفت نیست. ما ضعف‌هایی داریم، مشکلاتی داریم، بدیهایی داریم؛ قوت‌هایی هم داریم، خوبی‌هایی هم داریم؛ زیبایی‌هایی هم داریم. ببینید در موازنه‌ی این دو با یکدیگر، برآیند این‌ها چه خواهد شد؛ آن می‌شود معیار. اگر بدیهایمان بیش‌تر بود، بد است؛ اگر خوبی‌هایمان بیش‌تر بود، خوب است. پس هم انتقاد خوب است، هم انتقادپذیری. این‌ها لازمه‌ی آن تحول و حالت مطلوب جامعه است؛ همراه با امید، همراه با پُراکاری، همراه با برنامه‌ریزی و همراه با داشتن خط مشی درست و سرمشق برای تحول. آنچه خوب و درست است، جامعه‌ی با ثبات، اما غیر راکد و دارای تحول است؛ جامعه‌ای که حتی تحولات صحیح را سریع در خودش به وجود بیاورد. ۲۴۹

کمک به دولت

شما و همه‌ی دلسوزان کشور باید به دولت کمک کنند تا بتواند این شعارهایی را که مطرح کرده، تحقق ببخشد. همه، بدون اغماض، و هر کسی که حقیقتاً برای این کشور و نظام دلسوز است، باید خود را متعهد بداند. ۲۵۰

اعتماد به دولت

مردم هم باید اعتماد کنند، مجلس شورای اسلامی هم باید اعتماد بکند، تا انشاءً ^{لله} این دولت بتواند کارها را انجام بدهد. ۲۵۱

اجماع جهانی

اجماع جهانی، علیه استکبار امریکاست، علیه دخالت‌ها و اشغال امریکاست، علیه جنگ‌افروزی‌ها و فتنه‌انگیزی‌های امریکا در سرتاسر دنیاست؛ این اجماع جهانی است. «مرگ بر امریکا» این است که ملت ایران و شما جوانان در این راه، محکم بایستید و پیش بروید. خوشبختانه مسئولین کشور، همه با گام محکم به پیش می‌روند و در این راه استقامت می‌ورزند. ۲۵۲

وحدت؛ ایمان؛ عزم

ملت، وحدت خودش را باید حفظ کند؛ ایمان خودش را باید حفظ کند؛ عزم راسخ خودش را باید حفظ کند، که می‌کند. ۲۵۴

انسجام و وحدت؛ اعتماد و ایمان

آنچه که برای ما امروز فریضه است، یکی حفظ وحدت است، یکی حفظ ایمان و اعتماد به این راه و موفقیت‌های آینده‌ی آن. این دو چیز، اساس قضیه است. اولاً آحاد ملت و گروه‌های مختلف، وحدت را حفظ کنند. امروز بحمداً ^{لله} در سطح مسؤولان اتحاد کلمه و همدلی عمیق و صمیمانه وجود دارد؛ این خیلی مغتنم است، که سعی می‌کنند این را به هم بزنند؛ ولی بحمد ^{الله} نمی‌توانند؛ نتوانسته‌اند و نخواهند توانست. آحاد مردم و گروه‌ها و گرایش‌های مختلف به خاطر اختلافات جزئی، صدایشان را روی هم بلند نکنند. البته اختلافات هست؛ کسانی که بخصوص

تربیون دارند؛ فرصت حرف زدن دارند، نگذارند که دشمن از صدای بلند آنها با یکدیگر، امیدوار بشود به این که می تواند علیه این ملت توطئه کند. وقتی اختلاف هست، آنها امیدوار می شوند؛ آنها احساس می کنند که حالا وقت فشار وارد آوردن است. اگر می خواهند فشارهای دشمن قطع شود، باید این جا انسجام و وحدت را مثل يك صف مستحکم و بنیان مرصوص، حفظ کنند. و بعد، اعتماد و ایمان به راه را حفظ کنند و بعد، اعتماد و ایمان به راه را حفظ کنند. در تمام طول این سالها، دشمنان سعی کرده اند بمب های تبلیغاتی را در محیط ذهنی مردم منفجر کنند، که معنای این تبلیغات همه اش این است که: ای ملت! شما نمی توانید؛ ایرانی! نمی توانی؛ جوان ایرانی! مجبوری تسلیم بشوی؛ مجبوری دست هایت را بالا ببری. ۲۵۵

کاری مهم در ابعاد ملی

آنهايي که می توانند تحصیلات لازم را در زمینه ی خاک، آب و مسائل گوناگون کشاورزی ببینند، بعد، به جان این سرزمین پُربركت بیفتند و برکات الهی را از آن استخراج کنند؛ این کار ممکن است. دستگاه های دیگر هم البته باید کمک کنند. این، مطلبی بود که می خواستم به شما کشاورزها بگویم. کارتان بزرگ و مهم است؛ مهم در ابعاد ملی. اگر درست نگاه کنیم، با اهمیت نظام جمهوری اسلامی و این پرچم برافراشته ی اسلام در این سرزمین، کار شما در ابعاد بین المللی مهم است. این کار را قدر بدانید و خدا را شکر کنید بر این که يك چنین توفیقی به شما ارزانی داشته است. ۲۵۷

فرهنگ بسیجی

بعضی خیال می کنند بسیج يك سازمان دولتی است؛ اما این طور نیست. اگر هر کدام از دستگاه های گوناگون کشور روحیه ی بسیجی پیدا کنند، توفیقات شان بیش تر می شود. امروز خوشبختانه دولت و رئیس جمهور و مجلس شورای اسلامی و مسؤولان گوناگون افتخار می کنند که عضو بسیجند. فرهنگ بسیجی است که می تواند بر همه ی تحولات این کشور فایق بیاید و حرکت این کشور را تضمین کند. ۲۵۸

جبران عقب ماندگی

عزیزان من! ملت ما ده ها سال از مسیری که باید پیش می رفت، عقب نگه داشته شد؛ ما باید این عقب ماندگی را جبران کنیم. این ها واقعیت است؛ این ها عینیات تاریخ ماست. ۲۵۹

استغفار از گناه

گاهی يك ملت یا جماعت مؤثری از يك ملت مبتلا به گناهی می شوند. این گناه هم استغفار خودش را دارد. يك ملت گاهی سال های متمادی در مقابل منکر و ظلمی سکوت می کند و هیچ عکس العملی از خود نشان نمی دهد؛ این هم يك گناه است؛ شاید گناه دشوارتری هم باشد. ۲۶۰

ایمان همراه با عمل صالح

البته عزیزان من! پسرهای جوان! دخترهای جوان! بدانید ایمان همراه با عمل صالح مهم‌ترین پشتوانه برای پیشرفت در این میدان است. ایمان پاک، روشن، شفاف، مستدل و منطقی - که مواد آن خوشبختانه در معارف اسلامی فراوان است - همراه با عمل می‌تواند به شما کمک کند. صرف ایمان کار را پیش نمی‌برد. ایمانی که به دنبال خودش عمل داشته باشد، پایبندی داشته باشد، تقید داشته باشد، لاابالیگری و ولنگاری از آن دور باشد، می‌تواند هم به دنیای شما کمک کند، هم به آینده‌ی کشورتان کمک کند. به این بپردازید؛ کما این‌که من در اظهارات شماها هم دیدم . ۳۶۱

تقوا

امت اسلامی هم اگر با تقوا بود، می‌تواند در راه‌های دشوار حرکت کند؛ مشکلات در مقابل او زانو می‌زنند؛ او در مقابل مشکلات زانو نمی‌زند. ۳۶۲

استقامت و استمرار

باید استقامت داشته باشید. فعال، کرار، خستگی‌ناپذیر و دنبال کننده‌ی اهداف خود؛ آینده‌ی چنین ملتی روشن است. ملت ما خوشبختانه این راه را شروع کرد و تا امروز ادامه داده؛ منتها این راه استمرار لازم دارد. ۳۶۳

خودباوری اجتماعی

ایستادگی آگاهانه و از سر بصیرت

تنها و تنها راه دستیابی يك ملت به حقوق خود، همین ایستادگی آگاهانه و از سر بصیرت است. آگاه باشند، حق خود را بشناسند، بر آن پافشاری کنند. نمی‌شود حق را از دیگران التماس کرد و گرفت. امروز حرکت عمومی ملت و دولت به سمت آرمان‌ها، حرکتی شتابنده است . عزیزان من! ملت بزرگ ایران! جوانان عزیز! خودتان را جدی بگیرید. خودتان را باور کنید. توانستید و خواهید توانست. آن چیزی که قدرتهای سلطه‌طلب بخواهند به يك ملت اعطا بکنند، ارزش گرفتن ندارد. ۳۶۴

نظام ریشه دار

برادران و خواهران عزیز! کشور در حال يك تحرك جدی به سمت جلوسست؛ هم از لحاظ علمی، هم از لحاظ سیاسی، هم از لحاظ نظامی و هم از لحاظ استحکام بنیه‌های اقتصادی. نظام اسلامی در عمل دارد نشان می‌دهد که يك نظام ریشه‌دار، اثرگذار و دارای اقتدار درون‌زاست. ۳۶۵

اعتماد به نفس

ملت ما باید امیدوار، دارای اعتماد به نفس، خوشبین به آینده، علاقه‌مند به پیشرفت، و معتقد و مؤمن به معنویاتی باشد که او را در این راه کمک می‌کند. بحمد الله امروز ملت ما چنین اعتماد به نفس و چنین امیدی دارد.

توصیه‌ی من این است که ملت عزیز ما، مخصوصاً جوانان ما، اعتماد به نفس خودشان را از دست ندهند. جوانان عزیز! جوانان عزیز ملت ایران! شما می‌توانید؛ می‌توانید کارهای بزرگ بکنید، می‌توانید کشور خود را به اوج اعتلاء و عزت برسانید. ۳۶۶

نشانه‌ی زنده بودن

این ملت، يك ملت زنده است. نشانه‌ی زنده بودن هم پیشرفت کردن در میدان‌های مختلف است.

۳۶۷

ظرفیت سطح بالا در استعدادهاى گوناگون

من در نسل جوان کشورمان، این استعداد را می‌بینم. من نمی‌خواهم گزافه بگویم، شعار هم نیست؛ هیچ کس از ما توقع نکرده که بیاییم این حرفها را بزنی؛ این‌ها واقعیت است. جوان ایرانی در استعدادهاى گوناگون، يك ظرفیت سطح بالا را داراست. اگر ما مسئولان شناسیم، گناه ماست؛ اگر خود او این ظرفیت را نشناسد، گناه اوست. گناه هم نتیجه‌ی خودش را دارد؛ از راه ماندن و به مقصود نرسیدن است. اما اگر چشم را باز کنیم، راه را پیدا کنیم، همت بگذاریم و هدف را گم نکنیم، بدون تردید خواهیم رسید. ۳۷۰

رشد تحقیق

هیچ شك نکنید که ما در این ده، دوازده سال اخیر، يك حرکت نوی را در زمینه‌ی پیشرفت علم، رشد علم، رشد تحقیق و تنوع و نوآوری‌های گوناگون آن، داریم در کشورمان تجربه می‌کنیم؛ اگرچه از اول انقلاب این حرکت آغاز شده، اما در این سال‌های اخیر، رشد بیشتر و بهتری داشته است؛ لکن این‌ها هنوز گام‌های بسیار اولی و ابتدایی است. ۳۷۱

سرعت درجه‌ی اول در پیشرفت

ما سرعت پیشرفت‌مان در این چند سال اخیر - طبق آمارهایی که بنده در اختیار دارم و به من ارائه داده‌اند - در دنیا، درجه‌ی اول است. من اخیراً مراجعه نکرده‌ام؛ اما این آمار را حدود يك ماه و نیم پیش دیده‌ام؛ آمار حساب‌شده‌ای است و دقیق و درست است. سرعت پیشرفت علمی کشور ما در سطح دنیا در درجه‌ی اول است، نه در سطح منطقه. لکن آنی که بالفعل دست ما را گرفته و آن نقطه‌ای که بالفعل در آن قرار داریم، چندان راضی‌کننده نیست. این هر دو واقعیت، باید در کنار هم دیده بشود. هر دو درست است. ۳۷۲

دولت تازه‌نفس

یکی از نقاط مثبت، همین روح امیدی است که در مردم هست؛ مردم احساس نشاط می‌کنند. یکی دیگر از نقاط مثبت، يك دولت تازه‌نفس و مصمم و پرکار است که بر سر کار آمده است. این، نقطه‌ی مثبتی است.

خوشبختانه مسئولین ما با نشاط ایستاده‌اند، خدا پشتیبان ماست و اقتدار آینده‌ی کشور ما امروز در

گرو تصمیم و همت مسئولان و مردم ماست. ۳۷۳

هنر هویت نظام جمهوری اسلامی

رؤسای جمهور ایران پا می‌شوند به کشورهای دیگر می‌روند. استقبال مردمی از این رؤسای جمهور برای هیچ رئیس‌جمهوری از هیچ کشوری در هیچ نقطه‌ی غیر از کشور خودش متصور نیست؛ این يك واقعیت است. این، هنر این رئیس‌جمهور نیست؛ هنر این حرکت عظیم است؛ هنر این موج‌آفرینی است؛ هنر هویت شماست؛ هویت نظام جمهوری اسلامی؛ این شأن ماست. ما می‌توانیم پایه‌های غلطی را که قدرت اقتصادی متمرکز متراکم دستگاه‌های شیطانی برای خودشان به‌وجود آورده‌اند، به چالش بکشیم. قدرت‌های اقتصادی می‌توانند بحران ایجاد کنند. بحران‌آفرینی، جنگ‌آفرینی و ایجاد نظام‌های خشن و قسی‌القلب - مثل اسرائیل - کار این‌هاست. باید این‌ها را به چالش کشید. کی می‌تواند يك هویت جمعی بین‌المللی زنده‌ی خسته‌نشو، متکی به ایمان قلبی و دینی؛ این است که نمی‌گذارد انسان خسته شود. هر چیز دیگری قابل خسته شدن است، جز ایمان با طراوت دینی. این می‌تواند آن قدرت‌ها را به چالش بکشد و تعدیل کند و در نهایت آن‌ها را از بین ببرد. انشاء الله در حکومت عدل مهدوی (سلام الله علیه) و (عجل الله تعالی فرجه الشریف) این کارها انجام می‌گیرد؛ منتها ما هم می‌توانیم مقدماتش را انجام دهیم؛ اگر همت و اراده و ایستادگی و تدبیر داشته باشیم. این کارها، هم ایستادگی و شجاعت و قدرت می‌خواهد؛ هم تدبیر و عقل می‌خواهد. این‌ها کارهایی که دمدستی باشد و بشود همین‌طوری تمامش کرد، نیست؛ اما شدنی است و تا الان هم شده است. چگونه می‌توانیم در این چالش موفق شویم؟ این چیزی است که به شما جوان‌ها خیلی ارتباط پیدا می‌کند. قدرت‌هایی که در بخش‌های مختلف باید به‌وجود بیاوریم، در درجه‌ی اول قدرت علمی است. دانشگاه‌ها در این زمینه مسؤولیت دارند. قدرت پیدا کنید. اگر ایران اسلامی بتواند در زمینه‌ی علمی سخن خودش را در حد سخنان اول دنیا در بیاورد، کار شدنی است؛ چون علم، ثروت هم ایجاد می‌کند، قدرت نظامی هم ایجاد می‌کند، اعتماد به نفس هم ایجاد می‌کند. من بارها گفته‌ام، باز هم می‌گویم و باز هم بارها تأکید خواهم کرد که پایه و زیربنای اقتدار آینده‌ی شما ملت عزیز در قدرت علمی است. دانشگاه‌ها را باید جدی گرفت؛ کسانی تلاش و توطئه می‌کنند تا اصلاً در کلاسهای درس و کارگاه‌های تحقیق را ببندند و دانشجو را به علم و فراگیری بی‌رغبت کنند. با این توطئه باید مبارزه کرد. این مبارزه، هم به عهده‌ی دولت و مسؤولان است، هم به عهده‌ی شما تشکلهاست، هم به عهده‌ی عناصر صاحب نفوذ و صاحب اقتدار است. ۲۷۴

توانایی بروز استعدادها درونی

ملت‌ها باید به خودشان تکیه کنند تا بتوانند عزتی را که خود را شایسته‌ی آن می‌دانند، به دست بیاورند. این قدرت، قدرت علمی است؛ قدرت دفاع از خود است؛ توانایی بروز استعدادها درونی است. يك ملت باید این توانایی‌ها را داشته باشد تا بتواند عزیز باشد. ۲۷۵

زنان

مسئولیت زنان در قبال جامعه

مسئولیت حضور در جامعه و فهمیدن دردهای عمومی جامعه و سعی در علاج دردهای عمومی جامعه، مخصوص مرد و مخصوص زن نیست؛ زن‌ها هم نمی‌توانند شانه‌شان را از این مسئولیت خالی کنند. اگر زن‌ها باید در این زمینه کاری انجام بدهند، البته باید انجام بدهند - محدودیتی هم وجود ندارد - اما مسئولیت‌های اختصاصی هم، یعنی آن کاری که خدای متعال به حسب طبیعت به عهده‌ی زن قرار داده، مهم است. ۲۷۷

روابط زن و مرد

تصور کیفیت برخورد زن و مرد در اخلاق اسلامی و قانون اسلامی هم به نظر ما بایستی بیش‌تر رویش کار شود. بعضی متدین هم هستند، اما چون با مفاهیم اسلامی درست آشنا نیستند و اخلاقیات مرتبط با روابط زن و مرد را در اسلام درست نمی‌دانند، تدینشان موجب نمی‌شود که از غلظتشان کم شود، از تحکم و زورگوئی‌شان بکاهد؛ نه، هم متدینند، هم آن تحکرها و زورگوئی‌ها را دارند؛ این هم باید اصلاح شود. اخلاق اسلامی در روابط زن و مرد - بخصوص در داخل خانواده - باید مورد توجه قرار بگیرد. ۲۷۸

تصحیح نگاه غلط

بدانید امروز زنان کشور ما مسئولیتشان سنگین است. مسئولیت مضاعفی که امروز شما دارید، همین است که نگاه غلط به مسأله‌ی زن و مرد را تصحیح کنید. نگاهی که امروز دنیای غرب سعی میکند در مسأله‌ی زن و مرد القاء کند، نگاه غلطی است، نگاه باطلی است. ۲۷۹

اقتصادی

تلاش کنید

ملت عزیز ما در زمینه‌ی اقتصادی و فعالان اقتصادی، آنچه میتوانند باید تلاش کنند. در بخش سرمایه‌گذاری، در بخش کارگری، در بخش نوآوری‌های فنی و صنعتی، در بخش رشد کشاورزی، هرکس هرچه میتواند باید تلاش کند. ۲۸۰

تحرك اقتصادی

میدان برای تحرك اقتصادی ملت ایران باز است. با سیاست‌های اصل ۴۴ که ابلاغ شد و دولت هم مجذانه دنبال این است که این‌ها را تحقق ببخشد و باید هم دنبال کند، میدان کار اقتصادی باز است.

سرمایه‌گذاری

از سیاست‌های اصل ۴۴ همه باید استفاده کنند. کسانی که توانایی سرمایه‌گذاری دارند، حتی افرادی که می‌توانند سرمایه‌گذاری را با اجتماع و شرکت انجام دهند، این‌ها راه دارد. آحاد مردم و صنوف مختلف مردم می‌توانند سرمایه‌گذاری کنند؛ می‌توانند در این راه با یکدیگر شریک شوند و سهیم باشند. ۲۸۲

تولید

تولید یعنی چه؟ مقصودم فقط تولید کالا نیست؛ تولید در يك گستره‌ی وسیع باید شعار ملت باشد. تولید کار، تولید علم، تولید فناوری، تولید ثروت، تولید معرفت، تولید فرصت، تولید عزت و منزلت، تولید کالا و تولید انسان‌های کارآمد؛ این‌ها همه تولید است. رمز سعادت ملت ما در این است که در این گستره‌ی وسیع، هم دولت و هم ملت، بر این تولید همت بگذاریم. این تأمین‌کننده‌ی امنیت ملی و اقتدار و پیشرفت کشور است؛ این يك جهاد است. من امروز به شما عرض می‌کنم، هم به مسئولین و مأموران دولتی و هم به آحاد مردم، به خصوص به شما جوان‌ها؛ این يك جهاد است. امروز تولید علم، تولید کار، تولید ابتکار، تولید کالا، کالای مورد نیاز مردم، تولید انسان کارآمد، تولید فرصت و تولید عزت، هر کدام از این‌ها يك جهاد است. مجاهد فی سبیل الله تولید‌کننده است؛ باید هم علم را بیاموزیم و هم علم را تولید کنیم. ما باید يك کشور عالم بشویم. ۲۵۳

تأمین امنیت غذایی

باید کشور به دیگران اصلاً محتاج نباشد و مردم کشور بدانند که شما قشر کشاورز و دامدار با غیرت خود، با ایمان خود، با همت خود، غذای آن‌ها را تأمین می‌کنید و مردم محتاج این نیستند که از دیگران درخواست کنند؛ هم پول بدهند، هم منت بکشند، هم دایم ته دلشان نگران باشد که اگر يك مشکلی به خاطر يك مسأله‌ی سیاسی و غیره پیش آوردند، چه کنیم. کشاورز ایرانی برای ملت ایران امنیت غذایی را تأمین می‌کند؛ این، افتخار بزرگی است؛ قدر خودتان را بدانید. ۲۵۶

مسئله اشتغال

مسئله‌ی اساسی‌ای که امروز هدف مسئولان کشور است، «مسئله‌ی اشتغال» است. دارند تلاش و فعالیت می‌کنند و کار می‌کنند که این معضل را - که از سال‌ها پیش گریبان‌گیر ملت بوده است - به بهترین شکلی در مدت زمان متناسب خودش حل کنند. ۳۶۹

سیاست

اتحاد ملی

در کار اتحاد ملی و مقابله‌ی با جنگ روانی دشمن، همه باید هوشیار باشند. ملت ایران به فضل پروردگار این توانایی را دارد که از خطرات عبور کند؛ از آنچه که دشمن آن را تهدید میدانند، عبور کند.

دشمن چشم دوخته است به نقاط اختلاف در میان ملت بزرگ ایران، برای برجسته کردن موارد اختلاف یا ایجاد کردن موارد اختلاف.

پیوند برادری میان ملت لازم است، اما کافی نیست؛ پیوند برادری علاوه بر درون ملت، باید میان امت اسلامی با کشورها و ملت‌های دیگر برقرار باشد. جنگ شیعه و سنی از جمله‌ی توطئه‌های بزرگ دشمنان است. ۲۸۲

حفظ خطوط اصلی

ما باید بدانیم و توجه کنیم که تداوم حرکت به سمت آرمان‌ها، بسته به این است که خطوط اصلی این حرکت را هرگز از یاد نبریم؛ کما این‌که تا امروز قاطبه‌ی ملت ایران و بخش عظیمی از نخبگان این کشور، آن را از یاد نبرده‌اند و آن را دنبال کرده‌اند. اگر در بین خطوط اصلی چند نقطه‌ی اصلیت را بخواهیم نشانه کنیم و مطرح کنیم، یکی اسلامی بودن است؛ یکی مردمی بودن است؛ یکی نو بودن و ابتکاری بودن است. ۲۸۴

محبوبیت دولت واقعی است

سرسری عبور نکنیم از این‌که وقتی رئیس جمهور ایران به اندونزی می‌رود، در نماز جمعه برایش شعار می‌دهند، در دانشگاه برایش شعار می‌دهند، در مجموعه‌ی اساتید برایش شعار می‌دهند و اگر اجازه می‌دادند در کوچه و بازار راه بروند، مردم هم برایش شعار می‌دادند. این‌ها چیزهای مهمی است. ۲۸۵

تبلیغات دشمن

از نام شهید و از افتخار به شهید هرگز غفلت نکنید. تبلیغات عنادآمیز دشمنان سعی کرده‌اند که ارزش‌های شهید را بتدریج کم کنند و در مواردی به ضد ارزش تبدیل کنند! شما ببینید توطئه‌های دشمن تا کجا از لحاظ فرهنگی و سیاسی نفوذ میکند و چقدر من و شما باید هشیار باشیم که جلو این توطئه‌ها را بگیریم. ۲۸۶

دشمن درونی؛ دشمن بیرونی

يك ملت باید دشمن را بشناسد، نقشه‌ی دشمن را بداند و خود را در مقابل آن مجهز کند. ما دو دشمن داریم: يك دشمن، دشمن درونی است؛ يك دشمن، دشمن بیرونی است. دشمن درونی خطرناک‌تر است. دشمن درونی خصلت‌های بدی است که ممکن است ما در خودمان داشته باشیم. تنبلی، نشاط کار نداشتن، ناامیدی، خودخواهی‌های افراطی، بدبین بودن به دیگران، بدبین بودن به آینده، نداشتن اعتماد به خود - نه به شخص خود و نه به ملت خود - این‌ها بیماری است. اگر این دشمن‌های درونی در ما وجود داشته باشد، کار ما مشکل می‌شود.

دشمن بیرونی عبارت است از نظام سلطه‌ی بین‌المللی؛ یعنی همان چیزی که به او می‌گوییم استکبار جهانی. من برنامه‌های استکبار جهانی علیه ملت ایران را در سه جمله خلاصه می‌کنم: اول، جنگ روانی؛ دوم، جنگ اقتصادی؛ و سوم، مقابله با پیشرفت و اقتدار علمی. دشمنی‌های استکبار با ملت ما در این سه قلم عمده خلاصه می‌شود. ۲۸۷

نعمت اعتماد ملت به مسئولان

دلیلی ندارد که این ملت، ناامید باشد؛ می‌خواهند اعتماد ملت را به مسئولان ضعیف کنند. این که مردم به دولت و مسئولان اعتماد داشته باشند، برای يك کشور خیلی نعمت بزرگی است؛ می‌خواهند این نعمت را بگیرند و مردم را بی‌اعتماد کنند، هم به خودشان، هم به مسئولانشان. بدون تردید بدانند ملت ایران و مسئولین ایران در مقابل دشمنانی که به آنها تعرض کنند، از همه‌ی ظرفیت خود برای ضربه زدن استفاده خواهند کرد. اعتماد به نفس، اعتماد به مسئولین کشور، اعتماد به دولت، همان چیزی است که دشمنان می‌خواهند نباشد. دشمنان می‌خواهند مردم به دولت - که مسئولیت اداره‌ی امور کشور را دارد - بی‌اعتماد باشند؛ سعی کنید این نقشه‌ی دشمن را خنثی کنید. ۲۸۸

خنثی سازی نقشه‌ی دشمن

ما همه‌ی هم‌رتمان باید این باشد که این خواست استکباری را خنثی کنیم. همه باید هشیار باشند؛ ملت ما، زیدگان ما، مبلغان ما، روحانیون پرتلاش و خدوم ما، همه و همه توجه بکنند که حرکتی و اظهاری که به نقشه‌ی دشمن کمک بکند، از آنها نباید سر بزند. ۲۸۹

انتخابات يك نشانه

بعضی نگویند که مردم را فقط برای انتخابات می‌خواهند؛ نه، انتخابات يك نشانه است. انتخابات يك مقطع از مقاطع حضور مردم است. دشمنان شما ملت، سعی‌شان این است که حضور مردم در انتخابات گوناگون را کم‌رنگ کنند. این نهادهای انتخابی را تضعیف کنند تا نمادهای مردمسالاری دینی در جمهوری اسلامی ضعیف شود و بتوانند جمهوری اسلامی را متهم کند. ملت بایستی اغراض این‌ها را بشناسد و درست نقطه‌ی مقابل آنچه خواست آنهاست، عمل کند. ۲۹۰

منزلت اجتماعی ملت

بحمدلله پایگاه سیاسی کشور و منزلت اجتماعی ملت ایران در جهان افزایش پیدا کرده است. قبل‌ها دشمنان ما خیال می‌کردند زمینه را فراهم کرده‌اند یا فراهم خواهند کرد و با يك حرکت دست می‌توانند کشور را از این رو به آن رو کنند. امریکایی‌ها این حرف را گفتند. چند سال قبل از این، عده‌ای از سیاسیون امریکایی به طور محرمانه و مخفیانه - ما مطلع نشدیم، بعد که برگشتند مطلع شدیم - به ایران آمده بودند و با بعضی از محافل نامساعد با نظام نشست و برخاست کرده بودند؛ وقتی رفتند گفتند در ایران کسانی هستند که منتظر يك اشاره‌ی ما هستند تا علیه نظام شلیک کنند. امروز حقیقت برای آنها روشن شده است. نه فقط نمی‌توانند سلطه پیدا کنند، حتی لطمه هم نمی‌توانند بزنند. ملت بیدار و متحد است. ما دل‌هایمان به هم نزدیک است. ملت به مسئولان خود اعتماد دارد؛ می‌داند که آنان آنچه می‌کنند و آنچه می‌گویند، برای شخص، برای قدرت و برای زر و زور نیست. با نگاه باز، نیازها و مصالح کشور مشاهده می‌شود و مردم هم تشخیص می‌دهند. ۲۹۱

ایجاد اختلاف

دشمنان این کشور و ملت برای این‌که پیوند میان مسئولان و مردم را ضعیف کنند، برنامه‌ها طراحی می‌کنند؛ برای این‌که اراده‌ی مسئولان کشور را سست کنند، برنامه‌ها طراحی می‌کنند. در چند سال

گذشته، صریحاً دستگاه‌های تبلیغاتی غرب گفتند و تکرار کردند که در صدد اینند که در مجموعه‌ی مدیریت نظام جمهوری اسلامی اختلاف بیندازند؛ دودستگی و دو جریانی درست کنند؛ خودشان این را اعتراف کردند و بحمد الله موفق نشدند. ۲۹۲

وحدت دین و سیاست

امروز يك عده عمیقاً با نظام جمهوری اسلامی مخالفند؛ حالا با زبان‌ها و شعارهای گوناگون و تحت پرچم‌های مختلف با اصل نظام مخالفند. مخالفت هم نه به خاطر این‌که يك جایگزین بهتری برای آن دارند. با همان شعارهایی که جمهوری اسلامی به خاطر مبارزه با آن‌ها به وجود آمد، می‌خواهند با جمهوری اسلامی مخالفت کنند. جمهوری اسلامی براساس نفی سلطه‌ی غرب و امریکا سرکار آمد؛ اما این‌ها طرفدار سلطه‌ی غربند. جمهوری اسلامی برای گسترش دین و معنویت و مفاهیم اسلامی سرکار آمد؛ در حالی که این‌ها اصلاً مخالف گسترش این مفاهیمند. جمهوری اسلامی شعار خودش را وحدت دین و سیاست قرارداد؛ در حالی که این‌ها اصلاً دشمن وحدت دین و سیاستند. بعضی‌ها این‌طوری‌اند؛ حالا کمند، زیادند، چه کسانی‌اند و چه هستند، این‌ها را کار نداریم، لکن باز در بین همین مجموعه‌هایی که همفکرند و هم‌جهتند، انسان می‌بیند يك اختلافاتی هست که باز از قبیل همان اختلافات قبیله‌ای سابق است. راه مقابله با این بی‌تحملی چیست؟ این، تحقیق نظری می‌خواهد؛ به قول شماها کار تئوریک بکنید و بعد هم این را عملیاتی کنید؛ این می‌شود پیشرفت. بخشی از پیشرفت این‌هاست و از این قبیل است. ۲۹۳

هویت عظیم ملت ایران

حرکت ملت ایران به سمت آرمان‌ها روزبه‌روز باید جدی‌تر و منطبق با اصول و ضوابط، پیش‌تر و پیش‌تر برود و ملت ما آماده است.

اما اگر قدرتمداران عالم بخواهند طبق عادت خودشان حقوق ملت ما را پامال کنند، ملت ما ظلم را از سوی هر کس و هر قدرتی تحمل نخواهد کرد؛ یعنی مظلومیت بدون تحمل ظلم و ستم و تکیه‌ی به خود، نه به قدرتهای نامطمئن بین‌المللی. این «خود» را نگه دارید. خواهش من از همه‌ی آحاد ملت ایران، از گروه‌های سیاسی و از جناح‌های مختلف این است که به این «خود» لطمه نزنند؛ نگذارند توهمات گوناگون و دلخوری‌های جزئی این «خود» باعظمت و شکوهمند را مخدوش کند؛ آن هویت عظیم ملت ایران که به برکت ایمان توانسته خودش را سال‌های متمادی جلو بیاورد. اگرچه جبران عقب‌ماندگی‌های گذشته هنوز تلاش و کار بیش‌تری لازم دارد، اما شما ملت انشاء الله می‌توانید و می‌کنید و خودتان را به نقطه‌یی که شایسته‌ی این ملت است، می‌رسانید؛ شرطش این است که به هویت خود تکیه کنید، به خدای خود توکل کنید، از خدا هدایت و دستگیری و کمک و توفیق بطلبید و نگذارید با اختلاف، با طرح دعوای بی‌محتوای سیاسی و با بهانه کردن چیزهای جزئی، «خود» ملت ایران - این هویت عظیم و درخشان - مخدوش شود. ۲۹۴

حرکت پُرمعنا

بحمد الله انتخابات ملت ایران مایه‌ی آبروی کشور و عزت و سربلندی و اقتدار ملی شد. ملت ایران در این برهه، حرکت بسیار پُرمعنایی را انجام دادند و آثار آن هم در دنیا ظاهر شد. کسانی که اهل سیاست و اهل اطلاع از جریان‌های جهانی هستند، خوب می‌فهمند که من روی چه چیزی دارم تکیه می‌کنم. ملت ایران قدرت خود، اراده‌ی خود، جهت‌گیری و ایستادگی خود را به دنیا نشان داد. ۲۹۵

فرهنگی

یاد شهیدان

یاد شهیدان نباید در جامعه‌ی ما از ذهنیتها خارج شود. شهیدان را باید زنده نگه داشت. یاد شهیدان را باید گرامی بدارید و زنده نگه دارید. فرزندان شهدا به نام پدرانشان افتخار کنند. خانواده‌ی شهدا؛ جوان‌های شهدا؛ پسرهایشان، دخترهایشان بایستی پاسداران حقیقی ارزش‌های شهید باشند. ۳۹۶

دشمن بیکار نیست

از سال‌ها قبل هشدار دادم و برای مردم نقشی را که دست‌های بیگانه در مدیریت فرهنگی کشور و رسانه‌ها و تبلیغات کشور به کار می‌گیرند، تبیین کردم. بعضی‌ها انکار کردند؛ اما بالاخره همه تصدیق کردند. دشمنان ما بیکار ننشسته‌اند؛ از مطبوعات استفاده می‌کنند، از تبلیغات استفاده می‌کنند و از روش‌های گوناگون تبلیغی استفاده می‌کنند تا آن ارزش‌هایی را که ملت به آنها پایبند است و آنها از آن ارزش‌ها خوششان نمی‌آید، در چشم مردم بشکنند. تلاششان را می‌کنند. ما هم در عمل نشان دادیم که مطبوعات آزادند؛ این عملکردهایی که از نظر ما بسیار منفی است، وجود دارد؛ اما مطبوعات آزادانه دارند همان کارها را می‌کنند. این، خود رد عملی کسانی است که معتقدند آزادی بیان نیست؛ نخیر، آزادی بیان، نشانه‌اش همین مطبوعاتی است که علیه دولت، علیه نظام و علیه سیاست‌های کلی، آزادانه هر چه می‌خواهند می‌نویسند؛ کسی هم متعرض آنها نمی‌شود. البته مردم هم به این‌ها خیلی اعتنایی نمی‌کنند. این، فضل الهی است. ۳۹۷

افتخار جانبازی

من، هم به فرزندان جانبازانی که این‌جا هستند، این را می‌گویم، هم به همه‌ی فرزندان جانبازان در سراسر کشور، و هم به خود پدر و مادرهای این‌ها؛ یعنی جانباز و همسرش. شما فرزندان جانباز افتخار کنید به این‌که فرزند کسی هستید که جوانی و سلامت خودش را برای آرمان‌های بلند الهی و اسلامی فدا کرده؛ این افتخار دارد. ۳۹۸

فناوری و تولید علم

درجه‌ی اول دنیای علم

شما برای پنجاه سال آینده برنامه‌ریزی کنید؛ توقع ما این است. منظورم در زمینه‌ی علم است. هدف را این قرار بدهیم که پنجاه سال بعد، کشور شما یکی از مراجع عمده و درجه‌ی اول علمی دنیا باشد؛ به طوری که اگر کسی خواست با تازه‌های دانش آشنا شود، مجبور بشود زبان ملی شما را یاد بگیرد؛ انگلیسی‌ها با زرنگی زبان خود را زبان علم و زبان بین‌المللی کرده‌اند و هر چه شما می‌خواهید یاد بگیرید و هر چه می‌خواهید بخوانید، مجبورید زبان آنها را یاد بگیرید. شما کاری کنید که در پنجاه سال آینده،

همین نیاز به زبان فارسی شما باشد. این، يك آرزوست؛ که نگاه کردن به آن، هیجان‌انگیز است؛ شوق رسیدن به آن، در دل همه به وجود می‌آید؛ اما چه کسانی می‌رسند؟ باید کفش و کلاهش را آماده کنید؛ پیش‌تر از آن، باید همتش را آماده کنید و راه بیفتید. ۲۹۹

آزاداندیشی

حرف اصلی ما امروز این است که نه با توقف در گذشته و سرکوب نوآوری می‌توان به جایی رسید، نه با رهاسازی و شالوده‌شکنی و هرج و مرج اقتصادی و عقیدتی و فرهنگی می‌توان به جایی رسید؛ هر دو غلط است. آزادی فکر؛ همان نهضت آزادفکری که ما دو، سه سال قبل مطرح کردیم و البته دانشجویها هم استقبال کردند؛ اما عملاً آن کاری را که من گفته بودم، انجام نشده است؛ من گفتم کرسیهای آزاداندیشی بگذارید. مسئله‌ی آزاداندیشی‌ای که ما گفتیم، ناظر به این است. باید راه آزاد اندیشی و نوآوری و تحول را باز گذاشت، منتها آن را مدیریت کرد تا به ساختارشکنی و شالوده‌شکنی و بر هم زدن پایه‌های هویت ملی نینجامد. این کار، مدیریت صحیح لازم دارد. چه کسی باید مدیریت کند؟ نگاهها فوراً می‌رود به سمت دولت و وزارت علوم و...؛ نه، مدیریتش با نخبگان است؛ با خود شماست؛ با اساتید فعال، دانشجوی فعال و مجموعه‌های فعال دانشجویی. حواستان جمع باشد! دنبال حرف نو و پیدا کردن حرف نو حرکت کنید؛ اما مراقب باشید که این حرف نو در کدام جهت دارد حرکت می‌کند؛ در جهت تخریب یا در جهت ترمیم و تکمیل؛ این‌ها با هم تفاوت دارد. این وظیفه‌ای است به عهده‌ی خود شماها. ۳۰۰

تعیین الگوی پیشرفت

برای این‌که ما بتوانیم نسخه‌ی درست پیشرفت را پیدا کنیم، چه لازم داریم؟ بحث نظری. این، یکی از آن کارهایی است که شماها باید بکنید. البته مقصودم این نیست که در بحثهای ذهنی و باز بیفتیم و همین‌طور خودمان را معطل مباحث ذهنی بکنیم؛ مباحث تئوریک بدون توجه به خارج و واقعیات؛ «تعیین الگوی پیشرفت» هم لازم است. اگر این را مشخص کنیم، آن وقت در برنامه‌ریزی‌ها، اولویتها، تقدمات، برنامه‌ها، زمان‌بندیها، و سرمایه‌گذاریهای ما اثر می‌گذارد؛ به دنبال خود فرهنگ سازی می‌آورد؛ در گفتگوی نخبگان خودش را نشان می‌دهد و به ذهنیت عامه‌ی مردم سرریز می‌شود؛ حتی در صادرات و واردات کشور اثر می‌گذارد؛ چه چیزی را از کجا وارد کنیم؟ چه چیزی را به کجا صادر کنیم؟

تقلی، رایج شدن و پیشرفت تقلید، پیشرفت نیست. وابسته کردن اقتصاد، تقلیدی کردن علم، ترجمه گرایي در دانشگاه؛ که هر چه که آن طرف مرزها، مرزهای غربی و کشورهای اروپایی، گفته‌اند، ما همان را ترجمه کنیم و اگر کسی حرف زد، بگویند مخالف علم حرف می‌زند؛ پیشرفت نیست و ما این را پیشرفت نمی‌دانیم. زبان و ملی را مغشوش کردن، هویت اسلامی ملی را سلب کردن و مدل‌بازی به جای مدل‌سازی، پیشرفت نیست. ما وابسته شدن و غربی شدن را پیشرفت نمی‌دانیم. آنچه که پیشرفت هست، این است که ما از هر که و هر جور، همه‌ی دانشهای مورد نیازمان را فرا بگیریم؛ این دانش را به مرحله‌ی عمل و کاربرد برسانیم، تحقیقات گوناگون انجام بدهیم، برای این‌که دامنه‌ی علم را توسعه بدهیم، تحقیقات بنیادی انجام بدهیم، تحقیقات کاربردی و تجربی انجام بدهیم، تا فناوری را به وجود آوریم یا فناوری جدیدی را به وجود بیاوریم یا فناوری را تکمیل کنیم؛ تصحیح کنیم و انجام بدهیم؛ در زمینه‌ی آموزشهای مدیریتی از پیشرفتهای دنیا فرا بگیریم، آن را بین خودمان بر طبق نیازها و عرف و فرهنگ خودمان تحلیل و فهم کنیم و با جامعه‌مان تطبیق کنیم؛ درباره‌ی مشکلات اجتماعی‌ای که در کشور وجود دارد، تحقیق کنیم و راه ریشه کردن این‌ها را پیدا کنیم و به دنبال این برویم که راه مبارزه با اسراف چیست. اسراف يك بیماری اجتماعی است. راه مبارزه با مصرف‌گرایی چیست؟ راه مبارزه با ترجیح کالای خارجی بر کالای ساخت داخل چیست؟ این‌ها تحقیق می‌خواهد. در دانشگاه‌ها پروژه‌های تحقیقی

بگیرید، استاد و دانشجو کار کنید، نتیجه‌ی تحقیق را به مسئولان کشور بدهید؛ به رسانه‌ها بدهید تا سرریز شود و فرهنگ‌سازی شود. این، می‌شود پیشرفت.
الان که يك مشکلی وجود دارد، این مشکل را چگونه حل کنیم؟ این گره را چگونه باز کنیم؟ این کار شماست. ۳۰۱

تحول

حرف ما این است: يك؛ با تحول نباید سینه به سینه شد. دو؛ از تحول باید استقبال کرد. سه؛ نه فقط با تحول نباید دشمنی کرد، که باید از آن استقبال کرد. چهار؛ تحول را باید مدیریت کرد؛ در تحول، دگرگونی به سمت پیشرفت و تعالی را باید در نظر گرفت. تحولی که موجب پسرفت بشود، تحول بدی است. پنج؛ تحول را با آنارشیسم و ساختارشکنی و هرج و مرج نباید اشتباه گرفت. و بالاخره پایه‌ی تحول را بایستی غیر از آن چیزی که امروز معیارهای پیشرفت در دنیا محسوب می‌شود دانست؛ و معیارهای ویژه‌ی جمهوری اسلامی و حرف نو اسلام در زمینه‌های اخلاق، معنویت، معرفت الهی، انسان دوستی و ارتباطات و عواطف بشری را در نظر گرفت و این‌ها را هم بایستی جزو معیارهای پیشرفت دانست. و کسی هم که متصدی این کارهاست، عبارتند از مجموعه‌ی نخبگان دانشگاه و حوزه. شما جوان‌ها و آن‌هایی که آمادگی دارید، وارد این میدان شوید. منتها منتظر من و امثال من ننماید. ۳۰۲

علم جویی

باید علم را - که مایه‌ی اقتدار ملی است - همه جدی بگیرند و دنبال کنند. کشوری که مردم آن از علم بی‌بهره باشند، هرگز به حقوق خود دست نخواهد یافت. نمی‌شود علم را از دیگران گدایی کرد. علم، درون‌جوش است؛ درون‌زاست. باید استعدادهاى يك ملت به کار بیفتند تا يك ملت به معنای حقیقی کلمه عالم بشود. ۳۰۳

تحقیق علمی آزاد

شما مأمور به پژوهشید، شما مأمورید به این‌که فکر و کار کنید، نتیجه به دست آورید و آن نتیجه‌ی شما را رهبری و غیررهبری به عنوان دستاوردهای علمی بگیرند و براساس آن، برای کشور برنامه‌ریزی کنند. تحقیق علمی، شأن و خصوصیتش، آزادی است؛ منتها عقلایی؛ بی‌انضباط نباشد. ۳۰۴

پشتیبانی فکری

فضای برجسته‌ی حوزه، نباید گوش‌شان بدهکار تلاش دشمن باشد و باید بدانند که فکر جدید، مفاهیم جدید و راه‌های نو، مدد فکری برای پیشرفت این حرکت است. امروز ما نسبت به اوایل انقلاب درباره‌ی مبانی نظام اسلامی، به برکت تلاش دین‌شناسان و عالمان - چه در دانشگاه، چه در حوزه - روشن‌بینی‌های بیش‌تر و مفاهیم تازه‌تری را در اختیار داریم، که این پشتیبانی فکری باید ادامه پیدا کند. امروز چشم دنیا به شماست. ۳۰۵

پی نوشت ها :

۱	(مراسم هجدهمین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی(ره) ۱۴/۰۳/۸۶)
۳-۲	(دیدار با مردم دامغان ۱۹/۰۸/۸۵)
۴	(دیدار با خبرگان منتخب ملت ۰۹/۰۶/۸۵)
۵	(دیدار با رئیس جمهور و اعضای هیئت دولت ۰۶/۰۶/۸۵)
۶	(دیدار با کارگزاران نظام، سفرای کشورهای اسلامی و مهمانان کنفرانس وحدت اسلامی ۳۱/۰۵/۸۵)
۷	(دیدار با مسئولان و کارگزاران نظام جمهوری اسلامی ۲۹/۰۳/۸۵)
۸	(مراسم هجدهمین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی(ره) ۱۴/۰۳/۸۵)
۹	(دیدار با کارگزاران نظام ۰۸/۰۸/۸۴)
۱۱-۱۰	(دیدار با رئیس جمهور و هیأت وزیران ۰۸/۰۶/۸۴)
۱۲	(مراسم تنفیذ حکم ریاست جمهوری دکتر محمود احمدی نژاد ۱۲/۰۵/۸۴)
۱۴-۱۳	(دیدار با رئیس جمهور، مسئولان و کارگزاران نظام ۰۹/۰۴/۸۶)
۱۵	(دیدار با معلمان ۱۲/۰۲/۸۶)
۱۸-۱۶	(دیدار با زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۰۱/۰۱/۸۶)
۱۹	(دیدار با مردم آذربایجان شرقی ۲۸/۱۱/۸۵)
۲۳-۲۰	(دیدار با مردم گرمسار ۳۱/۰۸/۸۵)
۲۵-۲۴	(دیدار با مردم شاهرود ۲۰/۰۸/۸۵)
۲۹-۲۶	(دیدار با مردم استان سمنان ۱۷/۰۸/۸۵)
۳۱-۳۰	(دیدار با دانشجویان نمونه و نمایندگان تشکلهای مختلف دانشجویی ۲۵/۰۷/۸۵)
۳۳-۳۲	(دیدار با خبرگان منتخب ملت ۰۹/۰۶/۸۵)
۳۴	(دیدار با رئیس جمهور و اعضای هیئت دولت ۰۶/۰۶/۸۶)
۳۶-۳۵	(دیدار با مسئولان و کارگزاران نظام جمهوری اسلامی ۲۹/۰۳/۸۵)
۳۷	(دیدار با مردم دشت آزادگان، سوسنگرد، بستان، حمیدیه و هویزه و کاروانهای راهیان نور، در منطقهی دهلاویه ۰۵/۰۱/۸۵)
۴۰-۳۸	(بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در صحن جامع رضوی ۰۱/۰۱/۸۵)
۴۲-۴۱	(دیدار با استانداران سراسر کشور ۰۸/۱۲/۸۴)
۴۳	(دیدار با پرسنل نیروی هوایی ۱۸/۱۱/۸۴)
۴۶-۴۴	(دیدار عمومی مردم قم ۱۹/۱۰/۸۴)
۴۸-۴۷	(خطبههای نماز جمعهی تهران ۲۹/۰۷/۸۴)
۴۹	(دیدار با افشار مختلف مردم به مناسبت نیمهی شعبان ۲۹/۰۶/۸۴)
۵۰	(دیدار با رئیس جمهور و اعضای هیئت دولت ۰۶/۰۶/۸۵)
۵۱	(دیدار با رئیس جمهور و هیأت وزیران ۰۸/۰۶/۸۴)
۵۲	(خطبههای نماز جمعهی تهران ۲۸/۰۵/۸۴)
۵۵-۵۳	(دیدار با رئیس جمهور، مسئولان و کارگزاران نظام ۰۹/۰۴/۸۶)
۵۶	(دیدار با مردم دامغان ۱۹/۰۸/۸۵)
۵۸-۵۷	(دیدار با کارگزاران نظام به مناسبت عید سعید فطر ۰۲/۰۸/۸۵)
۶۱-۵۹	(دیدار با رئیس جمهور و اعضای هیئت دولت ۰۶/۰۶/۸۵)
۶۲	(دیدار با رئیس جمهور و هیأت وزیران ۰۸/۰۶/۸۴)
۶۳	(دیدار با مسئولان و کارگزاران نظام جمهوری اسلامی ۲۹/۰۳/۸۵)
۶۴	(دیدار با مردم دشت آزادگان، سوسنگرد، بستان، حمیدیه و هویزه و کاروانهای راهیان نور، در منطقهی دهلاویه ۰۵/۰۱/۸۵)

(دیدار با رئیس‌جمهور، مسئولان و کارگزاران نظام ۸۶/۰۴/۰۹)	۶۶-۶۵
(دیدار با رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت ۸۵/۰۶/۰۶)	۶۷
(دیدار با رئیس‌جمهور، مسئولان و کارگزاران نظام ۸۶/۰۴/۰۹)	۷۰-۶۸
(دیدار با رئیس، مسئولان و جمعی از قضات و کارکنان دستگاه قضایی ۸۶/۰۴/۰۷)	۷۱
(مراسم هجدهمین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی(ره) ۸۶/۰۳/۱۴)	۷۲
(دیدار با نمایندگان هفتمین دوره مجلس شورای اسلامی ۸۶/۰۳/۰۸)	۷۳
(دیدار با هزاران نفر از اعضای بسیج دانشجویی دانشگاه‌های سراسر کشور ۸۶/۰۲/۲۱)	۷۴
(اجتماع بزرگ زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۸۶/۰۱/۰۱)	۷۶-۷۵
(دیدار با مسئولان اقتصادی و دست‌اندرکاران اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی ۸۵/۱۱/۳۰)	۷۷
(دیدار با عمومی مردم آذربایجان شرقی ۸۵/۱۱/۲۸)	۷۸
(دیدار با اقبشار مختلف مردم ۸۵/۰۹/۲۲)	۷۹
(دیدار با مردم گرمسار ۸۵/۰۸/۲۱)	۸۱-۸۰
(دیدار با مردم شاهرود ۸۵/۰۸/۲۰)	۸۲
(دیدار با نخبگان استان سمنان ۸۵/۰۸/۱۹)	۸۳
(دیدار با مردم دامغان ۸۵/۰۸/۱۹)	۸۴
(دیدار با اساتید و دانشجویان دانشگاه‌های استان سمنان ۸۵/۰۸/۱۸)	۸۶-۸۵
(دیدار با استانداران سراسر کشور ۸۴/۱۲/۰۸)	۸۸
(دیدار با اساتید و دانشجویان دانشگاه‌های استان سمنان ۸۵/۰۸/۱۸)	۸۹
(اجتماع بزرگ زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۸۶/۰۱/۰۱)	۹۰
(دیدار با رئیس‌جمهور و هیأت وزیران ۸۴/۰۶/۰۸)	۹۱
(دیدار با مسئولان و کارگزاران نظام جمهوری اسلامی ۸۵/۰۳/۲۹)	۹۲
(دیدار با رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت ۸۵/۰۶/۰۶)	۱۰۹-۹۳
(دیدار با مسئولان و کارگزاران نظام جمهوری اسلامی ۸۵/۰۳/۲۹)	۱۱۴-۱۱۰
(دیدار با کارگران ۸۵/۰۲/۰۶)	۱۱۷-۱۱۵
(دیدار با استانداران سراسر کشور ۸۴/۱۲/۰۸)	۱۲۱-۱۱۸
(دیدار با کشاورزان ۸۴/۱۰/۱۴)	۱۲۵-۱۲۲
(دیدار با شورای عالی انقلاب فرهنگی ۸۴/۱۰/۱۳)	۱۲۶
(دیدار با فاتحان قله‌ی اورست ۸۴/۰۸/۳۰)	۱۲۷
(خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران ۸۴/۰۷/۲۹)	۱۲۸
(دیدار با دانشجویان و نخبگان سراسر کشور ۸۴/۰۷/۰۲)	۱۲۹
(دیدار با رئیس‌جمهور و هیأت وزیران ۸۴/۰۶/۰۸)	۱۳۹-۱۳۰
(خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران ۸۴/۰۵/۲۸)	۱۴۴-۱۴۰
(مراسم تنفیذ حکم ریاست جمهوری دکتر محمود احمدی‌نژاد ۸۴/۰۵/۱۲)	۱۴۹-۱۴۵
(دیدار با وزیر، معاونان و مدیران آموزش و پرورش سراسر کشور ۸۶/۰۵/۰۳)	۱۵۰
(بازدید از پژوهشکده‌ی رویان ۸۶/۰۴/۲۵)	۱۵۱
(دیدار با هزاران نفر از اعضای بسیج دانشجویی دانشگاه‌های سراسر کشور ۸۶/۰۲/۲۱)	۱۵۸-۱۵۲
(دیدار با معلمان ۸۶/۰۲/۱۲)	۱۵۹

(دیدار با نخبگان استان سمنان ۱۹ / ۰۸ / ۸۵)	۱۶۰
(دیدار با اساتید و دانشجویان دانشگاه‌های استان سمنان ۱۸ / ۰۸ / ۸۵)	۱۶۱-۱۶۳
(دیدار با رؤسای دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزش عالی و مراکز تحقیقاتی ۳۳ / ۰۵ / ۸۵)	۱۶۳-۱۷۴
(دیدار با مسؤولان و کارگزاران نظام جمهوری اسلامی ۲۹ / ۰۳ / ۸۵)	۱۷۵-۱۷۶
(دیدار با معلمان سراسر کشور ۱۲ / ۰۲ / ۸۵)	۱۷۷-۱۸۰
(دیدار با شورای عالی انقلاب فرهنگی ۱۳ / ۱۰ / ۸۴)	۱۸۱-۱۸۴
(دیدار با اساتید دانشگاه ۲۱ / ۰۷ / ۸۴)	۱۸۵
(دیدار با شورای عالی انقلاب فرهنگی ۱۳ / ۱۰ / ۸۴)	۱۸۶
(دیدار با دانشجویان و نخبگان سراسر کشور ۰۳ / ۰۷ / ۸۴)	۱۸۷
(دیدار با شورای عالی انقلاب فرهنگی ۱۳ / ۱۰ / ۸۴)	۱۸۸-۱۸۹
(دیدار با کارگزاران نظام ۰۸ / ۰۸ / ۸۴)	۱۹۰-۱۹۳
(دیدار با رئیس جمهور و هیأت وزیران ۰۸ / ۰۶ / ۸۴)	۱۹۳
(دیدار با اساتید دانشگاه ۲۱ / ۰۷ / ۸۴)	۱۹۴
(دی‌دار با رئیس، مسؤولان و جمعی از قضات و کارکنان دستگاه قضایی ۰۷ / ۰۴ / ۸۶)	۱۹۵
(دیدار با رئیس‌جمهور، مسؤولان و کارگزاران نظام ۰۹ / ۰۴ / ۸۶)	۱۹۶-۱۹۷
(دیدار با نمایندگان هفتمین دوره مجلس شورای اسلامی ۰۸ / ۰۳ / ۸۶)	۱۹۸-۱۹۹
(اجتماع بزرگ زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۰۱ / ۰۱ / ۸۶)	۲۰۰-۲۰۱
(دیدار با مردم گرمسار ۲۱ / ۰۸ / ۸۵)	۲۰۲-۲۰۳
(دیدار با شورای مرکزی و کمیته‌های علمی همایش صدمین سالگرد مشروطیت ۰۹ / ۰۲ / ۸۵)	۲۰۴
(دیدار با کارگزاران نظام ۰۸ / ۰۸ / ۸۴)	۲۰۵-۲۰۶
(دیدار با نمایندگان هفتمین دوره مجلس شورای اسلامی ۰۸ / ۰۳ / ۸۶)	۲۰۷
(دیدار با رئیس‌جمهور و هیأت وزیران ۰۸ / ۰۶ / ۸۴)	۲۰۸
(دیدار با کارگزاران نظام ۱۷ / ۰۱ / ۸۶)	۲۰۹
(دیدار با کارگزاران نظام به مناسبت عید سعید فطر ۰۲ / ۰۸ / ۸۵)	۲۱۰-۲۱۱
(دیدار با مسؤولان و کارگزاران نظام جمهوری اسلامی ۲۹ / ۰۳ / ۸۵)	۲۱۲
(مراسم هفدهمین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی(ره) ۱۴ / ۰۳ / ۸۵)	۲۱۲-۲۱۵
(مراسم هفدهمین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی(ره) ۱۴ / ۰۳ / ۸۵)	۲۱۴
(مراسم هفدهمین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی(ره) ۱۴ / ۰۳ / ۸۵)	۲۱۵
(دیدار با رئیس‌جمهور، مسؤولان و کارگزاران نظام ۰۹ / ۰۴ / ۸۶)	۲۱۷
(دیدار با استادان دانشگاه‌های استان خراسان در دانشگاه فردوسی مشهد ۲۵ / ۰۲ / ۸۶)	۲۱۸
(اجتماع بزرگ زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۰۱ / ۰۱ / ۸۶)	۲۱۹
(دیدار با مسؤولان اقتصادی و دست‌اندرکاران اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی ۳۰ / ۱۱ / ۸۵)	۲۲۰-۲۲۵
(دیدار با مردم گرمسار ۲۱ / ۰۸ / ۸۵)	۲۲۶-۲۲۷
(دیدار با دانشجویان نمونه و نمایندگان تشکلهای مختلف دانشجویی ۲۵ / ۰۷ / ۸۵)	۲۲۸
(دیدار با مسؤولان و کارگزاران نظام جمهوری اسلامی ۲۹ / ۰۳ / ۸۵)	۲۲۹
(دیدار با گروه کثیری از زنان نخبه در آستانه‌ی سالروز میلاد حضرت زهرا(س) اطهر (سلام) الله علیها) ۱۳ / ۰۴ / ۸۶)	۲۳۰

(دیدار با رئیس‌جمهور، مسئولان و کارگزاران نظام ۸۶/۰۴/۰۹)	۳۳۱
(دیدار با مسؤولان و کارگزاران نظام جمهوری اسلامی ۸۵/۰۳/۳۹)	۳۳۳-۳۳۳
(مراسم هفدهمین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی(ره) ۸۵/۰۳/۱۴)	۳۳۵-۳۳۴
(مراسم هفدهمین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی(ره) ۸۵/۰۳/۱۴)	۳۳۵
(دیدار با مدیران و برنامه سازان رسانه‌های کشورهای مختلف ۸۵/۰۲/۳۶)	۳۳۶
(دیدار با عمومی بسیجیان ۸۵/۰۱/۰۶)	۳۳۷
(دیدار با شورای عالی انقلاب فرهنگی ۸۴/۱۰/۱۳)	۳۴۰-۳۳۸
(دیدار با جانبازان و خانواده‌های ایشان ۸۴/۰۸/۰۴)	۳۴۱
(دیدار با جمعی از پیشکسوتان جهاد و شهادت و خاطره‌گویان دفتر ادبیات و هنر مقاومت ۸۴/۰۶/۳۱)	۳۴۲
(مراسم هجدهمین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی(ره) ۸۶/۰۳/۱۴)	۳۴۳
(دیدار با زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۸۶/۰۱/۰۱)	۳۴۴
(دیدار با افشار مختلف مردم ۸۵/۰۹/۲۳)	۳۴۵
(دیدار با مردم شاهرود ۸۵/۰۸/۲۰)	۳۴۷-۳۴۶
(دیدار با اساتید و دانشجویان دانشگاه‌های استان سمنان ۸۵/۰۸/۱۸)	۳۴۹-۳۴۸
(دیدار با رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت ۸۵/۰۶/۰۶)	۳۵۰
(خطبه‌های نماز جمعه تهران ۸۴/۰۷/۳۹)	۳۵۱
(دیدار عمومی بسیجیان ۸۵/۰۱/۰۶)	۳۵۲
(دیدار با زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۸۵/۰۱/۰۱)	۳۵۳
(دیدار با پرسنل نیروی هوایی ۸۴/۱۱/۱۸)	۳۵۴
(دیدار عمومی مردم قم ۸۴/۱۰/۱۹)	۳۵۵
(دیدار با کشاورزان ۸۴/۱۰/۱۴)	۳۵۷-۳۵۶
(دیدار با هزاران نفر از بسیجیان ۸۴/۰۹/۰۷)	۳۵۹-۳۵۸
(دیدار با کارگزاران نظام ۸۴/۰۸/۰۸)	۳۶۰
(دیدار با دانشجویان و نخبگان سراسر کشور ۸۴/۰۷/۰۳)	۳۶۱
(خطبه‌های نماز جمعه تهران ۸۴/۰۵/۲۸)	۳۶۳-۳۶۲
(مراسم هجدهمین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی(ره) ۸۶/۰۳/۱۴)	۳۶۴
(دیدار با معلمان ۸۶/۰۲/۱۲)	۳۶۵
(دیدار با زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۸۶/۰۱/۰۱)	۳۶۶
(دیدار با افشار مختلف مردم ۸۵/۰۹/۲۳)	۳۶۸-۳۶۷
(دیدار با مردم گرمسار ۸۵/۰۸/۳۱)	۳۶۹
(دیدار با اساتید و دانشجویان دانشگاه‌های استان سمنان ۸۵/۰۸/۱۸)	۳۷۰
(دیدار با استادان و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها ۸۵/۰۷/۱۳)	۳۷۳-۳۷۱
(دیدار با زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۸۵/۰۱/۰۱)	۳۷۳
(دیدار با جمعی از دانشجویان برگزیده و نمایندگان تشکل‌های دانشجویی ۸۴/۰۷/۲۴)	۳۷۴
(مراسم دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه امام علی(ع) ۸۴/۰۷/۰۶)	۳۷۵
(دیدار با گروه کثیری از زنان نخبه ۸۶/۰۴/۱۳)	۳۷۹-۳۷۷
(مراسم هجدهمین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی(ره) ۸۶/۰۳/۱۴)	۳۸۰
(دیدار با زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۸۶/۰۱/۰۱)	۳۸۲-۳۸۱
(مراسم هجدهمین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی(ره) ۸۶/۰۳/۱۴)	۳۸۴-۳۸۳
(دیدار با هزاران نفر از اعضای بسیج دانشجویی دانشگاه‌های سراسر کشور ۸۶/۰۲/۳۱)	۳۸۵

(دیدار با خانواده‌های شهدا، ایثارگران و جانبازان ۸۶/۰۲/۳۷)	۲۸۶
(دیدار با زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۸۶/۰۱/۰۱)	۲۸۸-۲۸۷
(دیدار با اقبشار مختلف مردم قم در سالروز عید سعید غدیر خم ۸۵/۱۰/۱۸)	۲۸۹
(دیدار با اقبشار مختلف مردم ۸۵/۰۹/۳۲)	۲۹۰
(دیدار با مردم گرمسار ۸۵/۰۸/۳۱)	۲۹۱
(دیدار با مردم شاهرود ۸۵/۰۸/۳۰)	۲۹۲
(دیدار با اساتید و دانشجویان دانشگاه‌های استان سمنان ۸۵/۰۸/۱۸)	۲۹۳
(خطبه‌های نماز عید سعید فطر ۸۴/۰۸/۱۳)	۲۹۴
(خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران ۸۴/۰۵/۲۸)	۲۹۵
(دیدار با خانواده‌های شهدا، ایثارگران و جانبازان ۸۶/۰۲/۳۷)	۲۹۶
(دیدار با مردم گرمسار ۸۵/۰۸/۳۱)	۲۹۷
(دیدار با جانبازان و خانواده‌های ایشان ۸۴/۰۸/۰۴)	۲۹۸
(دیدار با اساتید و دانشجویان دانشگاه‌های استان سمنان ۸۵/۰۸/۱۸)	۲۹۹-۳۰۲
(مراسم هفدهمین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی(ره) ۸۵/۰۳/۱۴)	۳۰۳
(دیدار با اساتید و دانشجویان دانشگاه امام صادق(علیه‌السلام) ۸۴/۱۰/۳۹)	۳۰۴
(دیدار عمومی با مردم قم ۸۴/۱۰/۱۹)	۳۰۵